

525-ci qəzet

22 sentyabr 2012-ci il, şənbə, №172 (3728). Qiyməti 40 qəpik

WWW.525.AZ

Araz Əzimov: "Guya Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində hansısa inkişaf vardı?"

"BƏLKƏ DƏ HƏMSƏDRƏR BU VƏZİYYƏTDƏN SUI-İSTİFADƏ EDİRLƏR. ONLAR MÜNAQİŞƏNİN NİZAMLANMASI İSTİQAMƏTİNDƏ CİDDİ İŞ GÖRMƏYİBLƏR"

Səh.4

Azərbaycan prezidenti Singapur və İndoneziyaya səfər edəcək

**SİNGAPUR VƏ
İNDONEZIYA
İLƏ BİR NEÇƏ
DÖVLƏTLƏRARASI
SAZİŞİN İMZALANMASI
NƏZƏRDƏ TUTULUR**

Səh.2

Fəhd bin Əli əl-Düsəri:

"Azərbaycan parlamenti müraciət etsə, Xocalı soyqırımının tanınması məsələsi müzakirə oluna bilər"

**MÜSAHİBİMİZ SƏUDIYYƏ
ƏRƏBİSTANI KRALLIĞININ
AZƏRBAYCANDAKI
SƏFİRİ FƏHD BİN ƏLİ
ƏL-DÜSƏRİDİR.**

Səh.10

**Azərbaycan Suriya və
Livandakı səfirliklərini köçürür**

Səh.2

**Əfşar Süleymanınin Azərbaycandan
çıxmasına qadağa qoyulub**

Səh.5

***Bayram Səfərov:* "Jirinovski tək-cə
azərbaycanlılara deyil, bütün türk
dünyasına düşmən kəsilib"**

Səh.6

**Valideynsiz uşaqlar pullu təhsil
müəssisələrində dövlət
hesabına oxuya biləcəklər**

Səh.10

Avropa Jurnalistlər Cəmiyyəti Hulusi Kılıcı

**"İlin səfiri"
elan edib**

**SƏFİR: "AZƏRBAYCANDA
ÇALIŞDIĞIM DÖRD İL YARIM
ƏRZİNDƏ ÖZÜMÜ
VƏTƏNİMDƏKİ KİMİ HİSS ETDİM"**

Səh.6

Britaniya generalının Bakı gündəlikləri

**BAKININ AZAD
EDİLMƏSİNİN
94 İLLİYİNƏ HƏSR
OLUNUR**

Səh.18-19

Azərbaycan Suriya və Livandakı səfirliklərini köçürür

Azərbaycanın Suriya və Livandakı səfirinin iqamətgahı müvəqqəti olaraq Beyruta köçürüləcək. "Trend" in məlumatına görə, bu barədə Azərbaycanın diplomatik xidmət orqanları rəhbərlərinin IV müşavirəsində ölkənin Suriya və Livandakı səfiri Mahir Əliyev bildirib.

"Livanda görüləsi işlər Azərbaycanın diplomatik missiyasının Beyrutda olmasını tələb edir", - deyə M. Əliyev bildirib.

Səfirin sözlərinə görə, o, artıq oktyabrın ilk günlərində Beyruta gedəcək.

Qeyd edək ki, iqamətgahı Dəməşqdə yerləşən Azərbaycanın Suriya və Livandakı səfiri və səfirliyin əməkdaşları bu ölkədə yaranan təhlükəsizliyə təhdidlərlə əlaqədar avqustun əvvəllərində Suriyanı tərk edib.

Bakı məktəblərində birinci sinfə qəbul olunanların sayı xeyli artıb

Bakının orta ümumtəhsil məktəblərinin birinci sinfinə qəbul olan şagirdlərin sayında rekord artım qeydə alınıb. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin (BŞTİ) beynəlxalq və içtimaiyyətlə əlaqələr sektorundan verilən məlumata görə, sentyabrın 15-nə qədər Bakının orta ümumtəhsil məktəblərinin birinci sinfinə qəbul üçün 33 minə yaxın şagird müraciət etmişdi. Lakin tədris ilinin ilk günlərindən etibarən qəbul göstəricilərində kəskin artım müşahidə olunub. Bu rəqəm hazırda 36 minə çatıb. Yəni daha 3000 şagird I sinfə qəbul olunub. İdarənin məlumatında bildirilib ki, I sinif şagirdlərinin sayında artım 2005-ci ildən müşahidə olunmağa başlayıb. Lakin bu artım il ərzində 500-600 nəfərdən çox olmadığından, cari tədris ilindəki yüksək göstərici ilk dəfə müşahidə edilir. Sentyabrın sonuna qədər məktəblər I sinif şagirdlərinin sayı ilə bağlı dəqiq statistik məlumatları BŞTİ-yə təqdim edəcəklər. Belə ki, I sinfə şagird qəbulunun sayının daha da artması gözlənilir. I sinif şagirdlərinin qəfil artımı paytaxtın orta məktəblərində dərslik qıtlığı yaradıb və əksər məktəblərdən bu məsələ ilə bağlı İdarəyə müraciətlər olunur. Yaranan problemi aradan qaldırmaq məqsədilə BŞTİ tərəfindən əlavə dərsliklər sifariş ediləcək.

S.QARAYEVA

Azərbaycan prezidenti Sinqapur və İndoneziyaya səfər edəcək

SINQAPUR VƏ İNDONEZIYA İLƏ BİR NEÇƏ DÖVLƏTLƏRARASI SAZIŞIN İMZALANMASI NƏZƏRDƏ TUTULUR

Noyabrda Azərbaycanla İndoneziya arasında 17-dək ikitərəfli sənədin imzalanması planlaşdırılır. Bu barədə APA-ya açıqlama verən Azərbaycanın İndoneziyadakı səfiri Tamerlan Qarayev bildirib ki, Prezident İlham Əliyev noyabrın 20-21-də Sinqapura, 22-23-də isə İndoneziyaya səfər edəcək. Səfər zamanı Sinqapurla 4-dək, İndoneziya ilə 17-dək ikitərəfli sazişin imzalanması nəzərdə tutulur. Hazırda sənədlərin imzalanmağa hazırlanması prosesi gedir, bu sənədlər iki ölkə arasında əməkdaşlığın bütün sferalarını əhatə edəcək.

İmzalanma prosesinə hazırlıq məqsədilə Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfovun İndoneziyaya səfəri planlaşdırılır. O, Cakarta da keçiriləcək İndoneziya və Azərbaycan xarici siyasət idarələri arasında məsləhətləşmələrdə iştirak edəcək və sənədlərin imzalanmağa hazırlanmasını müzakirə edəcək. Səfir həmçinin Azərbaycanla İndoneziya arasında iqtisadi əməkdaşlığa dair hökumətlərarası komissiyanın yaradılacağını bildirib. Noyabrda imzalanacaq sənədlər bu komissiyanın fəaliyyəti üçün hüquqi baza təşkil etmiş olacaq.

Rusiya Azərbaycanın notasına cavab verməyə hazırlaşmır

"JİRİNOVSKİNİN SÖYLƏDİKLƏRİ RUSIYA DÖVLƏTİNİN MÖVQEYİNİ ƏKS ETDİRMİR"

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Azərbaycanın notasına cavab verməyə hazırlaşmır. Bu barədə APA-nın Moskva müxbirinə Rusiya XİN-dəki etibarlı mənbə məlumat verib. Mənbənin sözlərinə görə, Rusiya XİN Azərbaycan tərəfinin Rusiya Dövlət Şurası və Dövlət Dumasının üzvü, Liberal Demokrat Partiyasının lideri Vladimir Jirinovskinin ermənilərin sentyabrın 14-də Moskvada keçirdiyi mitinqdə çıxışı ilə bağlı etiraz notasına cavab vermək niyyətində olmadığını deyib: "Adətən, biz diplomatik notalara şərh vermirik. Onu da bildirmək istəyirik ki, Azərbaycan tərəfinin Rusiya səfirini Xarici İşlər Nazirliyinə çağırması və nota verilməsi haqqında xəbəri ictimaiyyətə bu səviyyədə təqdim etməsi bizi təəssüfləndirir. İki ölkə arasında münasibətlər çox yüksək səviyyədədir. Rusiya münasibətlərinin daha da inkişaf etdirilməsinin tərəfdarıdır".

Mənbə bildirib ki, Azərbaycan tərəfinin notasından sonra Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlunun xahişi ilə onunla Rusiya XİN başçısının müavini Qri-

qoriy Karasin arasında görüş keçirilib. Görüş zamanı Vladimir Jirinovskinin məlum çıxışı müzakirə olunub: "Azərbaycan tərəfinin narahatlığını başa düşürük. Biz deputatın sözlərinə cavabdeh deyilik. Əlbəttə ki, onun söylədikləri Rusiya dövlətinin mövqeyini əks etdirmir. O, adi şəxsdir, baxmayaraq ki, Rusiya Dövlət Dumasının deputatıdır".

Qeyd edək ki, Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Vladimir Doroxin sentyabrın 18-də Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılaraq, nazir müavini Xələf Xələfov tərəfindən qəbul edilib. X. Xələfov Rusiya səfirinə sentyabrın 14-də Moskva şəhər meriyasının icazəsi və "Rus-Erməni Birliyi"nin təşkilatçılığı ilə Moskva şəhərində Ramil Səfərovun əfv edilməsinə qarşı keçirilmiş aksiyada Rusiya Dövlət Şurası və Dövlət Dumasının üzvü Vladimir Jirinovskinin Azərbaycan xalqına qarşı terrora, cinayətə, milli ədavətə və düşmənçiliyə təhrik edən tərxiatçı və məsuliyyətsiz çağırışı ilə bağlı qəti etiraz bildirib. Azərbaycan tərəfinin etiraz notası Rusiya səfirinə təqdim olunub.

"Avropalıyıqmi?! - kimlik, inteqrasiya, müstəsnaqlıq" layihəsi çərçivəsində dünya gəncləri bir araya gəlib

"Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ Bölgəsinin Azərbaycanlı İcması" İctimai Birliyində (İB) Azərbaycan Gənclər Fondunun və Avropa İttifaqının "Gənclər fəaliyyətində" proqramının birgə dəstəyi ilə təşkil edilən "Avropalıyıqmi?! - kimlik, inteqrasiya, müstəsnaqlıq" adlı beynəlxalq layihə çərçivəsində 7 ölkəni təmsil edən 37 gənc Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı geniş məlumat əldə etmək məqsədilə Dağlıq Qarabağ icmasının nümayəndələri ilə görüşüb. İB-dən qəzetimizə verilən məlumata görə, Azərbaycan Gənclərinin Avropaya İnteqrasiyası Təşkilatı tərəfindən təşkil edilən görüşdə icmanın Əlaqələndirmə Şurasının sədri Orxan Əkbərov münasibətinin tarixi və danışıqlar prosesinin hazırkı vəziyyəti barədə qonaqlara məlumat verib: "İyirmi ildir ki, həll olunmayan məsələyə dünya birliyi hələ də göz yumur. Azərbaycan probleminin sülh yolu ilə

həllinin tərəfdarıdır. Lakin bu günə qədər Ermənistan tərəfinin göstərdiyi qeyri-konstruktiv mövqə problemin həllində irəliləyişlər əldə etməyimizə maneə yaradır. Dəfələrlə Dağlıq Qarabağdan olan erməni icmasının nümayəndələri ilə dialoqun qurulması və bu problemin daxili məsələ olaraq həllinə cəhd etsək də, Ermənistan dövləti hər zaman bu dialoqların hər vaxtla pozulmasının bir nömrəli səbəkarı olmuşdur. İnanırıq ki, bu gün Azərbaycan dövlətinin, Prezident İlham Əliyevin apardığı kreativ və dərin siyasət öz bəhrəsini verəcək, işğal altındakı torpaqlarımız azad oluna- caq".

Görüşdə iştirak edən türkiyəli gənc Selen Öztürk ölkəsinin gənclərinin hər zaman bu problemi diqqət mərkəzində saxladığını və ikili standartların bu günədək münaqişənin həllinə maneə olduğundan xəbərdar olduqlarını qeyd edib. Moldovalı gənc Kristina Karas Er-

mənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsini ölkəsindəki mövcud problemlə müqayisə edərək, hər iki məsələnin çox yaxındakı həll olunacağına əminliyini ifadə edib. Həmçinin görüşdə iştirak edən İngiltərə, Almaniya, Rumıniya, İspaniyadan olan gənclər də münaqişənin həlli ilə bağlı fikir və təkliflərini söyləyiblər. Sonra tədbir iştirakçıları Şuşa Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələri ilə birlikdə Ramana qəsəbəsindəki Şuşa və işğal altındakı digər rayonlardan olan məcburi köçkünlər üçün yaradılmış şəhərcikdə onların həyat şəraiti ilə, həmçinin qəsəbədə yerləşən Şuşa rayon Malibəyli kənd orta məktəbi, Malibəyli kənd musiqi məktəbi, xəstəxana və digər infrastruktur obyektləri ilə də tanış olublar. Sonda qonaqlar bu problemin tezliklə həll edilərək Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunacağına inanmalarını bildiriblər.

S.MÜRƏTQIZI

Baş redaktor: Rəşad Məcid

Redaktor: Yaşar Əliyev

Baş redaktor müavinləri:

Yusif Rzayev, Seyfəddin Hüseynli

Redaktor müavinləri:

Aydın Bağırov, Mirhacib Məcid,

İsgəndər Həsənov

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün çıxır

Ünvan: AZ1033,

Bakı, Ş.Mustafayev küçəsi-27/121

Telefon: 566-67-98, 566-93-40

Faks: 566-25-20

İnternet ünvanı: www.525.az

E-mail: qezet525@mail.ru

Qəzet "Azərbaycan" nəşriyyatının mətbəəsində çap olunub.

Təsisçi: "525" şirkəti

İndeks: 0046, tiraj: 4000, sifariş: 3142

"TURAN", AzərTAc, "TREND", APA

və "OLAYLAR"ın informasiyalarından istifadə olunub.

Dərc olunan reklamların mətninə görə redaksiya məsuliyyət daşıyır.

© İşarəsi altında dərc olunan materiallar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1992-ci il noyabrın 17-dən çıxır.

ЗОЛОТОЙ ДЕПОЗИТ

Новая услуга от Международного Банка Азербайджана

Не доверяете бумажным деньгам?
Предпочитаете вкладывать деньги в золото?
В таком случае Золотой Депозит, объединяющий в себе традиционное доверие золоту и стабильность самого крупного банка страны, создан именно для Вас!

Золото всегда в моде.

Тел.: *2265 или [012] 437 7900 / www.ibar.az

Misir Mərdanov İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının nümayəndəsi ilə görüşüb

Dünən təhsil naziri Misir Mərdanovun İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT) baş katibinin müavini Abdul Moiz Buxari ilə görüşü olub.

Görüş zamanı Azərbaycanın İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə qarşılıqlı əlaqələrində təhsil sahəsinin xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini söyləyən nazir, həmçinin İSESKO ilə səmərəli əməkdaşlığın təşəkkül tapdığını nəzərə çatdırıb. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi Ekmələddin İhsanoğlu ilə görüşlərini xatırlayan təhsil naziri islam ölkələrinin münasibətlərinin daha da möhkəmlənməsində İƏT-in müstəsna rol oynadığını bildirib. İslam ölkələrinin mövcud əməkdaşlığının real potensiala cavab vermədiyini qeyd edən M.Mərdanov birgə beynəlxalq konfrans və simpoziumların təşkilinin mümkünlüyü məsələsinə toxunub. Nazir bildirib ki, ali təhsil müəssisələri, elm adamları arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi sayəsində İƏT-ə üzv ölkələrdə elmi-texniki tə-

rəqqini, universitetlərin nüfuzunun yüksəlməsini, elmi-intellektual potensialın inkişafını təmin etmək olar. Bu baxımdan İƏT-ə üzv ölkələrin ali məktəblərinin reyting sıralamasının aparılması işinin təşkili məsələsinə toxunan təhsil naziri yalnız sağlam rəqabət mühitində dünya səviyyəli ali məktəblər yaratmağın mümkün olduğunu vurğulayıb.

Səmimi qəbul üçün təhsil naziri Misir Mərdanova təşəkkürünü bildirən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı baş katibinin müavini Abdul Moiz Buxari İƏT-ə üzv ölkələr arasındakı əlaqələrdə elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın əhəmiyyətinə toxunub. İƏT-in fəaliyyət istiqamətləri və nəzərdə tutulmuş strateji proqramları barədə məlumat verən qonaq islam ölkələrində elm, təhsil sahəsinə ayrılan vəsaitlərin həcmi nəzərə alınaraq göstəriciləri nəzərə çatdırıb.

İƏT-ə üzv olan zəif inkişaf etmiş ölkələrdən tələbələrin təqaüdlər hesabına daha inki-

şaf etmiş islam ölkələrində təhsil alması üçün atılan addımlardan söhbət açan Abdul Moiz Buxari bu baxımdan da Azərbaycanla əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu vurğulayıb. Qonaq İƏT-in nəzərdə tutduğu layihələrin uğurla nəticələnməsində Azərbaycanın özünəməxsus rolunu xüsusi qeyd edib və gələcək əlaqələrin inkişafına əmin olduğunu bildirib.

Ölkəmizin İƏT çərçivəsində əməkdaşlıqda hər zaman fəal olduğunu öne çəkən M.Mərdanov perspektiv layihələrin Azərbaycanda rəğbətlə qarşılanacağına inamını ifadə edib. Həmçinin nazir Azərbaycanın elm və təhsil sahəsində əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verdiyini nəzərə çatdıraraq digər ölkələrlə qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinə maraq göstərdiyini vurğulayıb.

Daha sonra görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

S.QARAYEVA

Afrika dövlətlərinin gənc mütəxəssisləri Azərbaycana gələcəklər

Azərbaycanın Misirdəki səfirliyi, Afrika İttifaqı yanında müşahidə missiyası və Gənclər və İdman Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı sentyabrın 23-dən 29-dək Afrika İttifaqının rəhbərliyi altında Afrika dövlətlərinin gənc mütəxəssislərinin Azərbaycana səfəri təşkil olunacaq.

Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, bu səfərdə Afrika İttifaqı Komissiyasının əməkdaşları və Efiopiya, Kamerun, Misir, Benin, Svazilend, Keniya, Sudan, Cənubi Afrika Respublikası, Qabon, Ruanda, Zimbabve, Mozambik, Zambiya, Liberiya, Nigeriya, Qambiya və Qabonun nümayəndələrindən ibarət 19 nəfər iştirak edəcəklər. Səfərin təşkil olunmasında məqsəd Azərbaycanda həyata keçirilən uğurlu gənclər siyasəti və onun tərkib hissəsi olan gənclərin məşğulluğu, sağlamlığı və təhsili kimi proqramlarla tanış olmaq və Azərbaycanın bu sahədə zəngin təcrübəsini öyrənmək, Azərbaycanın gənclər təşkilatları ilə əlaqələr qurmaq və gələcək birgə əməkdaşlıq sahələrini müəyyən etməkdən ibarətdir. Səfər müddətində Afrika İttifaqının nümayəndə heyətinin Gənclər və İdman Nazirliyi, Strateji Araşdırmalar Mərkəzi, Dövlət Neft Fondu, Azərbaycan Diplomatik Akademiyası, Azərbaycan Gənclər Fondu, "İrəli" ictimai birliyi, Azərbaycan Gənclər Təşkilatlarının Milli Şurası və "Böyük İpək Yolu" beynəlxalq gənclər təşkilatında görüşləri nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, Azərbaycan 2011-ci ildən etibarən Afrika İttifaqı yanında müşahidəçi statusu əldə edib. O vaxtdan etibarən Azərbaycan ilə Afrika İttifaqı arasında siyasi, elm-təhsil, gənclər və humanitar sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi prosesi başlayıb.

S.QARAYEVA

Araz Əzimov: “Guya Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində hansısa inkişaf vardı?”

“BƏLKƏ DƏ HƏMSƏDRƏLƏR BU VƏZİYYƏTDƏN SUI-İSTİFADƏ EDİRLƏR. ONLAR MÜNAQİŞƏNİN NİZAMLANMASI İSTİQAMƏTİNDƏ CİDDİ İŞ GÖRMƏYİBLƏR”

“Kimse bəhanə axtarırdı, indi “Ramil Səfərov məsələsi”ndən axtarıb bəhanə tapıblar. Guya Ramil Səfərov azadlığa buraxılmazdan əvvəl Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində hansısa inkişaf olmuşdu? Məgər ermənilər münaqişənin həll olunacağına dair bizə hansısa ümid vermişdilər?” APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini Araz Əzimov azərbaycanlı zabıt Ramil Səfərovun təhvil verilməsi və əfv olunması ətrafında yaranmış vəziyyəti jurnalistlərə belə şərh edib.

Araz Əzimov ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrini bu məsələdə tutduğu mövqeyə görə tənqid edib: “Bəlkə də həmsədrələr bu vəziyyətdən sui-istifadə edirlər. Çünki həm Ermənistan, həm ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələri “Ramil Səfərov məsələsi”ni çox mənfi dəyərləndiriblər. Həmsədrələr yaydıqları bəyanatda belə bir ifadə işlədiblər ki, bu məsələdən sonra münaqişənin sülh yolu ilə nizamlanması prosesi çətinləşəcək. Amma sizə deyirəm, bu prosesdə “Ramil Səfərov məsələsi”ndən əvvəl də heç bir inkişaf olmayıb və ermənilər həmişə danışıqlar prosesində mənfi mövqə tutublar. Həmsədrələr isə yalnız vaxt qazanıblar, ora gedib, bura gəlirlər, amma sözün düzü ciddi iş aparmayıblar”.

Qarabağ danışıqlarına toxunan Araz Əzimov deyib: “Biz heç vaxt Dağlıq Qarabağın statusunun müəyyənləşməsi ideyasını rədd etməmişik, lakin bu status azərbaycanlılar dinc şəraitdə regiona qayıtdıqdan sonra müzakirə

oluna bilər”. O qeyd edib ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunmalı və Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilər azərbaycanlılarla bir yerdə yaşmalı, onların birgə yaşayışı üçün muxtariyyət modeli işlənilməlidir.

Araz Əzimov bildirib ki, dünya ictimaiyyətinin bu məsələ ilə bağlı mövqeyi kifayət qədər aydındır: “Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təkcə Bakı ilə yaxın münasibətdə olan ölkələr, məsələn, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı dəstəkləmir, bu dəstək BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində, NATO və Qoşulmamaq Hərəkatının sənədlərində

öz əksini tapıb. Onların çıxışı etdiyi prinsipial bəyanatlar fikrimcə, Ermənistanla açıq mesaj olmalıdır, İrəvan bu mesajı anlamalı və qəbul etməlidir”.

Xarici işlər nazirinin müavini bildirib ki, münaqişənin nizamlanmasına dair danışıqlar 20 ildir davam edir, bu müddətdə həmsədrələr, diplomatlar dəyişib: “Lakin əsas problem odur ki, Ermənistan öz mövqeyinə yenidən yanaşmaq niyyəti nümayiş etdirmir. 2004-cü ildə başlamış yekun mərhələdə formalaşdırılmış anlayışlar var. Bu anlayışlar kifayət edir ki, biz artıq indi, vaxt itirmədən münaqişənin nizamlan-

masının gündəlik iş qrafikini, yəni “Yol xəritəsi”ni tərtib edək. Bu qrafikdə həm erməni tərəfini, həm bizi narahat edən məsələlər öz əksini tapmalıdır. Heç kim kommunikasiyaların bərpası ideyasını rədd etmir, sadəcə bu, torpaqlar azad olunduqdan sonra mümkündür. Biz həmçinin Dağlıq Qarabağın statusunun müəyyənləşməsi ideyasını da rədd etməmişik, lakin status məsələsi yalnız azərbaycanlılar dinc şəraitdə regiona qayıtdıqdan sonra müzakirə oluna bilər”.

Araz Əzimov Rusiya Liberal-Demokrat Partiyasının sədri Vladimir Jirinovskinin Moskvada mitinq zamanı Azərbaycana qarşı terror çağırışları səsləndirməsini də şərh edib.

O qeyd edib ki, Azərbaycan və Rusiya arasında ikitərəfli əlaqələrin dostluq şəraitində inkişaf etməsi fonunda bu cür hallar xoş təsir bağışlamır. Nazir müavini bildirib ki, bu cür siyasətçiləri ciddi qəbul etməmək lazımdır: “O tip siyasətçilər adətən hansısa səbəblərdən özləri üçün belə bir davranış yolu seçirlər. Məncə, bu cür siyasətçiləri ciddi qəbul etmək olmaz. Eyni zamanda həmin ölkənin hökuməti bu cür halları ciddi qəbul etməli və onları aradan qaldırmaq üçün səy göstərməlidir. Çünki ikitərəfli əlaqələrin dostluq şəraitində inkişaf etməsi fonunda bu cür hallar xoş təsir bağışlamır”.

Araz Əzimov Rusiyanın bu məsələ ilə bağlı Azərbaycan tərəfinin göndərdiyi notaya hələlik cavab vermədiyini deyib.

“Nazirlər Kabineti “tormoz” rolu oynayır”

HADİ RƏCƏBLİ: “HÖKUMƏT TİBBİ SİĞORTANIN TƏTBİQİNDƏ MARAQLI GÖRÜNÜR”

“Artıq Azərbaycanda icbari tibbi siğortaya başlamağın vaxtıdır”. Bunu parlamentin Sosial siyasət komitəsinin dünən keçirilən iclasında sözügedən komitənin üzvü Mələhət İbrahimqızı deyib. “Bununla bağlı artıq müvafiq agentlik də yaradılıb və ona hər il dövlət büdcəsindən vəsait ayrılır. Ancaq təəssüflər olsun ki, icbari tibbi siğorta məsələsi öz həllini tapmır”. Millət vəkili onu da qeyd edib ki, bir müddət öncə Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri zamanı onunla birlikdə Türkiyə nümayəndə heyətində təmsil olunan türkiyəli parlamentarı bu məsələdə Azərbaycana kömək ola biləcəklərini söyləyib: “Türkiyə Böyük Millət Məclisində səhiyyə ilə bağlı ayrıca komitə var. Onun sədri Cövdət bəy Ərdoğanın şəxsi həkimidir. Səfər zamanı o, mənə və həmkarım Musa Quliyevlə söhbətində bildirdi ki, bu sahədə bizə yardımçı ola bilərlər”.

Sözügedən komitənin digər üzvü akademik Əhliman Əmiraslanov öz növbəsində qeyd edib ki, səhiyyə, tibb elmi üçün icbari tibbi siğorta bir nömrəli məsələdir. Ancaq millət vəkili bildiriyinə görə, bu məsələni yüz ölçüb-bir biçmək lazımdır: “Bu gün bəzi MDB ölkələri icbari tibb siğorta haqqında qanun qəbul ediblər. Ancaq orada bu qanunun icrası mümkün deyil və ya çox pisdır. Ona görə, icbari tibbi siğortaya keçərkən elə bir model seçməliyik ki, o işləsin”.

Parlamentin Sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli də millət vəkillərinin təkliflərini dəstəkləyərək xatırladı ki, vaxtilə bu yöndə qanun qəbul olunarkən Tibbi Siğorta Agentliyinin Səhiyyə Nazirliyinin tərkibində deyil, ayrıca müstəqil bir qurum kimi

yaradılmasını nəzərdə tutublar: “Ancaq sonradan bizə məsləhət görüldü ki, həmin agentlik Səhiyyə Nazirliyinin tərkibində yaradılsın. Və bununla bağlı müvafiq qanuna dəyişiklik etdik. Ancaq təəssüf ki, üstündən 5 il keçməsinə baxmayaraq, nə agentlik fəaliyyət göstərir, nə də tibbi siğortaya keçmək mümkün olur. Bu məsələdə əsas “tormoz” rolunu oynayan Nazirlər Kabinetidir. Onlar icbari tibbi siğortanın tətbiq olunmasında maraqlı görünməzlər. Odur ki, biz komitə üzvləri adından baş nazirə və Səhiyyə Nazirliyinə müraciət etməliyik ki, nəhayət, bu məsələ icra olunsun”.

Kamil HƏMZƏOĞLU

Elmar Məmmədov Türkiyənin Azərbaycandakı yeni səfirini qəbul etdi

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədov sentyabrın 21-də Türkiyənin Azərbaycana yeni təyin olunmuş səfiri İsmayıl Alper Coşqunu qəbul edib. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, E. Məmmədov İsmayıl Alper Coşqunu səfir təyin olunması münasibəti ilə təbrik

edib, fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. Nazir iki dost və qardaş ölkə arasında bütün sahələrdə münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edib. O, regional enerji layihələrinin reallaşdırılmasında hər iki ölkənin mühüm rol oynadığını və TANAP layihəsi ilə bağlı müqavilənin imzalanmasının iki ölkə arasında enerji sahəsindəki əməkdaşlığı daha yüksək müstəviyə çıxaracağını bildirib. Türkiyənin baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana sonuncu səfərinin yüksək əhəmiyyətini qeyd edib. İ. A. Coşqun Azərbaycana səfir təyin olunmasından məmnun olduğunu və yüksək səviyyədə olan ikitərəfli münasibətləri daha da dərinləşdirmək istiqamətində fəaliyyət göstərəcəyini nəzərə çatdırıb. Ölkəmizin regionun çox mühüm strateji ölkəsi olduğunu diqqətə çatdıran səfir, qardaş Türkiyənin bütün məsələlərdə Azərbaycanın yanında olacağını bir daha təsdiqləyib.

Əfşar Süleymaninin Azərbaycan çıxmasına qadağa qoyulub

İrənin Azərbaycandakı sabiq səfəri Əfşar Süleymanın ölkədən çıxmasına qadağa qoyulub. Bu barədə APA-ya hüquq-mühafizə orqanlarından bildirilib. Məlumatla görə, Ə. Süleymanın Azərbaycanı tərk etməsinə qoyulmuş qadağa yazıçı-publist Şəmsiyyə Bəylərqızının iddiası əsasında gerçəkləşib. Belə ki, Ş. Bəylərqızı məhkəməyə müraciət edərək, Ə. Süleymanın atalıq hüququnu pozduğunu və övladına aliment ödəmədiyini bildirib. Həmin şikayət əsasında məhkəmə Ə. Süleymanın Azərbaycanı tərk etməsinə qadağa qoyulmasına dair qərar çıxarıb.

Məsələyə münasibət bildiren Ş. Bəylərqızının vəkil Tərhan Azayev APA-ya açıqlamasında faktı təsdiqləyib. Bildirib ki, Ə. Süleymani Ş. Bəylərqızına 7 min manat aliment ödəməlidir. Hazırda həmin iş üzrə məhkəmə gedir.

T. Azayev həmçinin Ş. Bəylərqızının həbsindən də danışıb. Qeyd edib ki, Ş. Bəylərqızı bu ilin iyun ayında Ə. Süleymanın şikayəti əsasında Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi tərəfindən tutulub. Ə. Süleymani Daxili İşlər Nazirliyinə etdiyi şikayətində Ş. Bəylərqızının ona qarşı dələduzluq etdiyini və 741 min ABŞ dolları məbləğində pulunu mənimsədiyini bildirib. Həmin şikayət əsasında Daxili İşlər Nazirliyi-

nin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi tərəfindən Ş. Bəylərqızına qarşı Cinayət Məcələsinin 178-ci (dələduzluq) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

T. Azayev keçmiş səfirin bu şikayətinin əsassız olduğunu və onun Ş. Bəylərqızından qisas aldığı

qeyd edib. Ş. Bəylərqızı hazırda Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin İstintaq Təcridxanasında saxlanılır.

İrənin Azərbaycandakı sabiq səfəri Əfşar Süleymani isə APA-ya açıqlamasında qarşı tərəfin iddialarını təkzib edib. Bildirib ki, Ş. Bəylərqızı onun iddiası əsasında tutulmayıb: "Şəmsiyyə Bəylərqızının tutulması barədə məlumatı mən mətbuatda oxumuşam. Bildiyimə görə, onunla bağlı 180 nəfər şikayət edib. Bu qadın bir neçə ay əvvəl tutulub. Mən isə bir ay əvvəl şikayət eləmişəm. Biləndə ki, onu həbs ediblər, mən də getdim Daxili İşlər Nazirliyinə şikayət etdim. Bildirdim ki, bu qadın mənə də aldadıb, mənim də pulumu mənimsəyib. Xahiş elədim ki, mənim də şikayətimə baxsınlar. Onu da qeyd edim ki, bu qadın mənim pulumu mənimsədiyini özü də etiraf edib".

Ə. Süleymani Azərbaycanı tərk etməsinə qadağa qoyulması barədə məsələyə də münasibət bildirib: "Bütün bu işlər qurama işlərdir. Mən niyə ona aliment ödəməliyəm? Bir daha deyirəm ki, bu saxta sənədlərlə hazırlanmış bir oyundur. Ona görə də mən aliment verməkdən imtina edirəm. Düzdür, məhkəmə mənim Azərbaycandan çıxmağıma qadağa qoymuşdu. Lakin bir müddət əvvəl həmin qadağa ləğv olunub".

Çinli nümayəndə heyəti Milli Məclisin deputatları ilə görüşlər keçirib

Azərbaycanda səfərdə olan Ümumçin Xalq Nümayəndələri Yığıncağı Daimi Komitəsinin Xarici İşlər üzrə Komitəsinin sədri Li Caosinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Milli Məclis sədrinin birinci müavini Ziyafət Əsgərov ilə görüşüb. Görüşdə Z.Əsgərov Azərbaycan-Çin əlaqələrindən söz açaraq iki ölkə arasında münasibətlərin yüksəlmə xətə inkişaf etdiyini vurğulayıb: "Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçilən zaman Çin ölkəmizi birmənalı şəkildə dəstəkləyib. İki ölkə arasındakı əlaqələrin bir çox sahələrdə olduğu kimi, iqtisadi sahədə də uğurla inkişaf edir. Bu münasibətlərin daha da dərinləşməsi üçün kifayət qədər potensial mövcuddur".

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişəsi barədə qonaqları məlumatlandıran Z.Əsgərov Ermənistanın 20 ildən artıq bir müddətdə ölkəmizə qarşı apardığı işğalçılıq siyasəti nəticəsində bir milyondan artıq azərbaycanlının qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşdüyünü qeyd edib: "Ermənistan münafişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi dörd qətnamənin heç birinə məhəl qoymur".

Milli Məclis sədrinin birinci müavini Çin hökumətinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünü dəstəkləməsinə yüksək qiymətləndirərək BMT Təhlükəsizlik Şu-

rasının daimi üzvü kimi Çinin münafişənin həlli istiqamətində əlindən gələni edəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib. Ermənistanın terrorizm, ekstremizm və separatizmi dəstəklədiyini diqqətə çatdıran Milli Məclis sədrinin birinci müavini ölkəmizin bu problemə qarşı mübarizə apardığını qeyd edib: "Azərbaycanın separatizm və terrorizmlə mübarizə sahəsində mövqeyi Çinin mövqeyi ilə üst-üstə düşür".

Ölkələrimiz arasındakı dostluq münasibətlərinin sürətli inkişafından məmnunluq duyduğunu bildiren L.Caosin səfirin əhəmiyyətindən söz açıb: "İnkişaf etməkdə olan ölkələrlə əlaqələri genişləndirmək və onların inkişafına dəstək vermək Çinin əsas məqsədlərindən biridir. L.Caosin ölkəsinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişəsinin sülh yolu ilə həllinə tərəfdar olduğunu vurğulayıb.

Ümumçin Xalq Nümayəndələri Yığıncağı Daimi Komitəsinin Xarici İşlər üzrə Komitəsinin sədri Li Caosinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Milli Məclisin beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvləri ilə də görüş keçirib. Görüşdə komitə sədrinin müavini Sevinc Fətəliyeva qədim tarixə malik olan və müsəlman Şərqiində ilk demokratik respublikanın qurulduğu Azərbaycanda hələ o zaman qadınlara səsvermə hüququnun verildiyini diqqətə

çatdırıb: "Ötən il müstəqilliyinin 20 illiyini qeyd edən ölkəmiz keçən dövr ərzində bir çox uğurlar əldə edib. Azərbaycan Çin ilə əlaqələrə xüsusi önəm verir. Belə görüşlər ikitərəfli əlaqələrin inkişafına təkan verir. Ölkələrimiz aqrar, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları və turizm sahələrində əməkdaşlığın dərinləşməsində maraqlıdır".

Komitə sədrinin müavini Azərbaycanda yüksək tolerantlıq mühitinin mövcud olduğunu və bir çox millətlərin nümayəndələrinin ölkəmizdə dostluq və qardaşlıq şəraitində yaşadığını diqqətə çatdırıb.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişəsinə toxunan S.Fətəliyeva Azərbaycanın ərazisinin 20 faizinin Ermənistan tərəfindən işğal olduğunu, bir milyondan artıq vətəndaşımızın qaçqın və məcburi köçkünə çevrildiyini vurğulayıb.

Azərbaycan-Çin münasibətlərinin bir çox sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini qeyd edən Li Caosin qarşılıqlı səfərlərin parlamentlərimiz arasında daha sıx əlaqələrin qurulmasına töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib: "Çin Azərbaycan ilə münasibətlərin inkişafına böyük əhəmiyyət verir. Son illərdə iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin həcmi 700 dəfə artıb". L.Caosin ölkəsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını diqqətə çatdırıb.

S.MÜRVƏTQIZI

Ramil Həsənov ATƏT-in baş katibi ilə görüşüb

Sentyabrın 20-də ATƏT-in Vyana Ofisində qurumun baş katibi, səfir Lamberto Zannier ilə TÜRKPA baş katibi Ramil Həsənov arasında ikitərəfli görüş keçirilib.

Lamberto Zannier iki təşkilat arasındakı əməkdaşlığın gücləndirilməsi və inkişafından məmnun olduğunu dilə gətirib. Həmçinin Lamberto Zannier Mərkəzi Asiya regionu, Əfqanıstan və digər region ölkələri ilə əlaqələrin sıxlaşdırılmasında, Əfqanıstanda sabitliyin və sülhün bərpa olunmasında, mövcud münafişələrin sülh yolu ilə həll olunması istiqamətində TÜRKPA-nın mükəmməl platforma olacağını vurğulayıb.

TÜRKPA baş katibi parlament diplomatiyasının global dialoqun tərkib hissəsi kimi bütün münafişələrin həll olunma bilməsində effektiv bir platforma olaraq istifadə edilə biləcəyini vurğulayıb.

Ramil Həsənov Əfqanıstanda sülhün bərqərar olunması, münafişələrin danışıqlar yolu ilə həll olunması istiqamətində TÜRKPA üzv ölkələrinin səylərini davam etdirdiyini və bu istiqamətdə TÜRKPA-nın ATƏT kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatla əməkdaşlığa hər zaman hazır olduğunu vurğulayıb.

Hikmət Çətin: "Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad edilməsi bölgənin inkişafına kömək göstərəcək"

"Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli Ermənistanın gələcəyi üçün də önəmlidir". APA-nın məlumatına görə, bu açıqlamanı jurnalistlərə Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri Hikmət Çətin verib. Onun fikrincə, münafişənin mövcudluğu Ermənistana daha çox təsir göstərir: "Münafişə həllini taparsa, Ermənistanın dünyaya açılması da sürətlənər. Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad edilməsi bölgənin inkişafına kömək göstərəcək. Bu gün Qafqaz dünyanın ən önəmli regionlarından. Burada həllini tapmamış problemlər var və onların başında da Dağlıq Qarabağ münafişəsi gəlir".

Problemin həlli məsələsində başda Rusiya və ABŞ olmaqla aparıcı dövlətlərin aktivlik göstərməsinə ehtiyac duyulduğunu deyən H. Çətinin sözlərinə görə, bunun üçün BMT və ATƏT-in qərarları da mövcuddur: "Türkiyə də hər zaman olduğu kimi bu münafişənin həlli istiqamətində öz səylərini davam etdirəcək".

Avropa Jurnalistlər Cəmiyyəti Hulusi Kılıç "İlin səfiri" elan edib

SƏFİR: "AZƏRBAYCANDA ÇALIŞDIĞIM DÖRD İL YARIM ƏRZİNDƏ ÖZÜMÜ VƏTƏNİMDƏKİ KİMİ HİSS ETDİM"

Türkiyənin Azərbaycandakı keçmiş səfiri Hulusi Kılıç "İlin səfiri" seçilib. APA-nın məlumatına görə, H. Kılıç Avropa Jurnalistlər Cəmiyyəti tərəfindən bu ada layiq görülüb. APA-ya açıqlamasında H. Kılıç Avropa Jurnalistlər Cəmiyyəti tərəfindən "İlin səfiri" seçilməsinin Azərbaycanda aldığı ən böyük mükafatlardan olduğunu deyib: "Mən Azərbaycanda çalışdığım dörd il yarım müddətdə özümü vətənimdə olduğum kimi hiss etdim. Hər bir kəslə, o cümlədən media ilə dostluğa, əməkdaşlığa üstünlük verdim. Səmimi olum və Azərbaycanı çox sevdim".

H. Kılıç deyib ki, Azərbaycan prezidenti tərəfindən "Dostluq" ordeni ilə təltif olunan ilk Türk diplomatı olmaqdan qürur duyur. Bundan başqa, avqustun 14-də Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən o, bu təhsil mərkəzinin dostu diplomu ilə təltif olunub.

Hazırda Ankarada olduğunu deyən keçmiş

səfir oktyabrın 1-dən yeni vəzifədə fəaliyyətə başlayacağını bildirib.

Xocalı aeroportunun açılması Ermənistanın Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanıması deməkdir

"Ermənistan tərəfindən qanunsuz olaraq Xocalı aeroportunun açılması ermənilərin Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanıması demək olardı". Bunu jurnalistlərlə söhbətində Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru Fərhad Məmmədov dilə gətirib. Onun sözlərinə görə, bu aeroportun adı bezi KİV-də yer aldığı kimi Xankəndi deyil, Xocalıdır: "Bu, məhz Xocalı kimi də qeyd edilməlidir. Qeyd edim ki, Ermənistan tərəfindən dəfələrlə Xocalı aeroportunun açılması cəhdləri edilib. Lakin onların bu cəhdləri alınmayıb. İstər Azərbaycan dövləti, istərsə də beynəlxalq təşki-

latlar bu məsələnin Azərbaycanın razılığı olmadan mümkünsüzlüyünü bildiriblər. Düzdür, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrleri bunu etimad yaradan bir addım kimi qeyd etmişdilər. Ancaq bu, əslində belə deyil. Ermənistan tərəfindən Xocalı aeroportunun açılması ermənilərin Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanıması demək olardı. Buna isə Azərbaycan dövləti heç zaman razı olmayıb və ola da bilməz. Ermənilərin hər zaman olduğu kimi növbəti cəhdləri də uğursuzluqla nəticələnməkdir".

Kamil HƏMZƏOĞLU

Bayram Səfərov: "Jirinovski tək azərbaycanlılara deyil, bütün türk dünyasına düşmən kəsilib"

Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlı İcması İctimai Birliyinin rəhbəri Bayram Səfərov Rusiya Liberal-Demokrat Partiyasının sədri Vladimir Jirinovskinin Moskvada mitinq zamanı Azərbayca-

na qarşı terror çağırışları səsləndirməsinə münasibət bildirib.

APA-nın xəbərinə görə, B.Səfərov V.Jirinovski haqqında danışmağa ehtiyac olmadığını söyləyib.

"Jirinovski tək azərbaycanlılara deyil, bütün türk dünyasına düşmən kəsilib. Onsuz da biz bilirik ki, Ermənistan xüsusi xidmət orqanları Azərbaycanla bağlı həmişə təhlükə yaradıblar. Ermənilər bütün dünyada terror törətməklə məşğuldurlar. Onlar bu işi bu gün də davam etdirirlər", - deyər B. Səfərov qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, hər azərbaycanlı belə halların baş verməməsi üçün çox diqqətli olmalıdır: "Əsasən də kütləvi yerlərdə, vağzalarda, aeroportda, ali və orta məktəblərdə bu diqqət daha çox olmalıdır. Hər hansı şübhəli əşya, insan gördükdə, hər bir azərbaycanlının borcudur ki, yaxınlıqdakı hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat versin. Çünki Azərbaycanı azərbaycanlılar qoruyur".

Ermənilər susmaq bilmir

Erməni silahlı bölmələri dünən və bu gecə Ermənistan Respublikasının İcevan rayonunun Berkaber kəndində, Krasnoselsk rayonunun ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə, Ağdam rayonunun işğal olunmuş Şıxlar, Cəvahirli, Şurabad, Xocavənd rayonunun Kuropatkino kəndləri yaxınlığında, Goranboy rayonunun ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən atəşkəs rejimini pozub.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, düşmən cavab atəşi ilə susdurulub.

Pakistanda Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yenidən qurulmuş qızlar məktəbi açılıb

Pakistanın Müzəffərabad şəhərində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 2007-ci ildə tikilmiş və 2012-ci ildə yenidən qurulmuş qızlar məktəbinin açılış mərasimi olub. Məktəb Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın adını daşıyır. Azərbaycanın Pakistandakı səfirliyindən qəzetimizə verilən məlumata görə, mərasimdə bu ölkənin təhsil naziri Sadiq Dar, informasiya və yayım naziri Bazil Nakvi, fəvqəladə hallar katibi Sərdar Rəhim Xan, deputat Sədəf Şeyx, səfir Daşqın Şikarov, səfirliyin əməkdaşları və KİV-lərin nümayəndələri iştirak edib. Sadiq Dar və Daşqın Şikarov məktəbin rəmzi açılışını bildiren lenti kəsdikdən sonra mərasim iştirakçıları burada yaradılmış şəraitlə tanış olublar.

Sonra səfir Daşqın Şikarov çıxış edərək Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Azərbaycanda, Pakistanda və digər xarici ölkələrdə həyata keçirilən irimiqyaslı layihələr barədə ətraflı məlumat verib: "Pakistanda baş vermiş zəlzələdən zərər çəkmiş qızlar məktəbi 2007-ci ildə Azərbaycanın birinci xanımının təşəbbüsü və dəstəyi ilə inşa edilib, cari ildə isə həmin məktəb əsaslı təmir olunub, ərazisi genişləndirilib və yenidənqurma işləri aparılıb. Məktəbin beş əlaçı şagirdinə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aylıq təqaüd ayrılıb. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Pakistanda silsilə humanitar yardımlar proqramı çərçivəsində "Edhi Home" kimsəsizlər evində sığınacaq tapan uşaqlara tibbi baxış və hepatit B virusuna qarşı peyvəndləşdirmə işləri aparılıb, Peşavar şəhərinin "Akbar Care" serebral paraliç institutunda imkansızlar üçün pulsuz müayinə təşkil edilib. Eləcə də Xayber Paxtunxva əyalətinin Laki Marvat şəhərinin qadınlar və uşaqlar xəstəxanasında açıq ürək əməliyyatları aparılıb, Hamza Fondu (Peşavar) üçün müasir qanqöçürmə avadanlığı, laboratoriya ilə təchiz edilmiş "Suzuki" markalı təcili tibbi yardım avtomobili və 2 min qanqöçürmə paketi alınmış, Xayber fondunun göz xəstəxanasının yeni binasının inşası üçün maddi yardım göstərilib, Ramazan ayında Pakistanda 11 uşaq evinin 1200-dən çox sakini üçün iftar süfrələri təşkil edilib".

Mərasim iştirakçılarına müraciət edən təhsil naziri Sadiq Dar 2005-ci ildə baş vermiş zəlzələdən sonra Azərbaycanın Pakistana yardım edən ilk ölkələr sırasında olduğunu qeyd edib: "Təbii fəlakət zamanı dağılmış 150 şagird yerlik məktəb binasının yerində 500 nəfərlik müasir təhsil ocağı inşa olunub". S.Dar 2010-cu və 2011-ci illərdə baş vermiş sel daşqınları zamanı məktəbə ciddi ziyanın dəydiyini qeyd edib. O, Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə məktəb binasının yenidən qurulduğunu və əsaslı təmir edildiyini, təhsil ocağının ərazisinin genişləndirildiyini və abadlaşdırıldığını diqqətə çatdırıb. Sadiq Dar görülən işlərə görə Azərbaycanın birinci xanımına dərin minnətdarlığını bildirib: "Heydər Əliyev Fondunun prezidentinin Pakistan xalqına və xüsusən də uşaqlara göstərdiyi diqqət və qayğıni yüksək dəyərləndirən ölkənin rəsmi dövlət orqanları bu məktəbə məhz Mehriban xanım Əliyevanın adının verilməsini qərara alıblar. Bu təhsil ocağı iki xalq arasında dostluq və qaradlıq rəmzinə çevrilib".

Sonda hər bir şagirdə Heydər Əliyev Fondunun adından məktəb ləvazimatları ilə dolu çantalar, səfirlik tərəfindən İslamabadda dərc olunmuş "Heydər Əliyev - Azərbaycanın ümumillik lideri", "Azərbaycan - Odlar Yurdu" kitabları və iki kompüter hədiyyə edilib.

S.MÜRVƏTQIZI

Əli Əhmədov Koreyanın ölkəmizə yeni təyin olunmuş səfiri ilə görüşüb

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) sədr müavini - icra katibi, Milli Məclisin deputatı Əli Əhmədov partiyanın mərkəzi qarargahında Koreyanın Azərbaycandakı yeni fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ço Şu ilə görüşüb. Görüşdə Azərbaycan ilə Koreya Respublikası arasında iqtisadi və siyasi əlaqələrin mövcud durumu və inkişaf perspektivləri barəsində söhbət aparılıb, tərəflər hər iki ölkənin qarşılıqlı əlaqələrdən fayda gördüyünü qeyd ediblər.

Yeni səfir görüşdə iki ölkə arasındakı mövcud münasibətləri daha da inkişaf etdirmək və qarşılıqlı əməkdaşlığı intensivləşdirmək üçün əlindən gələni əsirgəməyəcəyini qeyd edib.

Daha sonra tərəflər qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər haqqında fikir mübadiləsi aparıblar. Görüşdə YAP-ın icra katibinin müavini, millət vəkili Mübariz Qurbanlı da iştirak edib.

S.MÜRVƏTQIZI

Rəfiqə Qurbanzadə: "Metsamor" AES məsələsində yekun qərarı İrəvan yox, Moskva verir"

Müəssisimiz Kaliforniya-Irvin Universitetinin kriminologiya, hüquq və cəmiyyət fakültəsinin tələbəsi, Pax Turcica İnstitutunun üzvü Rəfiqə Qurbanzadədir.

- Ötən ay siz "Turkish Weekly" jurnalında "Metsamor, Qafqazın Fukusiması" adlı məqalə dərc etdiniz. Bu mövzuya müzakirə etməyiniz təsadüfdür?

- Xeyr, "Metsamor" (AES) uzun müddətdir ki, təkə Ermənistanın qonşularını deyil, həmçinin beynəlxalq ictimaiyyəti, xüsusən də avropalı müşahidəçiləri narahat edir. Yaponiyada 2011-ci ildə baş verən zəlzələ və sənami nəticəsində "Fukusima" AES-də radioaktiv maddələrin ətrafa yayılması Qafqaz kimi seysmik regionda AES-lərin insanlara və ətraf mühitə təsiri məsələsini gündəmə gətirdi. Və 11 avqust 2012-ci il tarixində qonşu Cənubi Azərbaycan bölgəsində (İran) baş verən dağıdıcı zəlzələ "Metsamor" AES fəaliyyətində olduğu müddətdə Cənubi Qafqaz regionunun Fukusima Daiçinin üzleşdiyi fəlakətə üzleşmək təhlükəsində olduğu barədə bir xəbərdarlıq oldu.

- Siz Fukusima Daiçi ilə "Metsamor"u əlaqələndirirsiniz. Eyni fəlakət Cənubi Qafqazda baş vermə ehtimalı nə dərəcədədir?

- Dünyada baş verən zəlzələlərin 90-95%-i tektonik plitələrin sərhədlərində baş verir ki, bu sərhədlərdən biri də Cənubi Qafqazdan keçir. Ərəbistan və Avrasiya tektonik plitələri vaxtaşırı burada toqquşur və bunun nəticəsində Cənubi Qafqaz boyunca, şərq Türkiyədə və şimal-qərbi İranda dağıdıcı zəlzələlər baş verir. Ermənistan özü 1988-ci ildə episentri "Metsamor" AES-dən elə də uzaqda olmayan dağıdıcı zəlzələ ilə üzleşib. Bundan əlavə "Metsamor" AES 1960-cı illərdə modeləşdirilmiş köhnə Sovet VVER reaktorlarından ibarətdir. Bu reaktorlarda təhlükəsizliyin saxlanması strukturu yoxdur və Çernobıl RBMK reaktoru kimi təkdir. Hər hansı

bir hadisə baş versə, təkdirvarlı reaktorun axmasının qarşısını almaq qabiliyyəti azdır. Bu səbəbdən bir çox beynəlxalq ekspertlər bu cür reaktorları ən təhlükəli reaktorlar hesab edir. "Metsamor" AES-in seysmik coğrafi məkanda yerləşməsi və köhnə olması faktoru ikisi birlikdə Ermənistan və onun qonşuları üçün böyük təhlükə yaradır.

- AES-in həddən artıq təhlükəli olması ilə bərabər, Ermənistan bu stansiyanı bağlamaqdan imtina edir. Ermənistanı bu mövqeyi dəyişməyə nə vadar edə bilər?

- Ermənistan enerjiyə olan tələbatının 40 faizini "Metsamor" AES-lə təmin edir. Bu səbəbdən ümumilikdə götürdükdə stansiyanın fəaliyyəti, xüsusilə də Dağlıq Qarabağ münafiqəsinin həll olunmadığı müddətdə ölkə iqtisadiyyatı üçün çox önəmlidir və Ermənistanın alternativ enerji mənbələrinə müraciət etmə imkanları məhduddur. Bundan əlavə, yaddan çıxarmayaraq ki, nüvə yanacağı təchizatlarına görə Ermənistanın Rusiyaya 40 milyon dollar məbləğində borcunun əvəzi olaraq, 2003-cü ildən etibarən "Metsamor" AES-in fəaliyyəti Rusiya Dövlət Atom Enerji Korporasiyasına (RosAtom) məxsus olan İnter RAO UES tərəfindən aparılır. Beləliklə, Ermənistanın geosiyasi gələcəyi ilə bağlı bütün məsələlərdə olduğu kimi, "Metsamor" AES məsələsində də yekun qərarı İrəvan yox, Moskva verir. Rusiyanın da öz növbəsində "Metsamor"un fəaliyyətində böyük marağı var, çünki bu neft və qaz kimi digər enerji təchizatlarına ehtiyacı azaldaraq Ermənistanın Rusiyanın atom yanacağından olan enerji asılılığını daha da dərinləşdirir. Bundan əlavə, özünü Rusiyanın təsir dairəsi altına daha da salan Ermənistan üçün öz qonşuları ilə əlaqələri yaxşılaşdırmaq stimulu daha azdır. Buna görə də, Avropa İttifaqı və ya ABŞ daha ciddi narahatlıq bürüzə verməyincə və Rusiya öz mövqeyini nəzərdən keçirməyincə, "Metsamor"un yaxın gələcəkdə bağlanması ehtimalı yoxdur.

- Regiondan kənar kimsə bu məsələnin nə dərəcədə ciddi olduğunu anlayır? Qafqazda radioaktiv təhlükənin olması faktını tanıtmaq üçün diaspora hansı addımları atmalıdır?

- 2011-ci ildə Fukusima Daiçidə baş verən hadisədən öncə dünya ölkələrinin əksəriyyəti zəlzələ və ya digər təbii hadisə baş verdikdə AES və onun təbiətə potensial təhlükəsindən aqah deyildilər. Bu Çernobıl və "Metsamor" AES-ə aiddir. Əfsuslar olsun ki, insanlar fəlakətli nəticələri gördükdən sonra bu təhlükələri anlayırlar. Bu təhlükəni tanıtmaq üçün medianı və Avropada və Şimali Amerikada olan müvafiq dövlət agentliklərini, həmçinin beynəlxalq təşkilatları "Metsamor"dakı vəziyyətlə bağlı vaxtaşırı məlumatlandırmaq lazımdır. "Metsamor" AES Türkiyə sərhədindən 16 km uzaqda və Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaxınlığında yerləşir. Təbii ki, ABŞ-da, Kanadada və Avropada fəaliyyət göstərən Türk və Azərbaycan diasporası çalışmalıdır ki, bu məsələni bu ölkələrin beynəlxalq siyasi gündəminə gətirsin. Bunu həmçinin erməni diasporası etməlidir, əgər o Ermənistan və onun əhalisinin ətraf mühit təhlükəsizliyinə və firavanlığına görə narahatdır.

PƏRVANƏ

SAM ənənəvi brifinqlərə başladı

"Strateji Araşdırmalar Mərkəzi (SAM) yeni bir ənənənin əsasını qoyur ki, bu da iki aydan bir brifinqlərin keçirilməsidir. Bu brifinqlərdə SAM-in əməkdaşlarının elmi tədqiqatları haqda məlumat vermək, həm də bölgədə, regionda və dünyada baş verən proseslərlə bağlı medianı, ictimaiyyəti məlumatlandırmaq nəzərdə tutulur". Bu fikirləri dünən SAM-da keçirilən brifinqdə sözügedən qurumun direktoru Fərhad Məmmədov dilə gətirib. Onun dediyinə görə, ilk brifinqdə 4 mövzu üzrə məsələlər barədə fikir bildiriləcək: "Birinci mövzu ilə əlaqədar mən özüm çıxış edəcəyəm ki, bu da "Ermənistan seçkiqabağı siyasi vəziyyət" adlanır. İkinci mövzu ilə bağlı SAM-in iqtisadiyyatın təhlili və qloballaşma məsələləri şöbəsinin müdiri əvəzi Vüsal Qasımlı çıxış edəcək ki, bu da "Azərbaycan-2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyası ilə bağlıdır. Üçüncü mövzu ilə bağlı SAM-in xarici siyasət məsələlərinin təhlili şöbəsinin baş elmi işçisi Məsiyağa Məhəmmədi çıxış edəcək və onun mövzusu "İranda 2013-cü il prezident seçkiləri" barədə olacaq. Nəhayət, dördüncü mövzu ilə bağlı SAM-in xarici siyasət məsələlərinin təhlili şöbəsinin aparıcı elmi işçisi Cavid Vəliyev çıxış edəcək ki, onun da mövzusu "Türkiyə-Ermənistan sərhədlərinin açılması məsələsi"dir".

F.Məmmədov qeyd edib ki, Ermənistan siyasi vəziyyəti dəyərləndirərkən ilk növbədə həmin ölkənin siyasi sistemine nəzər salmaq lazımdır. SAM rəhbərinin bildirdiyinə görə, Levon Ter-Petrosyandan sonra Ermənistanın ikinci prezidenti olan Robert Köçəryanın hakimiyyəti dövründən son illərə qədər bu ölkədə hakimiyyət koalisiya şəklində formalaşdırılıb və bu koalisiya əsasən dörd partiyadan - Respublikaçılar, "Çiçəklənən Ermənistan", "Daşnaksütun" və "Orinas-Yerkir"dən ibarət olub: "Bu koalisiya 2009-cu ildə məlum Sürix protokollarının imzalanmasına qədər davam edib. Həmin vaxt "Daşnaksütun" partiyası Sürix protokollarının imzalanmasına etiraz

əlaməti olaraq, hakim koalisiyadan çıxdığını bildirib. Həmin vaxtdan Ermənistan da ilin may ayında parlament seçkilərinə qədər olan dövrdə hakim koalisiya 3 partiyadan ibarət olub.

Onu da qeyd edim ki, 2011-ci ildə Serj Sarkisyanın təkidi ilə koalisiyaya daxil olan partiyalar belə bir razılığa gəlmişdilər ki, 2013-cü ilin dekabrında keçiriləcək prezident seçkilərində hər 3 partiya onun namizədliyini dəstəkləsin. Lakin qeyd etdiyim kimi, Ermənistan keçirilən parlament seçkilərindən sonra "Çiçəklənən Ermənistan" partiyası da hakim koalisiyadan çıxdığını bəyan etdi. Bu gün Ermənistan parlamentində yerlərdən 69-nu Serj Sarkisyanın rəhbərlik etdiyi Respublikaçılar partiyası, 39-nu R.Köçəryanın rəhbərlik etdiyi "Çiçəklənən Ermənistan" partiyası tutur. S.Sarkisyanın koalisiya ortağı olan "Orinas-Yerkir" partiyası isə cəmi 5 nəfərlə parlamentdə təmsil olunur. Beləliklə, demək olar ki, bu gün Ermənistan hakimiyyəti təbaşına bir partiya tərəfindən idarə edilir".

F.Məmmədov həmçinin bildirib ki, Ermənistan keçirilən son parlament seçkiləri zamanı güclü maliyyə resurslarına malik olan eks-prezidentin "Çiçəklənən Erme-

nistan" partiyası seçiciləri pulla öz tərəfinə çəkməyə nail ola bildi:

"Əgər Robert Köçəryan yenidən aktiv siyasətə qayıdarsa, bu Ermənistan hakimiyyətində və siyasi elitasında ikitirlik əmələ gətirə bilər. Eyni zamanda, Robert Köçəryanın mövqeyini gücləndirən məqamlardan biri də onun Rusiyaya daha çox meyilli olması və Ermənistanı həmin dövlətin təşəbbüsü ilə yaradılmış Avrasiya İttifaqında görməsidir. Bildiyiniz kimi, Rusiyaya meyilli siyasətçi olmasına baxmayaraq, Serj Sarkisyan və xüsusilə baş nazir Tigran Sarkisyan Ermənistanın bu ittifaqda təmsil olunmasına qarşı çıxmışdılar.

Ona görə də, Robert Köçəryan bu amildən - xarici amil faktorundan çox uğurla istifadə edərək yenidən hakimiyyət olimpinə yüksələ bilər".

F.Məmmədovun qeyd etdiyinə görə, prezident seçkilərinə qədər Ermənistan hakimiyyət tərəfindən "xarici düşmən" amilinin inkişaf etdirilməsinə üstünlük verilecək. Serj Sarkisyan hakimiyyəti öz iqtidarını qorumaq və gələcək seçkilərdə qalib gəlmək üçün məhz bu amil gündəmin əsas məsələsi olaraq qoruyub-saxlamağa çalışacaq: "Eyni zamanda, bu gün Ermənistan

tanda ciddi maliyyə çatışmazlığı mövcuddur. Bütçə kəsiri haradasa 400 milyon təşkil edir. Bunun üçün isə xaricdən kreditlərin alınmasına ehtiyac var. Bu baxımdan, Serj Sarkisyan hakimiyyəti öz müttəfiqləri olan Rusiyadan 1,5 milyard dollar kredit almağı düşünür. Bu kredit alınarsa, Avrasiya İttifaqına qoşulmağı bu məsələdən yaxud prezident seçkilərindən sonraya saxlamağı düşünür".

SAM rəhbəri bununla yanaşı bildirib ki, qarşıdan gələn seçkilər ərəfəsində Ermənistan müxalifəti də zəif durumdadır. Onlar son parlament seçkilərində üst-üstə səslərin 20%-ni belə toplaya bilməyiblər: "Bir daha qeyd edirəm ki, bu Ermənistan əhalisinin olduqca ağır sosial durumda olması ilə bağlıdır. Bayaq qeyd etdiyim kimi də, güclü maliyyə resurslarına malik olan R.Köçəryanın "Çiçəklənən Ermənistan" partiyası bu məqamdan istifadə edərək, son seçkilərdə seçicilərin səslərini pulla almağa nail ola bilməmişdi. Müxalifətin zəifliyini bir cəhətdə odur ki, haçalanmış qüvvələri birləşdirəcək xarizmatik lideri yoxdur". F.Məmmədov sözlərinə onu da əlavə edib ki, bütün bunlar prezident seçkiləri ərəfəsində siyasi vəziyyətin və Ermənistan dövlətçiliyinin nə dərəcədə kövrək, müdafiəsiz olduğunu açıq şəkildə nümayiş etdirir. "Ermənistan hazırkı vəziyyət çox kövrəkdir, Ermənistan dövlətçiliyi və oradakı sabitlik hər an, hər saat pozula bilər.

Bunun da ilk səbəbi həmin ölkənin işğalçılıq siyasəti yeritməsindən qaynaqlanır. Hesab edirik ki, beynəlxalq təşkilatlar, xarici dövlətlər də bunun fərqində olmalıdırlar ki, Ermənistan hakimiyyətinin bu hala gəlməsi onun işğalçı dövlət olması ilə bağlıdır. Ermənistanı, onun dövlətçiliyini bu vəziyyətdən yalnız onun işğalçılıq siyasətindən əl çəkməsi, o cümlədən Dağlıq Qarabağ məsələsinin həll olunması qurtara bilər".

Kamil HƏMZƏOĞLU

"Elşad Abdullayevdə milyonlarla pul haradan idi?"

"O, HÖKUMƏTDƏN YOX, ALDATDIĞI MİNLƏRLƏ VALİDEYNDƏN, İNCİTDİYİ TƏLƏBƏLƏRDƏN QORXARAQ ÖLKƏDƏN QAÇIB"

Lisensiyası ləğv edilmiş Beynəlxalq Universitetin hazırda Fransaya sığınmış sabiq rektoru Elşad Abdullayevin bu günlərdə yayılan bəyanatı geniş rezonans doğurub. Sabiq rektor millət vəkili Güler Əhmədova və bir sıra yüksək çinli məmurlara qarşı "rüşvət, adam oğurluğu və bu kimi digər ittihamlar" irəli sürüb. Millət vəkili Güler Əhmədova isə ilk olaraq məsələyə münasibətini özünün Facebook statusunda ifadə edib və bu Elşad Abdullayevin bəyanatını ictimailəşdirən jurnalistləri qınayaraq, özünə qarşı qərəzli kampaniyanın başladığını söyləyib. G.Əhmədova ilə yanaşı artıq bir çox ictimai-siyasi xadimlər, fəallar mövzu ilə bağlı öz fikirlərini bölüşüblər.

E.Abdullayevin bəyanatına münasibət bildiren millət vəkili Çingiz Qənizadə bir sıra məsələlərə toxunub. Millət vəkili keçmiş rektorun iddialarının əsassız olduğunu bildirib: "Azərbaycan Beynəlxalq Universitetinin keçmiş rektoru, hazırda Fransanın Strasburq şəhərində yaşayan Elşad Abdullayevin bəyanatı ilə tanış olduqda fikirləşdim ki, atalar həqiqətən düz deyib ki - "Utanmasan oynamağa nə var ki". Bəyanatdan aydın olur ki, Mahir Abdullayevin işi ilə bağlı E.Abdullayev bəzi şəxslərə 3 mln. ABŞ dolları pul ödəyib və aldadılıb. Daha sonra 2005-ci ilin noyabr ayında keçirilmiş Milli Məclisə seçkilərdə deputat statusu əldə etmək üçün daha 2 mln. ABŞ dolları pul ödəyib və aldadılıb. Bu iki məsələ ilə bağlı ortaya məntiqi bir sual çıxır. Onda hardan idi 5 mln. ABŞ dolları? Əgər Elşad Abdullayev 2 mln. ABŞ dolları pulu Milli Məclisə düşmək üçün Güler xanım Əhmədova vasitəsilə Prezident Administrasiyasının rəhbəri cənab Ramiz Mehdiyevə göndərmişdisə onda nə üçün deputat seçilməyib və bu gün Strasburqda məskunlaşıb?

Deyək ki, 2005-ci ilin noyabrında hansısa anlaşılmaqlıq nəticəsində onun haqsız və qanunsuz istəyi baş tutmayıb. Boş qalmış yerlərə 2006-cı ilin may ayında keçirilən əlavə seçkilərdə 9 saylı 2-ci Binəqədi seçki dairəsindən təkrar namizədiyyəni verərək mənimlə həmin dairədə alternativ oldunuz. Bəs 2006-cı ildə nə baş verdi? Qanunsuz hərəkətlərimiz o həddə çatdı ki, namizədliyiniz ləğv edildi. Əgər pul vermişdinizsə necə oldu ki, 2005-ci ilin noyabr ayından 2006-cı ilin may ayına qədər 6 ay müddətində bu məsələni, Güler xanımın sizi aldatdığını cənab Ramiz Mehdiyevə çatdırı bilmədiniz? 7 ildir susmağınızın və indi həqiqətdən kənar danışmağınızın səbəbi mənə aydındır. Sizə ölkə rəsmilərini tənqid etmək, böhtan atmaq ona görə lazımdır ki, özünüzü siyasi mühacir kimi Fransaya sırıyasınız. Bunu sadə oxucular bilməsələr də, biz hüquq müdafiəçiləri çox yaxşı başa düşürük ki, ölkə rəsmilərini tənqid etməsən, böhtan atmasan və bunu mətbuatda çap etdirərək sübut kimi təqdim etməsən həmin ölkədə siyasi mühacir kimi oturma ala bilməzsən!"

Ç.Qənizadə digər məqamlara da toxunub: "Cənab Abdullayev! Bakı Dövlət Universitetində 30-40 il çalışmış müəllim-professor heyəti tanıyıram ki, çox kasıb dolanır, iş ictimai nəqliyyatla gəlib gedirlər. Haradan idi sizdə milyonlarla pullar? Bəlkə halal yolla qazandığınızı iddia edirsiniz?! Siz 4 mindən çox gənci saxta yolla rəhbərlik etdiyiniz ABU-ya qəbul etdirərək onları həm mənəvi, həm də maddi cəhətdən şikəst etmişiniz! ABU bağlananda ah-naləsi aylarla ərşəyə çəkilən minlərlə valideyn və tələbələr siz tez-tez uzaqdan, maşının içindən müşahidə edirdiniz. Həmin milyonlar, mal-qarasını, maşınını, qır-qızılını satıb övladlarını ABU-ya qanunsuz yolla daxil etmək üçün sizə verilən valideyn pulları idi. Bu gün minlərlə sadə aldadılmış insanlar sizi axtarır. Sizinlə bağlı bir faktı da nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm.

Şamaxı rayonunun Kirovka adlanan bir kəndi var. Orada mənim də bağım var. Sizin və qardaşınızın bağları orada yerləşir. Kendin çox sadə və zəhmətkeş əhalisi var. Siz həmin kənddən 20 nəfərə yaxın şəxsi aldadaraq 4-5 min ABŞ dolları məbləğində pul almısınız. Və bu gün onların övladları diplomsuz küçələrdə qalıb. Hər dəfə mən kəndə gedəndə onlar bizə gəlir, pullarını almaq üçün sizi axtardıklarını bildirlər. Yəqin ki, bir daha o kəndə də qayıda bilməyəcəksiniz.

Qəbuldan sonra da ABU-da təhsil alan tələbələrin başına açdığınız oyunlardan hamı xəbərdardır. İmtahanalarda və semestrələrdə yığdığınız pullar azmış kimi, sonda dövlət imtahanları zamanı tələbələrə etdiyiniz zülmə yaddan çıxma bilməz. Dövlət imtahanı üçün bir qarnı ac, bi qarnı tox tələbələrdən 1500 manat pul tələb edirsiniz. Bir misal da çəkim.

Mənim qardaşım oğlu Elvin Qənizadə TQDK xətti ilə imtahan verərək qanuni yolla ABU-nun hüquq fakültəsinə daxil olmuşdu. Dövlət imtahanında TQDK xətti ilə qəbul olunduğu üçün ondan hörmət əlaməti olaraq 1500 manat deyil, 1000 manat tələb edirsiniz. Dəfələrlə sizi aradım, məndən, telefonda qaçdınız. Nəhayət Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri Fuad Ələsgərova müraciət etdim. Yalnız bundan sonra pul almaqdan qorxdunuz. ABU-da tələbələr hərbi komissarlığa arayıb təqdim etmək üçün sizə 200-300 manat arasında pul ödəmək məcburiyyətində idilər. Şəxsiyyətinizə o qədər pərəstiş yaranmışdı ki, ABU-ya gələrkən çantanızı bir nəfər, paltonuzu başqa bir nəfər arxanızca gətirirdi. Qəbulunuza düşmək isə ümumiyyətlə qeyri-mümkün idi".

Millət vəkili keçmiş rektorun nə üçün və kimdən qaçması məsələsinə də toxunub: "Cavab çox sadədir. Çünki fəaliyyətinizin hər bir addımı oğurluq, dələduzluq, vəzifə cinayətləri ilə bağlı idi. Hamıdan və hər kəsdən qorxurdunuz. Siz hökumətdən yox, minlərlə aldatdığınız valideynlərdən, minlərlə incitdiyiniz tələbələrdən qorxaraq ölkədən qaçmışınız. Özünə pərəstiş sizdə o həddə çatmışdı ki, özünüzü bəzi sənədlərdə akademik kimi təqdim edirdiniz. Amma çoxları bildirdi ki, sizin doktorluq işiniz plagiat olub, Rusiyanın görkəmli alimlərinin əsərlərindən oğurlanaraq yazılıb. 1998-ci ildə "Müqayisəli inzibati hüquq" II hissə dərslük kitabını çap etdirərək plagiat elmi işinizi həmin dərslük kitabına köçürmüşünüz. Deməli dərslük də, elmi işiniz də görkəmli rus alimləri Y.A.Tixomirovun və A.N.Kozirinin əsərlərindən oğurlanıb. Bu gün qoynuna sığındığınız Fransanın görkəmli alimi Q.Brebanın "Fransuzskoe administrativnoe pravo" kitabının 1988-ci il Moskvanın "Proqress" nəşriyyatı tərəfindən tərcümə edilərək çap edilmiş variantını "Qanun" jurnalında öz adınızdan "Müqayisəli inzibati hüquq" I hissə kimi çap etdirmişiniz. Qeyd edim ki, bu fikirlərimi təsdiq edən sənədləri yaxın günlərdə Fransanın və Rusiyanın Azərbaycanlı Səfirliklərinə təqdim edəcəyəm. Məlumatıma görə, Rusiyanın Ali Attestasiya Komissiyası sizin 2000-ci ildə "Srvnitelnoe administrativnoe pravo" adlı doktorluq işinin ləğvi ilə bağlı Azərbaycan Ali Attestasiya Komissiyasına məktub göndərmiş. Hesab edirəm ki, bu gün xarici ölkədə oturub ona-buna qara yaxmaq, böhtan atmaqdan, Fransadakı məscidlərdən birinə gələrək insanların

başına açdığınız oyunlarınıza görə Allahdan bağışlanmağınızı rica etməyiniz daha məqsədəuyğun olar. Sizin bu bəyanatınız, "Oğru elə bağırırdı ki..." atalar misalına daha çox oxşayır. "Utanmasan oynamağa nə var ki".

Azərbaycan Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri Elşən Musayev də bu bəyanata son dərəcə sərt münasibət bildirib. O, E.Abdullayevin bəyanatında yer alan məsələlərin yalan və böhtandan ibarət olduğunu diqqətə çatdırıb: "Təəssüf ki, ictimai-siyasi cəmiyyətin və ümumilikdə cəmiyyətin əhəmiyyətli bir kəsimi bu cür həssas məsələlərdə öz mövqeyini ortaya qoymaq üçün heç bir təşəbbüs göstərmir. Ya gecikir, ya da tam əksinə, seyrci roluna üstünlük verərək, sanki proses dünyanın tam başqa bir nöqtəsində cərəyan edirmiş təəsüratını yaradırlar. Amma iftiraya, mənəvi təqibə məruz qalan Azərbaycanın millət vəkildir. Həm də xanım millət vəkili. Özü də bu iftiranın müəllifi də kifayət qədər "tanınmış" şəxsdir - Elşad Abdullayev! Müəmmalı fəaliyyəti, fantastik açıqlamaları, fərqli sərgüzəştləri ilə özünün tam aydın obrazını yaratmağı bacaran həmin Elşad Abdullayev! Bəyanatı oxuyan kimi eyni şablonların, abzasların, təfərrüatların sıralanmasını, dəyişməzliyini də anındaca sezdirdim. Sadəcə, mətnə, o mətnin daha maraqlı olması üçün yeni bir isim əlavə olunmuşdu - Güler Əhmədova.

Siyasətdə "dekor sevenslər" qrupu var: Hər zaman öz yalanlarına bəzək-düzək vermək xətrinə kreativ formalar düşünlər. (Elşad Abdullayevə qədər Rəsul Quliyevin timsalında həmin nümunələrə çox rastlamışıq) Hədəf isə cəmiyyət üçün ictimai-siyasi maraq doğuracaq bir şəxs seçilir. Mövzuya impuls və inisiativ vermək üçün. Həm də zərurət yaranıqda, bütün dəyərlər ayaq altına alınaraq!

Əslində bəllidir ki, Elşad Abdullayev ömrü boyu siyasiləşmə bilməyən bir fiqurdur. Elə bu səbəbdəndir ki, müdafiə kombinasiyalarında çox ciddi boşluqlar buraxır və davamlı olaraq özünü ələ verməkdədir.

Təsəvvür edin, söhbət 2 milyon ABŞ dollarından gedir. Və bunu halallıqdan, ədalətdən, təhsildəki uğurlardan danışan biri söyləyir. Ardınca da utanmadan cinayət qanunvericiliyinin tələb etdiyi müddəaları sadalayır. Həm də hüquq elmləri doktoru olaraq!

İstintaq orqanı bu cəfəngiyyətə nə desin, nə münasibət bildirsin?! Və ya cinayət təqibi, ilkin təhqiqat başlansa, bütün hallarda ilk həbs olunmalı adam (ya yalan ifadəyə ya da rüşvət verdiyinə görə) Elşad Abdullayevin özü deyilməz?

Azərbaycan təhsilində semestr-dən-semestrə dərsə getməyin, imtahan qabağı ənənəvi "zaçotnik" yığınının, "NB"-yə rəsmi şəkildə tas qoymağın ən müasir, nəzəri əsasları məhz bu insan tərəfindən hazırlanmadımı? Hələ rüşvəti, korrupsiyanı bir kənara qoyuram, hətta kimsənin ağına gəlməyən bir məqamda orqan mafiyasının işinə qədər bütün dolaşmış mövzularda keçmədimi bu müəmmalı ad? Yoxsa, yalnız xatırlayıram? Verilən saxta vədlər, şirin yalanlar ucbatından diplomsuz qalan nə qədər sayda tələbə hələ də öz keçmişlərindəki aldanışdan dad çəkir. Böyük bir insan toplusunun təhsil ümidinin üzərindən məhz Elşad Abdullayevin sayəsində yağlı bir boya ilə qara xətt çəkilib. Gizli, bəzənsə açıq öz fəaliyyətin əsiri-yesiri olub insanlar.

Bunudamı Güler Əhmədova edib?!"

E.Musayev daha sonra bunları söyləyib: "Təəssüf edirəm ki, bu hakimiyyətlə olan şəxsi prinsipləriniz, hikkəniz, inadınız bir Azərbaycan qadınına edilən iftira fonunda dövr edir. Bu qədər cılız və adidir yəni?! Amma bir şeyi unutmayın ki, siz bu hakimiyyəti bir zamanlar bizim hamımızdan çox-çox daha gözəl bir şəkildə tərifiyə birisiniz! O əndrəbadi bəyanatınızda adları çəkilən şəxslərin qəbuluna yarım-şaquli vəziyyətdə girən Elşad Abdullayevsiz! 5 ildir ölkədən kənarda yaşamasına rağmen, 5 milyon dolları hələ də "çay pulu" kimi gören, təqdim edən, qələmə verən insansınız!"

Azərbaycanın artan uğurları və Qərbin "qəribə" narahatlığı

Emin HƏSƏNLİ,
politoloq

Avropa Parlamentinin Ramil Səfərovun əfvi ilə bağlı əsassız və ədalətsiz qətnəmə qəbul etməsi bir daha göstərdi ki, Azərbaycana münasibətdə Qərb hələ də öz ənənəvi ikili standart siyasətindən əl çəkmək niyyətində deyil. Bu addım həm də onun göstəricisi oldu ki, Avropada, ümumən dünyada bəzi qüvvələr Azərbaycanın müstəqil siyasət yürütməsini, öz milli və dövlətçilik maraqları ilə səsleşən qərarlar qəbul etməsini heç cür həzm edə bilmir.

Əslində, bunu onların nöqtəy-nəzərindən tamamilə təbii hesab etmək də mümkündür. Çünki rəsmi Bakı ən müxtəlif sahələr üzrə qətiyyətli mövqedən irəli gələn inamlı addımlar atır, ən müxtəlif istiqamətlərdə həyata keçirilən tədbirlərlə davamlı uğurlar əldə edir. Bütün bunlar isə neçə vaxtdan bəri özü siyasi və iqtisadi böhran içərisində olan Qərbdə, həmçinin Azərbaycana qeyri-səmimi münasibət bəsləyən digər beynəlxalq dairələrdə açıq qısqanclıq doğurur. Onlar hər zaman böyük maraq göstərdikləri, öz mənfəətlərinə cavab verən dərəcədə zəif, asılı görmək istedikləri, çox vacib bir regionda yerləşən Azərbaycan kimi önəmli bir dövlətin müstəqil hərəkət etməsi ilə barışa bilmirlər. Ancaq proseslər onların arzulamadığı yəndə cərəyan edir, nəticədə Azərbaycan artıq özü öz yolunu seçən və bu yolla dönmədən irəliləyərək inkişaf edən dövlət kimi dünyada nüfuzlu mövqeyini gündən-günə daha da əzmlə təsdiqləyir.

Məlumdur ki, Ermənistan terrorçuluğu rəsmi siyasət səviyyəsinə qaldırmış və bunu hətta ən yuxarı kürsülərdən açıq etiraf etmiş oyuncaq bir dövlətdir. Eyni zamanda, regionda və dünyada sülhə, sabitliyə ciddi təhlükə mənbəyidir. Belə bir ölkəyə havadarlıq etmək, onun çirkin maraqları-

nın qorunması üçün bir vasitəyə çevrilmək Qərbin demokratiya və digər sahələrdə bəyan edilən prinsiplərini gözədən salmaqdan başqa bir şeyə yaramır.

Cinayət törətdiyi barədə hökm verilmiş və cəzasının mühüm bir qismini çəkmiş Azərbaycan zabitanının beynəlxalq qanunlara uyğun şəkildə təhvil alınaraq ölkə qanunvericiliyinə əsasən əfv olunmasına Avropa parlamentarilərinin bir qisminin yersiz, sərt reaksiyası da bu yöndə növbəti qərəzli və yanlış addımdır. Ədalət anlayışına, demokratik prinsiplərə dəxli olmayan bu addım, sadəcə olaraq, müəyyən dairələrdə Azərbaycana qarşı olan kinli münasibətin, məkrli niyyətlərin daha bir təzahürüdür.

Məsələ burasındadır ki, həmin dairələrin müxtəlif yollarla müdafiə və himayə etdikləri əldəqayıma dövlət, yeni işğalçı Ermənistan get-gedə daha ağır vəziyyətə düşməkdə, məhv olmaqdadır. Bir ölkə üçün zəruri olan bütün parametrlər üzrə yanaşdıqda Ermənistanın iflasa uğramaqda olduğu özünü büruzə verir. Həm siyasi və iqtisadi cəhətdən, həm də beynəlxalq aləmdə mövqeyi baxımından Ermənistan bu gün dünya ölkələri sırasında ən sonuncu yerlərdən birini tutur. Azərbaycan isə çox-çox üstün səviyyədə olan və davamlı qaydada artan geniş iqtisadi imkanlara, yüksək siyasi mövqeyə, dünya miqyasında dönə-dönə özünü göstərən, etiraf edilən beynəlxalq nüfuzla malikdir. Bir sıra regional və beynəlxalq layihələrin iştirakçısı olmaqla bərabər, Azərbaycan artıq bu cür layihələrin təşəbbüskarı və birbaşa icraçısı kimi öz aparıcı mövqeyini çoxdan təsdiqləyib. Ermənistandan və digər neçə-neçə ölkədən fərqli olaraq, Azərbaycan artıq yardım istəyən yox, başqalarına yardım təklif edən və real köməklik göstərən qüdrətli dövlət kimi qəbul edilir.

İqtisadi gücü, geniş maliyyə imkanları, möhkəm daxili sabitliyə nail olması Azərbaycanı xarici siyasətdə, digər ölkələrlə münasibətlərdə də kifayət qədər müstəqil hərəkət edən, sayılan dövlətə çevirib. Bir çox dünya əhəmiyyətli toplantıların, istər siyasi-iqtisadi, istərsə də iri mədəni tədbirlərin, sanballı idman yarışlarının mərkəzi kimi seçilməsi də buna parlaq sübutdur.

Milli maraqları dönmədən müdafiə etdiyini, öz vətəndaşlarına sahib çıxdığını Azərbaycan dövləti təkəcə zabitimizin azad olunmasıyla

deyil, İranda saxlanılan gənc yazarlarımızın sərbəst buraxılıb vətənə qaytarılmasıyla da sübut etdi. Sonadək iradəli, qətiyyətli mövqə tutmaqla Azərbaycan dövləti öz qüdrətini yenidən bütün dünyaya nümayiş etdirmiş oldu. Digər tərəfdən, bu addımların həm Macarıstanla, həm də İranda münasibətlərə heç bir xələl gətirmədən, əksinə, tərəfdaşlığı daha da möhkəmləndirərək həyata keçirilməsi rəsmi Bakının çox dəqiq, mükəmməl hesablanmış xarici siyasi kurs yürütdüyündən xəbər verdi.

Qardaş Türkiyənin baş naziri, müasir dövrün ən nüfuzlu siyasi xadimlərindən olan Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana gəlişi, Prezident İlham Əliyevlə səmimi və dəyərli görüşlər keçirməsi son günlərin ən önəmli hadisələrindən oldu. Daha sonra Azərbaycan dövlətinin rəhbəri İlham Əliyevin Fransaya səfəri, oradakı tədbirlərdə və toplantılarda etdiyi çıxışlar dünyanın diqqətini özünə cəlb etdi. Xarici iş adamlarının, iri şirkətlərin ölkəmizlə əməkdaşlığa göstərdiyi böyük maraq da nəzərdən yayınmadı. Bunlar Azərbaycanın inkişaf yolunda növbəti uğurlarından xəbər verən vacib məqamlardır.

Nəhayət, son proseslərin yenidən sübuta yetirdiyi başqa bir önəmli həqiqət budur ki, Azərbaycan dövləti indi Qarabağın, işğal altındakı ərazilərimizin azad olunması yolunda hər zamankından daha qətiyyətli və dönməz mövqə tutmaqdadır. Dövlətimizin, onun rəhbərinin Silahlı Qüvvələrə, doğma ordumuza son dərəcə yüksək diqqət və qayğı ilə yanaşması hər bir zabitə və əsgərə münasibətdə öz parlaq təzahürünü tapır. Bu isə, ordumuzun gücünə, torpaqlarımızın tezliklə azad olunacağına bəslənən inamı daha da artırır. Silahlı Qüvvələrimizin bugünlərdə Müdafiə naziri general-polkovnik Səfər Əbiyevin komandanlığı və bütün qoşun növlərinin iştirakı ilə keçirilən irimiqyaslı hərbi təlimi Azərbaycanın regionda ən güclü orduya malik olduğunu növbəti dəfə, hər cəhətdən təsdiqlədi. Bu möhtəşəm hərbi təlim Azərbaycan Ordusunun Ali Baş Komandanının əmrilə Qarabağa doğru çıxacağı zəfər yürüşünə həlledici hazırlıqlardan biri kimi dəyərləndirildi. Azərbaycan dövlətinin digər uğurları kimi, ordumuzun bu mühüm təlimi də, təbii ki, xalqımızı ürəkdən sevindirirdi, düşməndə və onun havadarlarında isə dərin təşviş doğurdu.

Moskva meriyası məscid tikintisi barədə qərarını ləğv etdi

Moskva meriyası paytaxtın şimal-qərb bölgəsi olan Mitinoda məscid tikilməsi ilə bağlı qərarını ləğv edib. APA-nın Rusiya bürosunun məlumatına görə, meriya qərarını ləğv edilməsinə səbəb kimi həmin bölgədə yaşayan vətəndaşların etirazını göstərib.

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl meriya paytaxtda 35 metr hündürlüyündə yeni məscid tikilməsi ilə bağlı qərar verib. Meriya tərəfindən Rusiya Müsəlman Təşkilatlarının Birləşmiş İslam Mərkəzi üçün Moskvanın şimal-qərbində 0,35 hektar yer də ayrılıb. Qərara əsasən, həmin ərazidə məscidlə yanaşı İslam humanitar mərkəzi tikilməli idi. Bu məscid ərazisinə görə, MDB-nin ən böyük məscidi olacaq, Cümə namazı vaxtı 60 min mömin eyni vaxta ibadət edə biləcəkdi.

Srağagün məscidin tikiləcəyi Mitino bölgəsində 1500 nəfərə yaxın insan etiraz aksiyası keçirib. Onlar məscidin tikilməsi ilə bağlı qərarın ləğv edilməsini tələb ediblər. Etiraz aksiyası zaman 3 nəfər həbs olunub.

Gürcüstan daxili işlər naziri də istefa verdi

Gürcüstan daxili işlər naziri Baço Axaliya istefa ərizəsi ilə prezident Mixail Saakaşviliyə müraciət edib. APA-nın "Gruziya Online"-yə istinadən verdiyi xəbərə görə, ərizədə Baço Axaliya bildirib ki, bir neçə ildir islahat müəssisələrinə rəhbərlik etmir. Lakin onun dövründə bu sistemə gələn məsul şəxslər həbsxanalarda məhkumlarla qeyri-insani rəftar və zorakılıq hallarının baş verməsinə əlindən gələni etməli idilər. "Bununla bağlı mən mənəvi və siyasi məsuliyyəti hiss edərək prezidentə istefa ərizəsi ilə müraciət etmişəm", Baço Axaliyanın Gürcüstan DİN-in saytında yerləşdirilən bəyanatında deyilir.

Xatırladaq ki, dünən Gürcüstan prezidenti xalq müdafiəçisi (Ombudsman) Georgi Tuquşini cəzaların icrası, hüquqi yardım və probasiya naziri vəzifəsinə təyin edib. M. Saakaşvili cəzaçəkmə sisteminin tamamilə yenidən qurulmasına qərar verdiklərini açıqlayıb.

Əvvəlki nazir Xatuna Kalmaxelidze Qldani həbsxanasında məhkumlarla qeyri-insani rəftar və işgəncə hallarının üzə çıxmasından sonra istefa verib.

Bu arada Tiflis şəhərinin mərkəzindəki Filarmoniyanın qarşısında etiraz aksiyası keçirilib. APA-nın "Novosti Qruziya"-ya istinadən xəbərinə görə, aksiya iştirakçıları Gürcüstan paytaxtındakı Qldansk həbsxanasında işgəncə faktları üzə çıxırdıqdan sonra istefa vermək məcburiyyətində qalan sabiq daxili işlər naziri Baço Axalayanın mühakimə olunmasını tələb edirlər.

Aksiyanın təşkilatçılarından Levan Çitadze 24 saat ərzində B.Axalayanın həbs olunmasını və barəsində cinayət işi açılmasını tələb etdiklərini bildirib: "Əks halda, prezident irimiqyaslı vətəndaş etirazının nə olduğunu görəcek".

Hava soyuyur

UMAYRA TAĞIYEVA: "PAYIZ HAVASI MÜŞAHİDƏ EDİLƏCƏK"

Azərbaycanda müşahidə edilən mülayim hava şəraiti sentyabrın 23-dək davam edəcək. Sentyabrın 22 və 23-də ölkə ərazisində yağmursuz hava şəraiti müşahidə ediləcək. Lakin avqustun 23-ü axşam saatlarında hava şəraiti dəyişəcək, payız havası müşahidə ediləcək. Bu barədə APA-ya Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktoru Umayra Tağıyeva bildirib. Onun sözlərinə görə, sentyabrın 22-23-də Bakı və Abşeron yarımadasında havanın temperaturu 27-33, Aran rayonlarında 27-32, dağlıq rayonlarda 16-28 dərəcə təşkil edəcək. Ayın 23-ü axşam Bakı və Abşeron yarımadasında qərb küləyi əsəcək, 24-nə keçən gecə və səhər saatlarında şimal küləyi arabil güclənəcək. Ayın 24-də havanın temperaturu enəcək və iqlim normasına yaxınlaşacaq: "Hazırda temperatur iqlim normasından 3 dərəcəyədək yuxarıdır".

Fəhd bin Əli əl-Düsəri:**“Azərbaycan parlamenti müraciət etsə, Xocalı soyqırımının tanınması məsələsi müzakirə oluna bilər”**

-Cənab səfir, 23 sentyabr Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının milli günü kimi qeyd edilir. Bu tarix xalqınız üçün hansı önəmi kəsb edir?

-Bu, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının yarandığı gündür. Həmin tarix Səudiyyə Ərəbistanının birliyinə təcəssüm etdirir, dövlətin inkişaf mərhələlərinin rəmzi kimi başa düşülür. 1932-ci ildə kral Əbdüləziz Səudiyyə Ərəbistanını vahid ölkə kimi birləşdirib. Buna qədər isə Səudiyyə Ərəbistanı müxtəlif hakimliklərdən ibarət idi. Dövlətin yaradılması yalnız kralın zəhməti deyil, yerli əhəlinin onunla həmrəyliyi, ona dəstəyi nəticəsində mümkün oldu, xalqla kralın əl-ələ verməsi müasir bir dövlətin əsasını qoydu. Bu gün həmişə bizə xatırladır ki, ölkəmiz hansı mərhələdə idi və indi hansı mərhələdədir. Əlbəttə ki, həmin tarix bizim üçün həm mənəvi, həm maddi cəhətdən qiymətli dəyər sayılır.

Biz fəxr edirik ki, Səudiyyə Ərəbistanı bu gün beynəlxalq aləmdə çox önəmli yerlərdən birini tutur.

-Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı arasında əlaqələrin səviyyəsini necə dəyərləndirirsiniz?

-İki ölkə arasında əməkdaşlığı əhatə edən bir sıra sahələr var. Məsələn, turizmdən başlayaq. Qarşıdakı bir ay ərzində ölkələrimiz turizm sahəsində anlaşma memorandumu imzalayacaqlar. Eyni zamanda investisiyalar sahəsində bəzi layihələrimiz var. Bir çox səudiyyəli iş adamları və investorlar Azərbaycanda çalışırlar. Satış, marketinq üzrə Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı şirkətləri arasında sazişlər var. İki ölkənin iş adamları müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq edirlər.

Inkişaf layihələrinə gəlincə, Səudiyyə Ərəbistanı Azərbaycanda həyata keçirilən ictimai əhəmiyyətli layihələri maliyyələşdirir.

Əməkdaşlıq sahələrindən danışarkən parlamentlərarası münasibətləri qeyd etməyə bilmərəm. Siyasi əlaqələrə gəlincə, demək artıq olar ki, bu əlaqələrimiz yüksək səviyyədədir. Beynəlxalq səviyyədə əməkdaşlıq baxımından Səudiyyə Ərəbistanı ilə Azərbaycan arasında çox sıx koordinasiya var.

-Bəs ticarət döviyyəsinin həcmi barədə nə deyə bilərsiniz?

-Ticarət döviyyəsinin səviyyəsi çox aşağıdır. Bunun bir səbəbi budur ki, Səudiyyə Ərəbistanı malları Azərbaycana birbaşa yolla deyil, başqa ölkələr vasitəsilə gəlir. Azərbaycanın da malları həmçinin. Əsas səbəblərdən biri də iqtisadi vergitutmanın aradan qaldırılmasına dair müqavilənin olmamasıdır. Amma iqtisadi vergitutmanın aradan qaldırılmasına dair saziş təsdiqlənəndən və tam işə düşəndən sonra biz şahidi olacağıq ki, artıq ticarət sahəsində əsaslı inkişaf var.

Bununla xərclər də azalacaq. Çünki vergi yükünün aradan qaldırılması və başqa ölkələr vasitəsi ilə olan xərclərin azaldılması əsas qiymətə təsirini göstərəcək. Müqavilə işə düşəndən sonra ümid edirik ki, iqtisadi əlaqələrimiz də digər sahələrdə olan əlaqələrin səviyyəsinə yüksələcək.

-Turizm sahəsində anlaşma

Müsaibimiz Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Azərbaycandakı səfiri Fəhd bin Əli əl-Düsəridir.

memorandumu nələri əhatə edəcək?

-Turizm sahəsində memorandum hər şeydən əvvəl qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinə nəzərdə tutur. İkincisi, turistləri həvəsləndirmək məqsədi daşıyır. Azərbaycan turizm üçün cəzbedici ölkədir.

Bizim xalqımız turizmə çox meyl göstərir. Xüsusi ilə bayramlarda, tətilərdə onlar başqa ölkələrə getməyə üstünlük verirlər. Daha doğrusu, burada ailə turizminin inkişafından söhbət gedir.

-İki ölkə arasında birbaşa hava əlaqəsinin qurulması məsələsi gündəmdədirmi?

-Bu ilin dekabr ayında Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı arasında birbaşa aviareyslərin açılmasına dair saziş imzalanacaq. Saziş iki ölkənin müvafiq dövlət qurumları arasında dekabr ayında Ər-Riyada keçiriləcək Beynəlxalq Hava Nəqliyyatı Təşkilatının konfrans çərçivəsində imzalanacaq. Bu məqsədlə Azərbaycandan nümayəndə heyəti Ər-Riyada səfər edəcək. Biz Azərbaycanla bütün sahələrdə əməkdaşlığa böyük önəm veririk. Məhz buna görə də MDB ölkələri arasında məhz Azərbaycanla belə bir saziş həyata keçiriləcək. Hesab edirik ki, birbaşa hava nəqliyyatının qurulması həm turizm, həm də iqtisadi-ticarət əlaqələrinin inkişafına səbəb olacaq. Tək Azərbaycan deyil, digər MDB ölkələri də bu reysdən istifadə edə biləcəklər.

-Səudiyyə Ərəbistanı Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycanın mövqeyini tam dəstəkləyir. Bundan çıxış edərək rəsmi Ər-Riyad Xocalı soyqırımını tanıya bilərmi?

-Bizim Dağlıq Qarabağ məsələsində mövqeyimiz tam aydındır. Bütün beynəlxalq təşkilatlarda bu məsələdə Azərbaycana tam dəstək veririk. Xocalı soyqırımına gəlincə, gərək bununla bağlı Azərbaycanın Milli Məclisi bizim qanunverici orqana Şura Məclisinə müraciət etsin. Bundan sonra məsələ tərəflər arasında müzakirə oluna, qərar qəbul edilə bilər. Bu kimi məsələlər aidiyyətli qurumlar arasında müzakirə edildikdən sonra qərar qəbul olunur.

-“Ərəb baharı” inqilabları bu gün də davam etməkdədir. Siz Suriya böhranının sonunu, regionun gələcəyini necə görürsünüz?

-Səudiyyə Ərəbistanı başqa ölkələrin daxili işlərinə qarışmır. Biz hər zaman regionda sabitliyin olmasını, xalqların əmin-amanlıq içində yaşamasının tərəfdarıyıq. Bu istiqamətdə olan beynəlxalq və regional addımları, münaqişələrin həlli ilə bağlı təşəbbüsləri dəstəkləyirik.

-Gələn ay müqəddəs Həcc ziyarəti başlayır. Bununla bağlı hansı yeniliklər var, nə kimi təhlükəsizlik tədbirləri görülür?

-Bu istiqamətdə bir çox vacib addımlar atılır. Hər şeydən öncə səhiyyə məsələlərini həll etməyə çalışırıq. İnfeksiya xəstəliklərə qarşı peyvəndlənmə həyata keçiririk. Zəvvarlara Həcc qaydalarını başa salırıq. Təhlükəsizlik tədbirlərinə gəlincə, bütün güc strukturları bu işə cəlb olunub. Çünki bu elə bir mərasimdir ki, tanrı həmin işi həyata keçirmək şərəfini bizə əta edib. Bu Allahın bizə bir nemətidir.

Bu il Həcc ziyarəti üçün xarici ölkələrdən 3 milyon zəvvar Səudiyyə Ərəbistanına gələcək.

-Yeri gəlmişkən, bu günlərdə yayımlanan “Müsləmanların günahsızlığı” filmi müsəlman dünyasında böyük narazılıq və etirazla qarşılandı. Bunu İslam dünyası ilə xristian aləmi arasında münasibətləri gərginləşdirmək məqsədi ilə çəkilmiş təxribat xarakterli addım kimi qiymətləndirmək olarmı?

-Bu filmin yayılması İslam dininə və müsəlmanlara qarşı təhqirdir, Məhəmməd peyğəmbər bizim rəmzimiz və fəxrimizdir. Ancaq biz qəti şəkildə bizimlə birgə yaşayanlara, yaxud başqalarına təcavüzə qarşıyıq. Bu təcavüz bizə xeyir vermir, əksinə ziyan gətirir. Həmişə işlərin hikmətlə, ağılla yoluna qoyulması öndə olmalıdır. Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı bütün dinlərə hörməti vacib və lazımlı hesab edir. Hörmətli Kral Abdulla sivilizasiyalararası dialoqa başlanılması təklifini irəli sürüb və müxtəlif din nümayəndələrini dialoqa çağırıb. Kralın təşəbbüsü ilə bu dialoqu həyata keçirən mərkəz də təsis olunub. Bu təşəbbüs BMT-də təsdiq olunub və ona dəstək göstərilib. Kralın dialoq təklifi Səudiyyə Ərəbistanının bu kimi məsələlərə baxışı və mövqeyini ifadə edir. Dialoq qarşıdurmalara, təhqirlərə son qoymaq məqsədi daşıyır.

PƏRVANƏ

Valideynsiz uşaqlar pullu təhsil müəssisələrində dövlət hesabına oxuya biləcəklər

“Valideyn himayəsindən məhrum olunmuş və hər iki valideynini itirmiş şəxslərin dövlət, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində təhsil haqlarının dövlət hesabına ödənilməsi ilə bağlı qanun layihəsi hazırlanır”. Bunu parlamentin Sosial siyasət komitəsinin dünən keçirilən iclasında sözügedən komitənin sədri Hadi Rəcəbli dilə gətirib. Komitə sədrinin qeyd etdiyinə görə, bu məsələ artıq neçə vaxtdır ki, müzakirə mövzudur: “Bildiyiniz kimi, bizim komitə də daim sosial sifarişlərlə işləyən bir komitədir. Ona görə də, cəmiyyətdən gələn sosial sifarişi nəzərə alaraq, bu yöndə müvafiq qanun layihəsini hazırlamışıq və onu parlamentin payız sessiyasının müzakirəsinə təqdim etməyi nəzərdə tuturuq”.

Əli Əhmədov: “YAP hər zaman dialoq tərəfdarı olub”

“Dialoq, siyasi müzakirələr, təmaslar ilk növbədə siyasi partiyalar arasında olmalıdır, çünki siyasi partiyalar Konstitusiyaya və müvafiq qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada fəaliyyətlərini həyata keçirirlər”. Bunu Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) partiyaasının sədr müavini və icra katibi, millət vəkili Əli Əhmədov dilə gətirib. YAP rəsmisinin qeyd etdiyinə görə, siyasi partiyalar arasında təmaslar, müzakirələr bütövlükdə cəmiyyətin həyatında dialoq mühitinin yaradılmasına və formalaşmasına təsir göstərir: “O ki qaldı bir neçə gün öncə siyasi partiyalar arasında Avropa Parlamentinin Ramil Səfərov məsələsi ilə bağlı qətnəmə qəbul etməsinə etiraz bildiren saziş imzalanmasına və bundan sonra cəmiyyətdə dialoq əhval-ruhiyyəsinin güclənməsinə, hesab edirəm ki, Yeni Azərbaycan Partiyası hər zaman cəmiyyətdə dialoq tərəfdarı olub və bunu konkret əməli işləri ilə sübut edib. Yadıma gəlsə, hakim partiya dəfələrlə siyasi partiyalar arasında dəyirmi masalar, müzakirələr keçirib və bura ölkənin əksər siyasi partiyaları, o cümlədən, qatı müxalifət mövqeyində dayanan təşkilatlar da dəvət olunublar. Biz bundan sonra da dialoqların, təmasların olmasının tərəfdarıyıq. Əgər bu yöndə qarşı tərəfdən də cəhdlər olarsa, biz bunu da anlayışla qarşılayacağıq. Ramil Səfərov məsələsi ilə bağlı partiyaların birgə mövqedən çıxış etməsi və saziş imzalaması özü cəmiyyətdə milli birliyin bariz nümunəsi sayıla bilər”.

Qanun “surroqat ana”sız qalacaq

“Reproduktiv sağlamlığın qorunması və ailə planlaşdırılması haqqında” qanun layihəsi Milli Məclisin payız sessiyasında müzakirə oluna bilər”. Bu barədə parlamentin Sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli deyib.

Komitənin üzvü, akademik Əhliman Əmiraslanov isə deyib ki, qanun layihəsindən bəzi qıcıq doğuracaq maddələr çıxarılıb:

“Surroqat ana” və “donor bankı” haqqında maddələr layihədən çıxarılıb. Amma inanıram ki, növbəti çağırış parlamentdə təmsil olunanlar bu maddələri həmin qanuna əlavə edəcəklər”.

“Xəstə məhbuslara ayrıca cəzaçəkmə müəssisəsi yaradılsın”

“Bu gün elə məhbuslar var ki, ağır xəstə olduqları halda xəstə olmayan məhbuslarla bir yerdə cəza çəkirlər. Bu isə nəticədə xəstə olmayan məhbusların da xəstə məhbuslar hesabına ağır xəstəliklərə yoluxmasına gətirib çıxarır”.

Bunu parlamentin Sosial siyasət komitəsinin dünən keçirilən iclasında millət vəkili Sədaqət Vəliyeva dilə gətirib. Millət vəkili bu baxımdan təklif edib ki, xəstə məhbuslar üçün ayrıca cəzaçəkmə müəssisəsinin yaradılması məsələsi parlament adından aidiyyəti qurumlar qarşısında qaldırılsın: “Hesab edirik ki, xəstə məhbuslar üçün ayrıca cəza müəssisəsinin yaradılmasına ciddi ehtiyac var”.

Kamil HƏMZƏOĞLU

Anar YUSİFOĞLU

Yaşadıqca ölümə yaxınlaşacağımızı zənn edirdik. Deyəsən, uzun müddədir yaşamaqla məşğuluq və ona görə də artıq ölüm bizə doğru yaxınlaşır...

Həm də necə! Ayaq səsləri ürək döyüntüsü kimi bizi təqib edir, hər tərəfdə ancaq onu və yenə də onu görürük.

Ölüm əvvəlkitək birdən-birə, qəflətən gəlmir: 30-u adlayan kimi ürək, qırxa çatmamış xərcəng, ömrü yarı eləməmiş serroz adıyla ömrümüzə hakim kəsilir, bizi təqib edir.

Hər olacağına bir izah tapmaq mümkündür; bu olanları da - tərs üzünə çevirib - bir gün o dünyaya gedəcəyimiz labüdlüyünü yadımıza salan xəbərdarlıq kimi hətta Tanrı lütfü hesab edə bilərik. Böyük məkanda dinlərin, dinin daxilində məzhəblərin, məzhəbin daxilində təriqətlərin; bütün dünyada sivilizasiya və mədəniyyət toqquşmalarının, bölgələrdə dövlət, dövlətdə siyasi, eyni sahədə iqtisadi... bir ailə daxilində qədər nüfuz edən şəxsi, hissi maraqların üz-üzə qoyduğu ayrı-ayrı fərqlərə faniliyini xatırlatmaq və bu toqquşmalardan əl götürməsi üçün əlamət göndərmək, əslində, böyük dərindir.

Ancaq bu dərs hansı nəticəni verir?

Ölüm hissi ilə yaşaya-yaşaya ən bəd xəbərlərə qarşı immunitetimiz yaranıb və heç nə bizi təəccübləndirmədiyi kimi, gözümüzün qarşısındakı xəbərdarlıqlar da bizə İNSAN olduğumuzu düşünmək üçün kifayət etmir: yenə laqeydlilik, yenə adi həyat int-

Ölümə qarşı bir can kimi...

riqaları, yenə bir-birimizə yaşamımızı haram etmək cəhdləri...

Toplum - bir orqanizmdir və ayrı-ayrı insanlar bu böyük "orqanizmdən" kənarında mövcud ola bilməz: hardasa baş verən ən adi təbiət hadisəsi bütün bölgənin iqliminə təsir etdiyi kimi, cəmiyyətdəki narahatlıq da hər bir fərdin düşüncəsində, davranışında, səhhətində öz izini qoyur. Əgər ayrı-ayrı insanlar - ətrafımızdakı dostlarımız, həmkarlarımız, yaxınlarımız... bir-birinin ardınca "sağalmaz xəstəliyə" tutulursa; əgər ölümün pəncəsini hər birimiz çiyimizdə hiss ediriksə; əgər bu gərginlik psixoloji olaraq hər kəsin təfəkküründə dərin iz buraxırsa və adi soyuqdeymə belə bizi ölüm xofunun ağışına atırsa... cəmiyyət - orqanizm - öz-özünün müalicəsinə başlamalıdır.

Cəmiyyəti orqanizm kimi təsəvvür etmək üçün təxəyyülümüzdə daha geniş imkanlar tanımalıyıq: ayrı-ayrı fərqlər - lap yüzlərlə, hətta minlərlə olsa belə - bu böyük orqanizm üçün "bədəne batırılan tikan" kimi müqayisə oluna bilər. Amma adi bir tikana görə orqanizmin əksər üzvləri səfərbər olunursa, onu kənarlaşdırmaq üçün işə başlayırıqsa, niyə cəmiyyətə sancılan tikanları özümüzdən uzaqlaşdırmamalıyıq?

Tibbin imkanlarının həddən artıq genişləndiyi hazırkı dövrdə ən ağır xəstəliklərin belə müalicəsini aparmaq mümkündür, sadəcə, bir-birimizə əl uzatmağımız, əl-ələ verməyimiz bəs eder.

Nə sirdirsə, bizdə suçkən kimi cəmiyyətin ağırsını öz üzərinə götürən, təmənna-sız olaraq hər kəsin xidmətində durmağa çalışan, ən azı, insanların yanında olmaqla onların dərindən ağırsını yüngülləşdirən, deməli, "böyük orqanizmin" heç də "kəsilib atılması dırnağı" sayılmayan ziyalılarının nəinki çağırışlarına, hətta onların üzleşdiyi və hamıya bəlli xəstəliklərinə də

yardımlı etməyə tələsmirik.

Söhbəti, əlbəttə, konkretləşdirmək və kimlərsə üstünə gətirmək istəməzdim. Ancaq hamının tanıdığı, sevdiyi insanın müalicə almaq şansı varsa və onun üçün hesab açılıbsa, biz öz-özümüzü qorumaq naminə gücümüz çatana etməliyik. Ola bilsin ki, ictimai həmrəyliyin müsbət nəticəsinə inanmayanlar da var; ola bilsin ki, tibbin aciz qaldığı bir çox xəstəliklər də mövcuddur.

Amma bu təşəbbüsə qoşulmaq - cəmiyyətin bir-birinə sevgisinin, orqanizmin öz-özünə laqeyd qalmamasının göstəricisidir.

Kiminsə 50 və ya 100 minlik müalicə xərcini bir imkanlı şəxsin, yaxud dövlətin üzərinə götürməsi də mümkündür və Azərbaycanda dəfələrlə bunun şahidi olmuşuq. Ancaq dövlət nə qədər varlı olur-olsun, ayrı-ayrı ziyalılar itirməmək üçün nə qədər vəsait ayırır-ayırır, o diqqət cəmiyyətin özünün göstərdiyi dəstəklə müqayisə oluna bilməz.

Çünki cəmiyyətin hər hansı bir aydını müalicəsi üçün ictimai dəstək görəndə, toplumun diqqətini və sevgisini müşahidə edəndə ömrünü boşa xərcləmədiyini düşünür və digərləri də özünü cəmiyyətə həsr etməyin mənəvi rahatlığını yaşayır...

Əgər hansısa xəstəliyə tutulmuş ziyalı onun səhhəti üçün minlərin, on minlərin narahat olduğunu hiss edirsə, minlərin, yüz minlərin sevgisini görürsə - bu, ona bəsdir!

İnsanı - tibb, səhiyyə, həkim yox, inam, sevgi, mərhəmət, qayğı sağaldır.

Biz "böyük orqanizm" olaraq ölüm kabusuna ən azı psixoloji olaraq qalib gələ bilərik.

Bir-birimizi sevməyin, cəmiyyət olaraq vahid orqanizm kimi bir-birimizi duymağın və bir-birimizə mənəvi-psixoloji dəstək olmağın vaxtı çoxdan çatıb...

www.mkm.az

MİLLİ KİTAB MÜKAFATI ƏSƏRLƏRİN QƏBULUNU ELAN EDİR.

Müsabiqəyə həcmi 40 000 işarədən az olmayan bədii əsərlər (povestlər, romanlar, hekayə topluları) qəbul olunur.

Uzun siyahı ("lonqlist", 20 ən yaxşı əsər) **2013-cü il martın 1-də** elan ediləcək.

Qısa siyahı ("şortlist", 10 ən yaxşı əsər) **2013-cü il, martın 15-də** elan ediləcək.

Qaliblərə pul mükafatı təqdim olunacaq:

1-ci yer – **3000 manat**

2-ci yer – **2000 manat**

3-cü yer – **1000 manat**

Əlavə nominasiyalar:

Ən yaxşı şeir (həcmi 100 sətirdən az olmamaqla) – mükafat **300 manat**

Ən yaxşı uşaq nağlı – mükafat **300 manat**

Ən yaxşı gənc yazar – mükafat **300 manat**

Qəbul 2012-ci il, noyabrın 16-na qədər davam edəcək. Qaliblərin adı isə 2013-cü il, iyunun 4-də elan olunacaq.

Əsərlər Z.Taqiyev küçəsi 19 ("Əli və Nino" kitab dükanı, tel.: 4930412), eləcə də, info@mkm.az ünvanında qəbul olunur.

MKM-in baş sponsoru Bakcell şirkəti, rəsmi sponsoru Bank Respublika QSC

Bank Respublika
size faydalı

Səməd Seyidov Baş Prokurorluğa müraciət etdi

DİLLƏR UNİVERSİTETİNDƏKİ NÖQSAN VƏ POZUNTULARLA BAĞLI SƏNƏDLƏR RESPUBLİKA PROKURORLUĞUNA GÖNDƏRİLDİ

Azərbaycan Dillər Universitetinin (ADU) rektoru Səməd Seyidov Hesablama Palatasının universitetdə keçirdiyi yoxlamaların nəticələri ilə bağlı Respublika Prokurorluğuna müraciət edib.

ADU-nun ictimaiyyətlə əlaqələr və mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, bu ilin may ayında S.Seyidovun təşəbbüsü ilə Hesablama Palatasına universitetdə müvafiq yoxlamaların aparılması məqsədilə müraciət olunub və müvafiq rəsmi məktub göndərilib. Məktub əsasında Hesablama Palatası ADU-nun müvafiq qurumlarında yoxlamalar aparıb və bu zaman öz işini işgüzarçasına həyata keçirib.

Hesablama Palatasının göndərdiyi təftiş qrupu ADU-ya ayrılmış büdcə vəsaitlərinin proqnozlaşdırılması və istifadə olunması üzrə mövcud vəziyyəti araşdırıb, universitetin maliyyə işlərində nöqsanlar, çatışmazlıqlar, mənimləmə və pozuntu hallarının olduğunu müəyyən edib. Təftişin nəticələri haqqında hesabat ADU-nun rektoruna təqdim olunub.

Rektor hesabatla tanış olduqdan sonra öz izahatında göstərilən nöqsanların və pozuntuların üzə çıxarılmasını vacib hesab edərək, daha ciddi araşdırmaların aparılmasını məqsəduyğun hesab edib. Bu məqsədlə müvafiq materiallar Respublika Prokurorluğuna göndərilib.

"Biz inanırıq ki, yol verilmiş nöqsan və pozuntulara görə cavabdeh şəxslər aşkar olunacaq, bununla bağlı lazımı tədbirlər görülməli və məsələlərə aydınlıq gətiriləcək" - deyərək məlumatda bildirilir.

Dini Komitə müsabiqə elan edib

Dünən Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni saytının yaradılması ilə bağlı təkliflərin qəbul olunması və loqo seçimi üçün müsabiqə elan olunması məqsədilə mətbuat konfransı keçirilib.

Dövlət komitəsinin mətbuat katibi Orxan Əli ilk dəfə olaraq dövlət qurumunun öz loqo müsabiqəsini keçirmək üçün qeyri-hökumət təşkilatı ilə birgə əməkdaşlıq etdiyini diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, Dini Komitənin loqo müsabiqəsinin təşkilatı "Müasir İnkişaf" İctimai Birliyinə həvalə olunub.

O.Əli komitənin yeni rəsmi saytının hazırlanması haqqında da açıqlama verib. Mətbuat katibinin sözlərinə görə, dini icmaların, mətbuat və ictimaiyyətin ehtiyac duyduğu informasiyaları daha asan və dəqiq şəkildə tapması üçün Dövlət Komitəsinin yeni saytının hazırlanmasına qərar verilib. O bildirib ki, dini icmalar, ictimaiyyət nümayəndələri və jurnalistlər yeni saytın hazırlanması ilə bağlı

fikir və təkliflərini verə bilərlər. O.Əli Dövlət komitəsinin Facebook və Twitterdə rəsmi səhifələrinin yaradıldığını da söyləyib.

"Müasir İnkişaf" İctimai Birliyinin sədri Mübariz Göyüşlü çıxış edərək loqonun konsepsiyası barədə məlumat verib. O, qeyd edib ki, loqo Azərbaycanda müxtəlif dinlərin mövcudluğunu, onların təmsilçilərinin dinc birgəyaşayışını, dünyəvi və müasir inkişaf yolu seçmiş dövlətin tolerantlıq modelini tərənnüm edən, dünyaya nümunə ola biləcək şəkildə anımlı və təbliğ etməlidir: "Hesab edirəm ki, bununla yanaşı, loqoda dövlətçilik, vətəndaş həmrəyliyi kimi məqamlar öz əksini tapmalıdır. Loqonun kriteriyalarına gəlincə isə keçirdiyimiz bu müsabiqədə 35 yaşa qədər yaradıcı və aktiv gənclər iştirak edə bilərlər. Loqonun eskizi A4 formatlı kağızda və CD disk şəkildə təqdim edilməlidir. Müsabiqənin qalibi 500 manat və Dövlət Komitəsinin diplomu ilə mükafatlandırılacaq".

AQIL

Azərbaycan "Top Resa" turizm sərgisində

Fransanın paytaxtı Parisdə "Top Resa-2012" beynəlxalq turizm sərgisi öz işinə başlayıb. Ölkəmiz sərgidə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Turizm şöbəsinin müdir müavini Rauf Paşayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə təmsil olunub. Nazirlikdən verilən məlumata görə, nümayəndə heyətinə nazirliyin Turizm marketingi və təbliğatı sektorunun aparıcı məsləhətçisi Leyla Verdiyeva, mətbuat katibi Zöhrə Əliyeva, Bakı Turizm İnformasiya Mərkəzinin direktoru Zakir Əliyev, AzTV-nin 2 əməkdaşı, "Geo-travel", "Millennium Tourism & Congress DMC", "Gilan turizm", "Qallery travel", "SW travel" və AZAL-ın nümayəndələri, Azərbaycan Dövlət Mahni və Rəqs Ansamblının 4 üzvü daxildir.

Parisin "Port de Versay" sərgi salonunda keçirilən açılış mərasimində Fransanın turizm qurumlarının rəhbərləri iştirak edib. Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinin əməkdaşları ölkəmizin stendini ziyarət edib, təmsilçilərimizə uğurlar arzulayıb.

100-ə yaxın ölkədən turizm fəaliyyəti ilə məşğul olan çoxsaylı şirkətlərin iştirak etdiyi sərgidə Azərbaycan 2009-cu ildən başlayaraq artıq dördüncü dəfə təmsil olunub. Ölkəmi-

zin turizm potensialının nümayiş etdirilməsi məqsədilə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən bu il sərgidə 72 kvadrat metr yer icarəyə götürülüb. Stendi ziyarət edən insanlara fransız və ingilis dillərində ölkəmizə dair müxtəlif bukletlər, tarix və mədəniyyətimizi, abidələrimizi, gözəl təbiətimizi əks etdirən broşür-lər, digər əyani vəsaitlər təqdim olunub, gün ərzində bir neçə dəfə Dövlət Mahni və Rəqs Ansamblının üzvləri çıxış ediblər.

Ümumilikdə budəfəki sər-

gide Azərbaycanın stendinə daha geniş diqqət müşahidə edilib. Sərgi çərçivəsində Azərbaycanın turizm şirkətlərinin təmsilçiləri müxtəlif ölkələrdən olan həmkarları ilə əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edib.

Qeyd edək ki, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəstəyi ilə beynəlxalq turizm sərgilərində iştirak onlara bu baxımdan böyük imkanlar yaradır. Belə ki, "Millennium Tourism" şirkəti bir neçə xarici şirkətlə əməkdaşlıqla bağlı danışıqlar aparır.

6759 istehsalçıya güzəştli mineral gübrələr veriləcək

Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçısı olan hüquqi və fiziki şəxslərə hər hektar əkin sahəsinin becərilməsində istifadə etdiyi yanacaq və motor yağlarına görə dövlət tərəfindən büdcə vəsaiti hesabına 40 manat yardım verilməsi, habelə "Aqrolizinq" ASC və digər hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən istehsalçılara satılan mineral gübrələrin dəyərinin 50 faizinin dövlət tərəfindən ödənilməsinin təmin edilməsi üzrə Respublika Komissiyasının iclası keçirilib. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən verilən məlumata görə, iclasda Nazirlər Kabinetinin 15 fevral 2007-ci il tarixli 32 nömrəli və "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin bəzi qərarlarına əlavələr və dəyişikliklər edilməsi barədə" Nazirlər Kabinetinin 13 iyun 2008-ci il tarixli 135 nömrəli Qərarlarının icrasına uyğun olaraq 2012-ci ildə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılara mineral gübrələrin güzəştli qiymətlə satışı və onların dəyərinin 50 faizinin dövlət vəsaiti hesabına ödənilməsi üçün satıcı təşkilatlardan və rayon komissiyalarından daxil olmuş sənədlərə baxılıb.

Komissiyanın iclasında qeydiyyatdan keçmiş 8 satıcı təşkilat üzrə Nazirlər Kabinetinin müvafiq qaydalarına uyğun olaraq 6759 nəfər istehsalçıya 49025,72 hektara görə 50 faiz güzəştli satılmış 9565280 kq mineral gübrə üçün 2275187,28 manat dövlət büdcəsi vəsaitinin onların hesabına ödənilməsi barədə qərar qəbul edilib.

Cənub regionunda radiomonitorinq keçirilib

Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin Dövlət Radiotezliklər İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən, qrafikə uyğun olaraq respublika ərazisində radiomonitorinq işləri aparılır. Nazirlikdən verilən məlumata görə, bu dəfə mütəxəssislər ölkənin cənub bölgələrində TV və FM proqramlarının yayım vəziyyətinin araşdırılması məqsədilə radiomonitorinq keçirilib. Görülən işlər zamanı TV və FM kanallarının yayım keyfiyyəti yoxlanılır, TV stansiyalarda istismar olunan vericilərə texniki baxış keçirilir.

Azərbaycan və Avstriya arasında anlaşma memorandumu imzalandı

BMT-nin Avropa üzrə İqtisadi Komissiyasının təşkilatçılığı ilə Avstriyanın Vyana şəhərində keçirilən Nazirlər Konfransında iştirak etmək üçün həmin ölkədə səfərdə olan əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Fizuli Ələkbərov və Avstriyanın federal əmək, sosial işlər və istehlakçıların müdafiəsi naziri Rudolf Hundstrofer tərəfindən iki ölkə arasında əmək, məşğulluq və sosial təminat sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Nazirlikdən verilən məlumata görə, iki ölkə arasında əmək, məşğulluq və sosial təminat sahələrində fəal əlaqələrin yaradılması və inkişaf etdirilməsi niyyətlərinin ifadə olunduğu Memorandum tərəflərin ən qabaqcıl milli təcrübələrini paylaşmaqla, qarşılıqlı faydalı və ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafı istiqamətində səylərinin birləşdirilməsini, qarşılıqlı maraq kəsb edən sahələrdə uğurlu, faydalı və ikitərəfli əməkdaşlığın qurulmasını nəzərdə tutur.

Memoranduma əsasən, iki nazirlik arasında əmək və məşğulluq sahələrində müvafiq qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, işsiz və işaxtaran vətəndaşların, eləcə də sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan qrupların məşğulluq imkanlarını yaxşılaşdıran aktiv əmək bazarı siyasətinin inkişaf etdirilməsi, onlar üçün əmək bazarının tələblərinə uyğun peşə təliminin təşkili sahələrində əməkdaşlığın həyata keçirilməsi barədə razılığa gəlinib.

Sənəddə həmçinin, əlilliyi olan insanların tibbi və sosial problemlərinin həlli, əlilliyin qiymətləndirilməsi sistemi, əlilliyi olan insanlar üçün peşə təlimi və reabilitasiyanın təşkili məsələlərini əks etdirən əlillik siyasətinin inkişaf etdirilməsi, risk qruplarının inteqrasiyası üzrə tədbirlərin görülməsi, ahıl insanlar və əhalinin sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan qrupları üçün sosial xidmətlərin təşkili və digər sahələrdə əməkdaşlığın həyata keçirilməsi əksini tapıb.

"Təmiz Şəhər" ASC-nin rəhbəri Florensiyada olub

Tullantıların idarə olunması dünya ölkələrinin diqqət mərkəzində duran mühüm məsələlərdəndir. "Təmiz Şəhər" ASC-dən verilən məlumata görə, məhz bu səbəbdən dünyanın bir çox ölkələrinin hökumət nümayəndələri, elm xadimləri, tullantıların idarə olunması sahəsində aparıcı şirkətlərin nümayəndələri tullantıların idarəedilməsi sənayesinin effektivliyini müzakirə etmək məqsədilə İtaliyanın Florensiya şəhərində keçirilən Beynəlxalq Bərk Məişət Tullantıları Konqresinə toplaşmış. Konqresin əsas müzakirə obyektini bu yaxınlarda keçirilmiş RIO+20 Sammitində qaldırılan inkişaf etmiş ölkələrdə tullantıların idarə olunması sahəsindəki böhran, ən effektiv texnoloji və siyasi həll yolları olub. Hər bir qitədən 900-dən artıq nümayəndə tullantıların idarə olunması sahəsindəki irəliləyişlərlə tanış olub və bu sahədəki nailiyyətlərini bölüşüb.

Müxtəlif ölkələrdən 245 mürəzəçi tullantıların idarəedilməsi sahəsində təcrübə və fikirlərini iştirakçılarla paylaşmış. Akademiklər tədqiqatlarının və araşdırmalarının nəticələri haqqında məlumat verib, sənaye spikerləri isə texnologiya və yenilikləri nümayiş etdiriblər.

Tədbirdə "Təmiz Şəhər" ASC-

nin İdarə Heyətinin sədri Zakir İbrahimov ölkəmizdə tullantıların idarə olunması sahəsinin inkişafı haqqında məruzə ilə çıxış edib. O, Azərbaycanda bu sahədə görülən işlər, "Təmiz Şəhər" ASC-nin həyata keçirdiyi layihələr haqqında geniş məlumat verib. Qeyd olunub ki, tullantıların idarə olunması sənayesi ölkəmizdə yenidən formalaşmağa başlayan sahə olmasına baxmayaraq, son zamanlar bu sahədə böyük irəliləyişlər əldə edilib. Z.İbrahimov vurğulayıb ki, tullantıların düzgün idarəedilməsi sisteminin yaradılması məqsədilə müasir standartlara uyğun poliqonun qurulması, ildə 500 min ton məişət

tullantısını zərərsizləşdirməklə yanaşı, alternativ enerji kimi 231 milyon kvt/s enerji istehsal edəcək zavod və illik 200 min ton gücə malik tullantıların çeşidlənməsi zavodlarının tikintisi üzrə işlər yekunlaşmaq üzrədir. Eko-Sənaye Parkının yaradılması ilə bağlı görülən işlər, nəzərdə tutulan tədbirlər və Azərbaycanda yaşıl biznesin inkişaf imkanları barədə tədbir iştirakçılarına geniş məlumat verən Z.İbrahimov tullantıların idarəedilməsi sahəsində Azərbaycan təcrübəsinin inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün uğurlu nümunə ola biləcəyini vurğulayıb, iştirakçıları maraqlandıran sualları cavablandıraraq.

“İqtisadi futbol” layihəsi həyata vəsiqə aldı

VİSA, FİFA-nın rəsmi sponsoru olaraq Azərbaycanda “İqtisadi futbol” adlı yeni öyrədici interaktiv oyunu istifadəyə verib. Mərkəzi Bankdan verilən məlumata görə, “İqtisadi futbol” oyunu gənclərin maliyyə savadlılığının artırılması istiqamətində VİSA-nın global təşəbbüsünün tərkib hissəsidir. Bu dinamik və heyretətamiz oyun maliyyə biliklərini artırır, məsuliyyətli və şüurlu büdcə yığımını öyrədir və vergilərin ödənilməsinin əhəmiyyətini və qaydalarını izah edir. Layihə Mərkəzi Bank və Vergilər Nazirliyi ilə birgə həyata keçirilir.

“İqtisadi futbol” oyunu, dünyanın ən məşhur idman növü olan futbolu VİSA-nın maliyyə savadlılığı sahəsində ən son texnologiyaları ilə əlaqələndirir. Təqdim olunan oyun, oyunçuların pulun idarə olunması sahəsində biliklərini müəyyən etməyə imkan verir. Oyun iştirakçıları təqdim olunan bir neçə variant arasından düzgün olanı seçərək sualları cavablandırır və FİFA Dünya Çempionatının virtual meydançasında istənilən futbol komandası ilə oynaya bilər. VİSA-nın FİFA ilə tərəfdaşlığı sayəsində bu oyun sadəcə bir neçə il ərzində bütün dünyada populyarlıq qazanıb və Rusiya, Ukrayna və Belarusiya kimi qonşu dövlətlər də daxil olmaqla 20-dən artıq ölkədə həyata keçirilib.

“İqtisadi futbol” oyunu ilə bağlı keçirilən tədbirdə Visa şirkətinin MDB və Cənub Şərqi Avropa üzrə başdirektoru Jean-Marc Tonti bildirdi ki, maliyyə sahəsində savadlı cəmiyyət ölkənin sosial və iqtisadi inkişafının əsası olduğunu müəyyən etdik: “VİSA, nağdsız ödənişlər sahəsində bir lider kimi, 10 ildən artıqdır ki, bütün dünyada insanların öz maliyyələrini daha yaxşı idarə etməsi və nəticədə etibarilə həyat standartlarını artırması üçün onların bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi istiqamətində maliyyə savadlılığı proqramları hazırlamaqdadır. Azərbaycan MDB ölkələri arasında VİSA-nın ən əsas bazarlarından biridir və biz partnyorlarımız olan Azərbaycan Mərkəzi Bankı və Vergilər Nazirliyinə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Bu qurumların dəstəyi sayəsində bu gün Azərbaycanda VİSA-nın ilk maliyyə təhsili layihəsi - “İqtisadi futbol”u təqdim etməyə nail olmuşuq”.

Mərkəzi Bankın İnkişaf departamentinin direktor müavini Natəvan Məmmədova bildirdi ki, ölkə əhalisinin maliyyə savadlılığının artırılması Mərkəzi Bankın əsas prioritetlərindən biridir: “Biz, maliyyə məhsulları haqqında məlumatlılığı artırmaq, iqtisadi təhsili olmayan yetkin yaşlı insanların öz büdcələrini plan-

laşdırmalarına yardım etmək, bankçılıq və maliyyənin əsaslarını məktəb şagirdlərinə və tələbələrə öyrətmək, iqtisadiyyat və maliyyə haqqında xəbərləri düzgün və professional səviyyədə paylaşmaları üçün KİV nümayəndələrinə təlimlər keçmək məqsədilə böyük miqdarda maliyyə və intellektual resurslar ayıraraq müxtəlif layihələr həyata keçiririk. VİSA şirkəti ilə birgə həyata keçirilən bu layihə də belə layihələrin tərkib hissəsidir və ümid edirik ki, bu layihə şagirdlər və tələbələr, oğlanlar və qızlar, həmçinin yetkin yaşlı nəsillər arasında böyük marağa səbəb olacaqdır”.

Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə Xidmət Departamentinin Direktoru Elçin Məmmədov qeyd edib ki, təmsil etdiyi dövlət orqanının qarşısında duran vəzifələrdən biri də informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə əhali arasında vergi biliklərini artırmaqdır: “VİSA şirkəti ilə birgə həyata keçirilən “İqtisadi futbol” layihəsinin məqsədi də oyun janrında əhaliyə, əsasən gənc nəsillərə iqtisadi biliklər, o cümlədən vergilər barədə bilikləri təqdim etməkdir. Qeyd edim ki, Vergilər Nazirliyi tərəfindən vergilərin tədrisi ilə əlaqədar şagird və tələbələr üçün bir neçə dərslük nəşr edilib, ümumtəhsil məktəblərində vergiləri tədris etmək üçün 50-dən çox metodiki kabinet təşkil olunub, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində “Vergi və vergi qoyma” kafedrası yaradılıb. Hər il “Vergilər uşaqların gözü ilə” uşaq rəsm müsabiqəsi, orta və ali təhsil müəssisələrində vergilərə aid bilik yarışları keçirilir. Əminəm ki, “İqtisadi futbol” bu tipli tədbirlər sırasında öz layiqli yerini tutacaq, gənclərimizin böyük marağına səbəb olacaq və onlar arasında vergi mədəniyyətinin artırılmasına kömək edəcəkdir”.

Qeyd edək ki, “İqtisadi futbol” yeniyetmələrə, orta məktəb şagirdlərinə və yetkin yaşlı insanlara istiqamətlənmiş üç çətin mərhələdən ibarətdir. Suallar və mövzular yığım və büdcə, vergilər, kredit və digər bank xidmətlərindən səmərəli istifadə olunmasını əhatə edir. Oyun həmçinin özü-özünə öyrənmə variantını da təklif edir. 4 təlim modulunu bitirdikdən sonra oyunçular yığım və büdcənin əsaslarını, vergilərin nə üçün ödənildiyini, etibarlı borcalan olmağın nə demək olduğunu və ödəniş kartını necə seçməyi öyrənirlər. Oyunçuların biliyini qiymətləndirmək məqsədilə hər bir modula testlər və çalışmalar daxildir. “İqtisadi futbol”un Azərbaycan və rus dilində versiyaları mövcuddur.

RİTN-də İsrail səfiri ilə görüş keçirilib

Rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Əli Abbasov İsrail dövlətinin Azərbaycana yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Rafael Harperlə görüşüb. RİTN-dən verilən məlumata görə, Azərbaycanda səfir kimi fəaliyyət müddətində prioritet məqsədlərindən söz açan R. Harper ölkələr arasında İKT sahəsində intensiv əlaqələrin, o cümlədən əməkdaşlığın daha sıx zəmin üzərində qurulmasında maraqlı olduğunu vurğulayıb. İsrailin telekommunikasiya sahəsində çalışan bəzi şirkətlərinin hazırda Azərbaycandakı fəaliyyətindən məmnunlu-

ğunu ifadə edən səfir bu ilin noyabrında İsraildə keçiriləcək kibertəhlükəsizlik üzrə beynəlxalq konfrans və sərgiyə nazir Ə. Abbasovun rəsmən dəvət olunduğunu xatırladı.

Səfir qeyd edib ki, bu səfər çərçivəsində İKT üzrə infrastruktur layihələrlə, o cümlədən “Ağıllı şəhər”, kibertəhlükəsizlik və

s. kimi layihələrlə yaxından tanışlıq, İsrailin İKT sahəsində qabaqcıl şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüş, həmçinin naziri müşayiət edəcək azərbaycanlı sahibkarlarla qarşılıqlı forumun keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Nazir Ə. Abbasov öz növbəsində Azərbaycan-İsrail İKT münasibətlərinin inkişafını yük-

sək qiymətləndirərək İsrail şirkətlərinin İKT sektoruna yatırıqları sərmayələrin iqtisadiyyatın inkişafında vacib rol oynayacağını bildirdi və bu ilin noyabr ayında Bakıda keçiriləcək İnternet İdarəçilik Forumuna, həmçinin “Bakutel-2012” sərgi-konfransına israili həmkarının dəvət olunduğunu qeyd edib.

“Xəzər həftəsi” tədbirləri keçiriləcək

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının qəbul etdiyi qərara uyğun olaraq 1978-ci ildən etibarən hər il sentyabr ayının sonuncu həftəsi “Beynəlxalq Dəniz günü” kimi qeyd olunur. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, sentyabrın

24-30-da “Xəzər həftəsi” çərçivəsində nazirlik tərəfindən hazırlanmış tədbirlər planına müvafiq olaraq Xəzər dənizinin Azərbaycana mənsub 955 kilometrlik sahil zolağında-Nabran, Sumqayıt, Bakı, Neftçala, Lənkəran şəhər və rayonlarının ərazilərində və təndaşların, yerli icra strukturlarının, təhsil müəssisələrinin iştirakı ilə iməciliklərin, dəyirmi masaların keçirilməsi, həmçinin Xəzərin bioresurslarının artırılması istiqamətində Azərbaycan hökuməti

tərəfindən görülmüş işlər barədə iştirakçıların məlumatlandırılması nəzərdə tutulub.

“Beynəlxalq Dəniz günü” ilə əlaqədar keçirilən tədbirlər dənizin ekoloji cəhətdən saflığının və davamlılığının qorunmasına, onun sərvətlərinin mühafizə olunmasına, eləcə də bu istiqamətdə görülən işlər barədə ictimaiyyətin maarifləndirilməsinə yönəlib. Tədbirlərin keçirilməsində əsas məqsəd dünya ictimaiyyəti-

nin, dövlətlərin və özəl sektorların diqqətini dənizin və onun bioresurslarının qorunmasına yönəltməkdir.

Ekoloji təqvimə daxil edilmiş “Beynəlxalq Dəniz günü”nün davam etdiyi müddətdə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri tərəfindən ictimaiyyətə su hövzələrinin zənginliyi barədə məlumatlar verəcək, eyni zamanda bu resursların qorunmasının vacibliyi təbliğ ediləcək.

“Azərbaycanın təhsil tarixi”:

Azərbaycanın təhsil naziri, tanınmış ziyalı, ictimai xadim, professor Misir Mərdanovun “Azərbaycan təhsil tarixi” Azərbaycanın təhsil tarixinin publisistik dillə qələmə alınan ensiklopediyasıdır. Azərbaycan təhsilinin tarixi ilk dəfədir ki, bu cür əhatəli və sistemli şəkildə oxuculara təqdim olunur. Görkəmli maarif fədailərinin, mütəfəkkirlərin və pedaqoqların həyatı, onların xalqın maariflənməsi yolunda qeyri-bərabər mübarizədə göstərdikləri dözümlü, cəsarət haqqında qısa öçerklər bu fundamental əsəri daha maraqlı və oxunaqlı edir. Bu baxımdan çoxcildliyi həm də təhsil tarixinin publisistik dillə qələmə alınmış ensiklopediya da adlandırmaq olar.

Çoxcildliyin birinci fəslində müstəqillik illərində ali təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin inkişafı, özəl təhsil müəssisələrinin yaranması, Azərbaycan ali təhsil sisteminin dünya və Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası, Boloniya prosesinə qoşulmaqla əlaqədar aparılan məzmun islahatları və yeni standartların tətbiqi, keyfiyyət nəzarətinin müasir mexanizmləri olan akkreditasiya, lisenziyalaşdırma təcrübəsindən istifadə məsələləri bu cildə öz əksini tapıb. Ali təhsil sahəsində yeni normative-hüquqi bazanın yaradılması, çoxpilləli sisteme keçidlə əlaqədar həyata keçirilən tədbirlər də kitabda yer alıb. Ali təhsildə keyfiyyəti təmin etmək, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq, ali təhsil müəssisələri arasında sağlam rəqabət mühitini yaratmaq məqsədilə universitetlərə maliyyə müstəqilliyinin verilməsi və adambaşına maliyyələşmə mexanizminin tətbiqi də burada geniş şərh edilib.

Təhsil naziri Misir Mərdanov qeyd edib ki, Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpası ali təhsilin inkişafı tarixində keyfiyyətə yeni mərhələnin əsasını qoyub. Bu dövr ali təhsilin məzmununun milli dövlətçilik prinsipləri və azərbaycançılıq ideologiyasına uyğun yeniləşdirilməsi, bu təhsil pilləsində əsaslı islahatların aparılması, ölkənin ehtiyaclarına uyğun rəqabətə davamlı kadr hazırlığı və insan kapitalının formalaşdırılması dövrü kimi təhsil tarixinə düşmüşdür. Azərbaycanın müstəqilliyinin 20 ili ərzində ali təhsil sistemi yenidən qurulmuş və dünya təhsil sisteminin ayrılmaz tərkib hissəsinə çevrildi: Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk illərində ölkədə yaranmış çətin vəziyyət ali təhsil sistemində də ağır zərbə vurdu. 1988-ci ildə təhsildə başlayan tənəzzül həmin illərdə daha da dərinləşdi və geniş miqyas aldı. Ölkədə ictimai-siyasi durumun qeyri-sabitliyi, dağıdıcı meyillərin baş alıb gətməsi bütün sahələrdə olduğu kimi, ali təhsil sistemində də tədris prosesinin tez-tez pozulmasına, ali təhsil müəssisələrinin binalarının, ərazilərinin və avadanlığının məhvənməsi, başqa məqsədlər üçün istifadəsinə, maddi-texniki bazanın dağıdılmasına, bu kimi digər neqativ halların baş verməsinə səbəb oldu. Ölkədə hökm sürən kaos təhsil, elm, savad kimi ümumbəşəri dəyərlərə zərbə vurdu, nəticədə vaxtilə cəmiyyətdə böyük hörmət və nüfuza malik olan ali məktəbə, müəllimə, ziyalıya hörmət, təhsilə maraq azaldı. 1992-ci ildə qəbul edilən “Təhsil Qanunu”nun Azərbaycan təhsilində əsaslı yeniləşmələr aparmaq üçün real zəmin yaratdı, həmin qanunda ölkənin iqtisadi potensialının nəzərə alınmaması, təhsilin ayrı-ayrı pillələri üzrə dövlət təhsil standartlarının və bazis tədris planlarının hazırla-

nıb təsdiqlənməməsi, ixtisasartırma və yenidən hazırlanma təhsilində yeni mexanizmlərə keçidin hazırlanması, müasir tələbatı ödəyən kadr hazırlığı və təminatı üzrə təşkilati mexanizmlərin yaradılması qeyd olunmuşdu. Həmçinin “Təhsilin təşkili və idarə olunması” ixtisası üzrə mütəxəssis-təhsil menecerlərinin hazırlığına başlanılması və bu istiqamətdə kadr hazırlığının ardıcıl inkişaf etdirilməsi, pedaqoji ali və orta ixtisas məktəblərində müəllim hazırlığının yeni modelinə keçilməsi, kadrların ixtisasının artırılması və yenidən hazırlanması təhsilində müqavilə mexanizmlərinin tətbiqi, əlavə pedaqoji təhsil sisteminin yeni modelinin qurulması, diplomdansonrakı təhsil konsepsiyası, distant təhsil konsepsiyası, ixtisasartırma və yenidən hazırlanma təhsilinin təşkili modellərinin hazırlanması, təsdiqi və prosese tətbiq edilməsi, təhsil sisteminə beynəlxalq informasiya mübadiləsi mexanizminin tətbiqi, elmi-kütləvi kitabxanaların beynəlxalq informasiya kanallarına qoşulması üçün informasiya bazasının yaradılması, yeni standartların və islahatların həyata keçirilməsinə nəzarət etmək və qiymətləndirmək məqsədilə dövlət monitoring sisteminin qurulması vurğulanmışdı.

Nazir vurğulayıb ki, qloballaşmanın geniş vüsət aldığı informasiya cəmiyyətində sosial-iqtisadi fəaliyyət sahələrində rəqabətin gücləndiyi, habelə təbii resursların tədricən tükəndiyi bir vaxtda təhsilin rolu daha da artmaqdadır: “Təsədüfi deyil ki, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı XXI əsri “Təhsil əsri” elan edib. Yüksək intellektə malik insan kapitalının formalaşmasında, davamlı inkişafa zəmin yaranan güclü iqtisadiyyatın qurulmasında təhsilin, xüsusilə ali təhsilin rolu heç vaxt indiki qədər aktual olmayıb. Bütün ölkələrdə olduğu kimi Azərbaycanda da insan kapitalının formalaşmasında ali təhsilin rolu danılmazdır: “1993-cü ildə ölkədə ikipilləli ali təhsilin (bakalavriat və magistratura) tətbiqinə başlanılması Azərbaycanın təhsil tarixində mühüm hadisələrdən biridir. İlk dəfə 23 ali təhsil ocağında 80 istiqamət, 300-dən çox ixtisas üzrə bakalavr pilləsinə tələbə qəbulu aparılıb. Ötən il-

lər ərzində bakalavr təhsilinin məzmununda köklü dəyişikliklər və yeniləşmələr baş verib. Belə ki, mövcud qaydalar təkmilləşdirilib, dünya təhsil sisteminin tələblərinə uyğun standartlar yaradılıb, tədrisdə kredit sisteminin tətbiqinə başlanılıb. 1997-ci ildə ali təhsilin bakalavriat pilləsində ilk buraxılış olduqdan sonra Nazirlər Kabinetinin razılığı əsasında Təhsil Nazirliyinin əmri ilə ilk dəfə ölkədə 23 dövlət, 9 özəl ali məktəbində ali təhsilin ikinci - magistratura pilləsinə keçilməsinə icazə verilib. Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərindən başlayaraq Azərbaycanın təhsil sisteminə islahatlar haqqında müzakirələr getsə də, islahatın konsepsiyası, həyata keçirilmə mexanizmi olmadığından bu istiqamətdə işlər sistemlik, planlı şəkildə aparılmayıb. Yalnız 1999-cu ildə “Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində islahat Proqramı” təsdiq olunduqdan sonra bütün təhsil sisteminə, o cümlədən ali təhsil pilləsində islahatlar məqsədyönlü şəkildə aparılmağa başlayıb. Həmin Proqrama müvafiq olaraq digər pillələrdə olduğu kimi, ali təhsildə də struktur dəyişiklikləri aparılıb, müəssisələrin şəbəkəsi optimallaşdırılıb, mütəxəssis hazırlığının strukturuna yeni ixtisaslar əlavə olunub”.

Nazir vurğulayıb ki, təhsil müəssisələrinə xeyli müstəqillik, geniş səlahiyyətlər verilib. Ali məktəblər elmi şuraların, dövlət attestasiya komissiyalarının tərkibinin, öz daxili strukturunun müəyyənləşdirilməsi, Dövlət təhsil standartları əsasında ixtisaslar üzrə tədris planlarının hazırlanması və digər məsələləri də müstəqil həll etməyə başlayıblar. Bundan əlavə, 6 ali məktəbə daha geniş müstəqillik verilib və onlar fəaliyyətlərini özünüidarəetmə prinsipi əsasında qurmağa başlayıblar. Həmin ali məktəblərin dövlət büdcəsindən ayrıca sətirlə maliyyələşdirilməsi 2001-ci ildən etibarən həyata keçirilir. Prezidentin “Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi haqqında” fərmanına müvafiq olaraq mülkiyyət formasından və tabeliyindən asılı olmayaraq təhsilin keyfiyyətinə nəzarət səlahiyyəti Təhsil Nazirliyinə verildikdən və Nazirlər Kabineti tərəfindən

IX YAZI

“Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin attestasiyası və akkreditasiyası haqqında əsasnamə” təsdiq edildikdən sonra qısa müddət ərzində təhsilin keyfiyyətinə nəzarət mexanizmi yaradılıb. Bundan əlavə, 1999-cu ildə tələbələrə biliyin qiymətləndirilməsi üzrə yeni mexanizmin tətbiqinə eksperiment şəkildə başlanılıb. Hazırda bu sistem demək olar ki, bütün ali təhsil müəssisələrini əhatə edir. Müasir tələblərə cavab verən, dərin tefəkkürə, pedaqoji və metodik ustalığa malik olan müəllim kadrların hazırlığı daim diqqət mərkəzindədir. Bu işin təkmilləşdirilməsi istiqamətində müəyyən tədbirlər görülüb. Belə ki, müəllim kompetensiyasını müəyyənləşdirən profессиogram hazırlanıb, ucqar rayonların məktəblərini müəllim kadrları ilə təmin etmək məqsədilə mövcud ixtisas siyahısına (klassifikatora) qoşa ixtisaslar daxil edilib, pedaqoji təcrübə haqqında qaydalar hazırlanıb: “Təhsil Nazirliyi Dünya Bankı ilə birgə Təhsil Sektorunun İnkişafı Layihəsi çərçivəsində “Müəllim hazırlığı” alt komponenti üzrə “Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının konsepsiyası və strategiyası”nı, ibtidai sinif müəllimi hazırlığını təmin edən məzmunca tamamilə yeni kurikulum hazırlayıb və həmin sənədlər təsdiq olunub. Eyni zamanda, “Təhsilin əsasları” fənninin dərsləri tərtib edilib. İbtidai sinif müəllimi hazırlığı üzrə kurikulumun 3 pilot ali məktəbdə tətbiqinə başlanılıb. Müasir dövrdə Avropa ölkələri təhsil sistemlərinin inteqrasiyası və ümumavropa ali təhsil məkanının formalaşdırılması xüsusi aktualıq kəsb edir. Bu baxımdan həyata keçirilən tədbirlər arasında Boloniya prosesi önəmli yer tutur. Azərbaycan 2005-ci ildə Boloniya prosesinə qoşulub və bununla da faktiki olaraq ali təhsildə aparılacaq islahatların konturları müəyyənləşdirilib. Boloniya Bəyannaməsinin müddəalarını həyata keçirmək üçün 2006-2010-cu illəri əhatə edən müvafiq tədbirlər planına uyğun olaraq, “Bakalavr hazırlığının məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum dövlət tələblərinin strukturu” təsdiq edilib və müvafiq istiqamətlər üzrə yeni nəsil dövlət təhsil standartları hazırlanıb. Azərbaycanın Boloniya prosesinə qoşulması ilə əlaqədar ali təhsildə kredit sisteminin tətbiqinə zərurət yaranıb. Bu sistemin tətbiqi ilə bağlı hüquq-normativ bazanın yaradılması istiqamətində bir çox xarici ölkələrin təcrübəsi öyrənilib, “Ali təhsil müəssisələrində kredit sistemi ilə tədrisin təşkili barədə nümunəvi Əsasnamə” təsdiq olunub, ilkin mərhələdə bir neçə ali məktəbdə eksperiment şəkildə kredit sisteminin tətbiqi qərara alınıb. 2006-2007-ci tədris ilində 10 ali məktəbdə başlanan eksperiment 2009-2010-cu tədris ilindən 27 dövlət ali məktəbinin bütün ixtisaslarını əhatə edir”.

M.Mərdanov bildirib ki, ölkədə təhsilin dünya təhsil sistemində, xüsusən ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası prosesini və Boloniya Bəyannaməsinin tələblərinin yerinə yetirilməsi sahəsində işləri sürətləndirmək məqsədilə Prezident İlham Əliyev tərəfindən “Azər-

təhsil haqqında dəyərli salnamə

baycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” sərəncam imzalanıb. Həmin sərəncamın birinci bəndinə əsasən “2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı” hazırlanıb və Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilib. Dövlət Proqramının icrasını təmin etmək məqsədilə Təhsil Nazirliyi tərəfindən fəaliyyət planı hazırlanıb. Mövcud ali təhsil ixtisaslarının təsnifatının təsdiqindən xeyli vaxt keçməsi, respublika iqtisadiyyatının infrastrukturunu və əmək bazarının tələbatının dəyişməsi, Azərbaycanın Boloniya prosesinə qoşulması, ali təhsilin bakalavr pilləsində ixtisasların (proqramların) siyahısının YUNESKO-nun qəbul etdiyi müvafiq sənədlərə uyğunlaşdırılması, eyni zamanda, həmin təsnifatda respublikada kadr hazırlığı aparılmayan (təxminən 531 ixtisasdan 264 ixtisas üzrə mütəxəssis hazırlığı aparılmır) ixtisasların mövcudluğu onun yenidən işlənməsi zərurətini yaradıb. Təsədüfi deyil ki, bu sənədin yeniləşdirilməsi məsələsi Təhsil Komissiyasında müzakirə olunub, yaradılan işçi qrupu tərəfindən “Ali təhsilin bakalavr pilləsi ixtisaslarının (proqramlarının) siyahısı” hazırlanıb və ali məktəblərdə müzakirə edildikdən sonra Nazirlər Kabinetinin 12 yanvar 2009-cu il tarixli qərarı ilə təsdiq edilib. Siyahıya daxil olan və mütəxəssis hazırlığı aparılan bütün ixtisaslar üzrə Dövlət təhsil standartları hazırlanıb və ali məktəblərdə onların tətbiqinə başlanılıb. “Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu” prezidentin fərmanı ilə təsdiq olunub. Fərmanın icrasını təmin etmək məqsədilə Nazirlər Kabinetinin sərəncamına uyğun olaraq Təhsil Nazirliyinin əmri ilə “Tədbirlər planı” təsdiq edilib. Həmin plana əsasən təhsilə bağlı normativ-hüquqi bazanın “Təhsil Qanunu”nun tələblərinə uyğunlaşdırılması istiqamətində geniş iş aparılır.

Təhsil naziri yazıb ki, 1993-cü ildə ölkədə ikipilləli ali təhsilin (bakalavriat və magistratura) tətbiqinə başlanılması Azərbaycanın təhsil tarixində mühüm hadisələrdən biridir. İlk dəfə 23 ali təhsil ocağında 80 istiqamət, 300-dən çox ixtisas üzrə bakalavr pilləsinə tələbə (13 600 nəfər) qəbulu aparılıb. Ötən illər ərzində bakalavr təhsilinin məzmununda köklü dəyişikliklər və yeniləşmələr aparılıb. Belə ki, mövcud qaydalar təkmilləşdirilib, dünya təhsil sisteminin tələblərinə uyğun standartlar yaradılıb, tədrisdə kredit sisteminin tətbiqinə başlanılıb. 2009-cu ildə təsdiq edilən “Təhsil haqqında” Qanununa uyğun olaraq ali təhsilin bakalavr pilləsində hüquqi-normativ baza təkmilləşdirilir: “Azərbaycanda çoxpilləli ali təhsil strukturunun təsdiq edilməsi xalq təsərrüfatının tələbatına əsasən mütəxəssis elmi, professional və ümumi hazırlığını dünya standartlarına uyğun təmin edir. Bu strukturda inkişaf etmiş ölkələrdə ali təhsilin inkişaf təcrübəsindən, YUNESKO tərəfindən qəbul edilmiş təhsilin Beynəlxalq standartlarından istifadə olunur. Hal-hazırda təhsil alan tələbələr üçün mövcud təhsil sistemi saxlanılmaqla, yeni çoxpilləli təhsil sistemine keçid 1993-1994-cü ildən başlanılır. Ali

təhsilin əsasını təhsilin istiqamətləri üzrə elm, texnika və mədəniyyətin bütün sahələrini əhatə edən təhsil-peşə proqramları təşkil edir və şəxsiyyətə insan və cəmiyyət, tarix və mədəniyyət haqqında sistemli biliklərə yiyələnmək, təhsilin istiqamətləri üzrə əsaslı elmi və peşə bilikləri almaq imkanları yaradır. Azərbaycan Respublikası Ali təhsil tədris müəssisələrinin kadr potensialını, maddi-texniki bazasını nəzərə almaqla ixtisasların xüsusiyyətlərindən asılı olaraq üçpilləli (bakalavr, magistratura, doktorantura) təhsil həyata keçirilir. Birinci pillədə (bakalavr) təhsil müddəti 3-4 il nəzərdə tutulur. Ali təhsil müəssisələrinin “bakalavr” pilləsində tələbələr əsasən bütün fənlər, o cümlədən xarici dildən müvafiq kafedra qarşısında yekun dövlət imtahanları verirlər. Birinci pilləni müvəffəqiyyətlə başa vurmuş məzunlara fakültə elmi şurasının qərarı ilə “bakalavr” ixtisası və elmi dərəcəsi verilir. Müvafiq ixtisaslar üzrə qiyabi, axşam və eksternat yolu ilə ancaq “bakalavr” dərəcəsi verilə bilər. Birinci pillədə “bakalavr” ixtisası və elmi dərəcəsi alan və müvafiq reyting qazanmış məzunlar təhsillərini magistraturada davam etdirə bilər. Reytingi aşağı olanlar isə istehsalatda ən azı iki il işləyib ümumi qaydada magistraturaya qəbul oluna bilər. Buraxılış işləri bakalavr pilləsində tələbələrin təhsilinin son mərhələsi olmaqla istiqamət üzrə alınan nəzəri və təcrübi biliklərin sistemləşdirilməsi, möhkəmlənməsi və genişləndirilməsi, analitik və yaradıcı düşüncənin inkişaf etdirilməsi, konkret standart məsələlərin həlli vərdişlərinin aşılması, eləcə də onların texniki-iqtisadi, istehsalat və mədəni quruculuq məsələlərinə tətbiqi, müstəqil işləmək vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi, eləcə də buraxılış işlərində qoyulan problem və sualların həllinin araşdırılması metodlarına yiyələnmək, tələbələrin müasir istehsalatın, elmin, texnikanın və mədəniyyətin müvafiq sahələrində müstəqil işləməyə hazırlığı səviyyəsini müəyyənləşdirmək məqsədi daşıyır. Buraxılış işlərinin müdafiəsi tələbələrin yekun dövlət attestasiyasının bir hissəsi olmaqla, həm də onların son attestasiyasıdır. Bu attestasiyanın nəticəsinə görə məzununa ixtisas dərəcəsi verilir. Buraxılış işləri bir qayda olaraq elmi və ya praktiki əhəmiyyətə malik olmalıdır. Bütün attestasiya sınaqlarından, o cümlədən müəyyən fənn üzrə dövlət imtahanından və ya fənlərarası yekun imtahanından müvəffəqiyyətlə çıxmış bakalavr tələbələr buraxılış işinin müdafiəsinə buraxılırlar. Buraxılış işlərinin mövzuları məzunların istehsalatla bağlı standart məsələləri elm və texnikanın müasir tələbləri baxımından təhlil edə bilməsinə, bu istiqamətə və ya ixtisasa uyğun magistratura pilləsindəki ixtisaslaşmaya hazır olmağa yönəlməyi, eyni zamanda tələbələrin ali məktəbin bakalavr pilləsində qazandıqları nəzəri və təcrübi biliklərin həcm və məzmununa uyğun olmalıdır”.

M.Mərdanov qeyd edib ki, 1997-ci ildə ali təhsilin bakalavriat pilləsində ilk buraxılış olduqdan sonra Nazirlər Kabinetinin rəziliyi əsasında Təhsil Nazirliyinin əmri ilə ölkənin 23 dövlət, 9 özəl ali məktəbində ali təhsilin ikinci - magistratura pilləsinə keçilməsinə

icazə verilib, onlardan 23-də tələbə qəbulu aparılıb. 2005-ci ilə kimi magistraturaya qəbul ali məktəblər tərəfindən aparılıb. Prezidentinin fərmanı ilə təsdiq olunan “Azərbaycan Respublikasının Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası haqqında Əsasnamə”yə uyğun olaraq həmin ildən magistraturaya tələbə qəbulu TQDK tərəfindən həyata keçirilir. Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə 2001-2002-ci tədris ilindən magistratura pilləsinin qiyabi şöbəsinə də tələbə qəbulu aparılır. Hazırda 15 qeyri-dövlət ali təhsil müəssisəsindən 11-də magistr hazırlığı aparılır. Ümumilikdə isə ölkənin 35 ali təhsil müəssisəsində magistr hazırlığı həyata keçirilir.

Təhsil naziri bildirib ki, ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında Sərəncamı”nın icrasını təmin etmək məqsədilə ölkə Prezidenti yanında Təhsil Komissiyasının qərarına əsasən yaradılmış işçi qrupu ilə birgə “Ali təhsilin bakalavr pilləsində ixtisasların (proqramların) siyahısı”nın yeni lahiyəsinin hazırlanması sahəsində geniş iş aparılıb. Belə ki, bu məqsədlə ABŞ-ın, bəzi Avropa ölkələrinin, Türkiyənin, Rusiya Federasiyasının, Orta Asiya respublikalarının və sair təcrübəsi öyrənilmiş, Təhsil Nazirliyində və ali məktəblərdə mütəxəssislərlə çoxsaylı görüşlər və müzakirələr təşkil edilmiş, hər bir fəaliyyət sahəsi üzrə mütəxəssislərlə fikir mübadiləsi aparılmış, müvafiq qərara uyğun olaraq mövcud klassifikator YUNESKO-nun və digər beynəlxalq qurumların qəbul etdiyi sənədlərə uyğunlaşdırılmışdır. Əvvəlki klassifikatordan fərqli olaraq bu siyahıda ixtisasların sayı 515-dən 148-ə endirilmiş, ixtisas qruplarının və ixtisasların, xüsusilə müəllimlik və mühəndislik ixtisaslarının adlarında dəyişikliklər aparılıb. Layihə Təhsil Nazirliyinin məktubu ilə təsdiq üçün Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdir. Bakalavr pilləsinin yeni klassifikatorunun hazırlanması ilə əlaqədar olaraq “Magistr proqramlarının siyahısı”nın yenidən hazırlanması zərurəti yaranmışdır. Bu zərurəti nəzərə alaraq mütəxəssislərin iştirakı ilə siyahının ilkin variantının layihəsi hazırlanmış və nazirliyin məktubu ilə müzakirə üçün ali məktəblərə göndərilmişdir. Layihə ali təhsil müəssisələrinin müvafiq struktur bölmələrində geniş müzakirə olunmuş, rəy və təkliflər bildirilmişdir. Ali məktəblərin təklifləri əsasında “Magistr proqramlarının siyahısı”nın yeni variantı hazırlanmış, rəy və təkliflər üçün yenidən ali məktəblərə göndərilmişdir: “Təhsil Nazirliyinin əmri ilə təsdiq olunmuş “Bakalavr hazırlığının məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum Dövlət tələblərinin strukturuna uyğun olaraq istiqamətlər (ixtisaslar) üzrə dövlət təhsil standartlarının hazırlanması işi davam etdirilmişdir. Belə ki, ali hərbi təhsil müəssisələri üçün “İİ030900-İnzibati İlarətmə” istiqamətinin yeni standartı hazırlanmış və Təhsil Nazirliyinin 20 oktyabr 2008-ci il tarixli, 1156 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir. Şöbənin iş planına müvafiq olaraq “Magistr hazırlığının məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum dövlət tələblərinin strukturunu yeni layihəsi hazırlanmış və ali məktəblərin müzakirəsinə verilmişdir. Yeni strukturda ixtisaslaşma fənlərinin

siyahısının və məcburi minimum məzmunun müəyyənləşdirilməsi magistr hazırlığı aparılan ali məktəblərin səlahiyyətinə verilmiş, seçmə fənlərə ayrılan saatların miqdarı 35%-ə qədər artırılmış, magistr proqramlarının elmi-tədqiqat hissəsi üzrə bilik və bacarıqlara qoyulan tələblər, bu sahə üçün ayrılan saatların miqdarı müəyyən edilmişdir. Eyni zamanda iş planına uyğun olaraq ali məktəblərin magistratura pilləsində tədrisin təşkili vəziyyəti öyrənilmişdir. Bu məqsədlə Təhsil Nazirliyinin əmri ilə yaradılmış mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupu magistr hazırlığı aparılan ali məktəblərin magistratura pilləsində tədrisin təşkilinin monitorinqini keçirmişdir. Monitorinqin nəticələrinə dair müvafiq arayış hazırlanmışdır. Arayışdan məlum olur ki, ölkəmizin magistr hazırlığı aparılan ali məktəblərində mövcud normativ baza əsasında müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, magistr təhsil proqramlarına uyğun olaraq tədris plan və proqramları hazırlanmış, hər il magistrlik dissertasiyalarının mövzuları vaxtında təsdiq olunmuş, dissertasiyaların müdafiəsi üzrə ixtisaslaşdırılmış şuralar yaradılmış, fərdi planların yerinə yetirilməsinə, dissertasiyaların təqdim olunmasına və müdafiəsinə nəzarət edilmişdir. Bəzi ali məktəblərdə magistr hazırlığına xidmət edən yeni laboratoriyalar, tədris mərkəzləri, elektron kitabxanalar yaradılmışdır. Elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələrin təşkilində və aparılmasında müəyyən irəliləyişlər olmuşdur. Bununla yanaşı magistratura pilləsində tədrisin təşkilində, qəbul planının müəyyənləşdirilməsində, fənn bölümləri üzrə saatların planlaşdırılmasında, dərş cədvəllərinin tərtibində və ondan istifadə olunmasında, fənn proqramlarının hazırlanmasında, müəssisələrin aparılmasında və s. bir sıra nöqsan, çatışmazlıqlara da yol verilmişdir. İşçi qrupu qeyd olunanları nəzərə alaraq qısa zaman kəsiyində elmi-tədqiqat laboratoriyalarının müasir avadanlıqlarla təmin olunması, hər iki pilləni özündə əks etdirən vahid tədris kompleksinin hazırlanması, magistratura pilləsində də kredit sistemine keçid üçün müvafiq hazırlıq işlərinin aparılması, magistr hazırlığında AMEA-nın müvafiq elmi-tədqiqat institutlarının, yüksək texnologiyaya malik yerli və xarici şirkətlərin maddi-texniki bazası və kadr potensialından maksimum istifadə edilməsi, magistratura pilləsində seçmə fənlərə ayrılan saatlarının miqdarının artırılması, bakalavr və magistratura pillələrində tədrisin fasiləsiz idarə olunmasını təmin etmək məqsədilə mütəxəssis hazırlığının vahid tədris planı əsasında aparılmasını, magistrlərin xaric və bərpa olunması, akademik məzuniyyətə buraxılması və sair bərdə müvafiq təkliflər hazırlamışdır”.

M.Mərdanov yazıb ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdiyi ərəfədə yeni sistemin səciyyəvi cəhətlərindən biri də özəl sektorun meydana gəlməsi oldu. Dünya təcrübəsi də aydın göstərir ki, məhz bazar iqtisadiyyatı şəraitində azad rəqabətə imkan yaratmaqla iqtisadi inkişafa, ölkənin tərəqqisinə nail olmaq mümkündür. Elə buna görə də müstəqilliyin ilk illərində ölkədə təhsil sahəsində də özəl sektor yaranmağa başladı.

Sevinc QARAYEVA

Nəriman HƏSƏNZADƏ,
Xalq şairi

Xilaskar

Ramil Səfərovun xilaskarı cənab Prezident İlham Əliyevə məktub

Cənab Ali Baş Komandan, sərəncamın muğam oldu,
Şəhidlərin məzarına bu əklil ehtiram oldu.
Azərbaycan nəfəs aldı, ürək bir az aram oldu,
Ulu Tanrım çox görməsin bu torpağa-daşa səni.

Sən Vətənin şərəfini qoruyursan, qoru belə,
Vətən deyir vətən oğlu, düz belədir, doğru belə,
Canımızdan belə çıxır çəkdiyimiz ağrı belə,
Yaşa seven ürəklərdə bu ürəklə yaşa səni.

Qoy ədalət zəfər çalsın, xeyir çıxsın qabağına,
Daşlı yollar yolçususan daş dəyməsin ayağına.
Biz and içdik toxunulmaz Azərbaycan bayrağına,
Ucaltdığın bayraq kimi uca gördük, uca səni.

Qanımızda, ruhumuzda bir istiqlal nəğməsi var,
Qaçqınların, köçkünlərin fəryadı var, naləsi var,
Ölən kimsə, o düşməndir, min qəsdı var, qərəzi var,
Mən tapşırıdım bu tarixdə, tarixi yaddaşa səni.

Yurdumuzu işğal edən talançıdı, hərəmidı,
Qəhrəmanı xilas etmək qəhrəmanlıq məramıdı,
Oğulların hünər yolu ataların davamıdı,
Zaman özü alqışlayır, mərd atanla qoşa səni.

03.09.2012

Xalq rəssamı Bədurə Əfqanlının sərgisi açılıb

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında Xalq rəssamı Bədurə Əfqanlının 100 illik yubileyi münasibətilə sərgi keçirilib.

APA-nın məlumatına görə, tədbirdə çıxış edən teatrın direktoru, əməkdar artist Mübariz Həmidov B.Əfqanlı haqqında fikirlərini bölüşüb: "Ötən əsrin əvvəllərində teatr-dekorasiya sənətinin inkişafı və təşəkkül tapmasında Xalq rəssamı, ilk azərbaycanlı qadın teatr rəssamı Bədurə Əfqanlının xidmətləri əvəzsiz olub. O, Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında, Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında və bir müddət Aşqabad Dram Teatrında tər-"

batçı və geyim üzrə rəssam olaraq çalışıb. Rəssam 1960-cı ildən fəaliyyətini "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında davam etdirərək "Koroğlu", "Leyli və Məcnun", "Dəli Kür", "Böyük dayaq", "Dədə Qorqud", "O qızı tapın", "Qatır Məmməd" kimi ekran əsərlərinə geyim eskizləri çəkib. Rəssamın eskizləri, bədii tərtibat verdiyi əsərlər özündən sonrakı nəsillər üçün məktəb rolunu oynayır".

Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasının direktoru Elnur Hüseynov Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasının təsdiq etdiyi tədbirlər planına əsasən həyata keçirilən sər-

ginin silsilə xarakteri daşdığı və bir sıra dövlət teatrlarında davamlı olaraq həyata keçiriləcəyini diqqətə çatdırıb: "Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasında böyük rəssamların əsərləri saxlanılır. Mütəmadi olaraq biz həmin əsərlərin sərgilərini həyata keçiririk. XX əsr təsviri incəsənətinin və teatr-dekorasiya sənətinin korifey sənətkarı Bədurə Əfqanlının 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir Gənc Tamaşaçılar Teatrından sonra, Akademik Milli Dram Teatrı və digər teatr müəssisələrində həyata keçiriləcək". Çıxışlardan sonra tamaşaçılar sərgi ilə tanış olublar.

Alim Qasimov ermənilərin yaradıcı əməkdaşlıq təkliflərini rədd edib

Azərbaycanın Xalq artisti, dünya şöhrətli muğam ifaçısı Alim Qasimov Varşavaya gedib. Bu barədə APA-ya muğam ifaçısının mətbuat katibi Səadət Möhübova məlumat verib. Bildirilib ki, səfərin məqsədi bu şəhərdə 23-29 sentyabr tarixlərində keçiriləcək VIII Beynəlxalq Musiqi Festivalında çıxış etməkdir. "Şerq ilhamı" şüarı altında keçiriləcək festivalın açılış konsertində Alim Qasimovla birgə ermənilərin öz milli alətləri kimi təqdim etdikləri Azərbaycanın milli musiqi aləti olan balabanda ifa edən və bir çox festivallarda təmsil olunan Civan Qasparyan da çıxış edəcək.

Festival çərçivəsində Yakutiya xalq mahnıları ifa edən "Ayarxaan" adlı qrupun da çıxışı nəzərdə tutulur. Onların ardınca ərəb "Ali-Kindi" qrupu və dünyada sufi mahnıları ilə məşhurlaşan Raza Xanın çıxışı olacaq. Festivalın final konsertinin proqramına Afrikada məşhur olan Bubakar Traorenin də adı salınıb.

11 ölkənin təmsil olunacağı festival, Varşavanın Mədəniyyət Sarayında baş tutacaq. Onu da öyrəndik ki, bu Alim Qasimovun erməni ifaçısının da iştirak etdiyi ilk festival deyil. Fransada keçirilən festivallardan birində təşkilatçılar tərəfindən sözügedən Civan Qasparyanla birgə çıxış etmək təklif olunub. A.Qasimov isə dərhal buna etirazını bildirib. Hətta bu yaxınlarda erməni rejissor tərəfindən Alim Qasimov haqqında film çəkmək təklifi gəlib. O, azərbaycanlı muğam ifaçısına başqa ölkədə görüş təyin edib, hətta bütün xərcləri öz öhdəsinə götürüb. Lakin Alim Qasimov bu təklifi rədd edərək, belə bir arzuda olmadığını bildirib.

Azərbaycan Milandakı simpoziumda təmsil olunub

İtaliyanın Milan şəhərində "VI Beynəlxalq Türk İncəsənəti, Mədəniyyəti və Mədəni İrsinin mühafizəsi Simpoziumu" keçirilib. Bu barədə APA-ya Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Tədbir Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Miras Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birli-

yi, Milan Politexnik İnstitutu və Konya Fikir, Sənət, Kültür Adamları Birliyinin əməkdaşlığı ilə baş tutub.

Əsasən Azərbaycan, Türkiyə və İtaliyadan olan millət vəkilləri və nüfuzlu alimlərin iştirak etdiyi tədbirdə Nazirliyin Mədəni İrs şöbəsinin Mədəni sərəvətlər sektorunun müdiri Könül Cəfərova və "Azər-

bərpa" elmi-tədqiqat layihə institutunun direktoru Telman Kərimli təmsil ediblər. Türk dünyasının zəngin mədəniyyətinin tanıtılmasına və onun Avropaya inteqrasiyasına xidmət edən tədbirdə ölkəmizin incəsənətini, maddi və qeyri-maddi irsini əks etdirən təqdimatlar keçirilib, foto və rəsm əsərləri sərgilənib.

Məhkumlar üçün tamaşalar göstərilib

Cəza çəkənlərin cəmiyyətlə sosial əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, cəzadan azad olunduqdan sonra onların sosial adaptasiyasına zəmin yaradılması məqsədi ilə Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətinin müxtəlif dövlət təşkilatları və ictimai qurumlarla birgə təsdiq etdiyi planlar üzrə tədbirlərin keçirilməsi davam etdirilir. Bu tədbirlər sırasında Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə birgə keçirilən tədbirlərin xüsusi yeri var. Penitensiar Xidmətin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin təsdiqi ilə bildirilib ki, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə Penitensiar Xidmət arasında imzalanmış tədbirlər planına əsasən, tərbiyə müəssisəsində və 7 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində tamaşalar göstərilib. Tərbiyə müəssisəsində Şuşa Dövlət

Musiqili Dram Teatrının əməkdaşlarının hazırladığı "Nəğmədir, gülüşdür hər dərdə dərman" adlı konsert-tamaşa nümayiş etdirilib. Xidmətin 7 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində isə Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının kollektivi tərəfindən məhkumlar üçün hazırlanmış "Ağlamaq qadağandır" tamaşası göstərilib.

S.MÜRVƏTQIZI

Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğunda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kollegiya iclası olub

Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğunda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin növbəti kollegiya iclası keçirilib. Nazirlikdən verilən məlumata görə, tədbir iştirakçıları əvvəlcə qoruqla tanış olub.

Kollegiya iclasında çıxış edən mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev son illər Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğuna göstərilən dövlət qayğısından söz açaraq qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyev və Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın xüsusi səyi nəticəsində 2007-ci il iyunun 29-da Yeni Zelandiyanın Kristçorç şəhərində keçirilən Dünya İrs Komitəsinin 31-ci sessiyasında Qobustan qoruğu UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilib. Nazir qoruq ərazisində müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş yeni inzibati binanın tikilməsini və ötən ilin sonunda keçirilən açılış mərasimində dövlət başçısının iştirakını xüsusi vurğulayıb.

Nazirliyin Mədəni irs şöbəsinin müdiri Rüfət Nuriyev Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğunun fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və göstərilən mədəni xidmətlərin vəziyyəti barədə geniş məlumat verərək bildirdi ki, ilk dəfə Qobustanın qədim qayaüstü təsvirləri 1939-cu ildə Azərbaycanın görkəmli arxeoloqu İshaq Cəfərzadə tərəfindən qeydə alınıb. Hazırda isə Qobustanın qayaüstü kolleksiyası 6 mindən artıq qayaüstü təsvirdən ibarətdir. R.Nuriyev onu da diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Prezidenti ölkəmizin qədim mədəni irsinin geniş miqyasda təbliğ olunması, Qobustan qoruğunun ərazisində yerləşən milli sərvətlər xəzinəsinin qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması məqsədilə "Qobustan dövlət tarixi-bədii qoruğu ərazisində yerləşən tarixi və mədəni sərvətlərin qorunması haqqında" 11 iyun 2007-ci il tarixli Sərəncam imzalayıb, Qobustan qayaüstü incəsənətinin bəşər tarixi və yaradıcılığının öyrənilməsində özünəməxsusluğu və əhəmiyyəti nəzərə alınaraq Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə qoruğa Milli Qoruq statusu verilib.

Qoruğun tarixinin araşdırılması istiqamətində görülən işlərdən söz açan şöbə müdiri bildirib ki, son illər AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun Qobustan arxeoloji ekspedisiyasının rəhbəri, Qobustan abidələrinin tədqiqatçısı Firuzə Muradovanın "Qobustan tunc dövründə" adlı kitabı, Qobustana aid 3 dildə bukletlər çap edilib, İshaq Cəfərzadənin məqalələr toplusu hazırlanıb nəşriyyata verilib, beynəlxalq və yerli nəşrlərdə Qobustana aid 20-dən artıq məqalə nəşr olunub.

İclasda Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğu muzeyinin direktoru Mələhət Fərəcova görülmüş işlər, həyata keçiriləcək layihələr haqqında məlumat verib.

AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun Qobustan arxeoloji ekspedisiyasının rəhbəri, Qobustan abidələrinin tədqiqatçısı Firuzə Muradova isə çıxışında milli sərvətimiz olan Qobustan Dövlət Milli Tarix-Bədii Qoruğunun bütün dünyada geniş şəkildə təbliğinin vacibliyini qeyd edib.

Kollegiya üzvlərindən mədəniyyət və turizm nazirinin birinci müavini Vaqif Əliyev, nazir müavinləri Sevda Məmmədəliyeva, Ədalət Vəliyev, nazirliyin aparat rəhbəri Firudin Qurbanov, Turizm İnstitutunun rektoru Cəfər Cəfərov, Bakı Şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin rəisi Əlikram Əliyev mövzu ilə bağlı təkliflərlə çıxış ediblər.

Kollegiyaya yekun vuran mədəniyyət və turizm naziri Ə.Qarayev qeyd edib ki, Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğu Azərbaycanın milli sərvətidir: "Bu sərvəti qorumaq, onun təbliğinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Bu sahədə kadr hazırlığı məsələlərinə xüsusi diqqət ayrılmalı, turistlərə göstərilən mədəni xidmətin keyfiyyəti artırılmalıdır. İşin səmərəli aparılması üçün isə Nazirliyin müvafiq şöbələri, habelə əlaqədar təşkilatlar birgə, əlaqəli iş aparmalıdır".

BƏXTİYAR

"Mədəniyyətin vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasındakı rolu" araşdırılıb

Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində "ELS" Müstəqil Araşdırmalar Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə "Vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasında mədəniyyətin strateji rolu" mövzusunda müzakirə keçirilib.

Tədbir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən "Uşaq internet portalı resurslarının inkişaf etdirilməsi" layihəsi çərçivəsində reallaşdırılıb.

Sözügədən Mərkəzdən verilən məlumata görə, tədbirdə dövlət qurumlarının təmsilçiləri, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, orta ümumtəhsil müəssisələrinin müəllimləri, uşaq kitabxanalarının və ədəbi ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak edib. Tədbiri giriş sözü ilə açan "ELS" Müstəqil Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru İradə Yaqubova gənc nəslin mədəni-mənəvi və əlaqə cəhətdən formalaşmasında vacib rol oynayan bədii ədəbiyyatın mütaliəsi ilə bağlı Bakı və Sumqayıt şəhərlərindəki 8 ali təhsil ocağının 221 tələbəsi arasında aparılmış monitorinqin nəticələrini təqdim edib: "Hazırda Azərbaycanda 3 min 883 kitabxana fəaliyyət göstərir ki, bunlardan da 102-si uşaq kitabxanasıdır. Zəngin kitab fonduna malik kitabxanalarda oxucularla keçirilən görüşlər kitabın təbliğinə xidmət edir. Lakin rəsmi statistikaya görə, oxucuların sayı 2000-ci ildən 2011-ci ilədək 12,4 faiz azalıb. Maraqlısı odur ki, azalma əsasən

şəhər oxucularının hesabına baş verir. Lakin mütaliyəyə gəldikdə tələbələr 10,6 faizi tez-tez, 32,8 faizi hər dəfə bədii əsər oxuduqlarını, 56,6 faizi isə, ümumiyyətlə ədəbiyyat oxumadıklarını deyiblər. Kitablara aralıq təmasda olanları bunu asudə vaxtın məhdudluğu ilə izah ediblər. Mütaliyəyə ehtiyac duymayanlar bədii əsərlərin real həyatdan uzaq olan və oxucunu yanlış yola yönəldən bir amil kimi qiymətləndiriblər. Onların qənaətinə görə, hər bir insan öz düşüncəsinə görə hərəkət etməli, bədii ədəbiyyatı isə yalnız peşə fəaliyyəti tələb etdikdə oxumalıdır. Maraqlısı odur ki, oxumağı sevməyənlərin 67,8 faizi uşaqlıqda valideynlərinin onlara nağıl danışmalarını və ya kitab almalarını xatırlaya bilməmişlər. Belə nəticəyə gəlmək olar ki, uşaqlıqda mütaliyəyə həvəsin yaranmaması sonrakı illərdə də öz mənfi təsirini göstərir".

Sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə dəstəyi ilə ELS-in yaratdığı uşaq internet portalının təqdimatı olub.

Məlumat verilib ki, www.meneviser-ve-timiz.az ünvanında yerləşən portalın Azərbaycan, rus və ingilis dillərində səhifələri tərtib edilib. Burada Azərbaycanın tarixi, coğrafiyası, mədəniyyəti ilə bağlı məlumatlar, uşaq və gənclərə aid qanunvericilik bazası yer alıb. "Asudə vaxtının təşkili" bölməsində uşaqların mədəni inkişafı üçün yaradılmış şərait, ölkəmizdə

fəaliyyətdə olan uşaq yaradıcılıq kollektivləri barədə informasiyalar yerləşdirilib. "Musiqi əsərlər" bölməsində Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri ilə bərabər, dünya musiqi inciləri də yer alıb. Portalda uşaq mahnılarının səslənməsi, yüklənməsi ilə bərabər notlar və mətnlər, uşaqların ifasında ilk dəfə səsləndirilən Azərbaycan Respublikasının dövlət himni də yerləşdirilib. "Ədəbi əsərlər" bölməsində atalar sözü, klassik və müasir dövrlərə aid Azərbaycan və dünya yazarlarının nəsr və poeziya nümunələrini, "İlk qələmlər" bölməsində isə bədii yaradıcılıq sahəsində ilk addımlarını atan uşaqların öz yazılarını təqdim etmək imkanı yaradılıb. Rus və ingilis səhifələrində isə Azərbaycan yazıçılarının əsərlərinin tərcümələri yerləşdirilib.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin məsul əməkdaşı Vüqar Səlimov çıxış edərək dövlət-vətəndaş cəmiyyəti münasibətlərindən söhbət açıb: "Azərbaycan dövləti vətəndaş cəmiyyəti institutlarında irəliləyən bütün təşəbbüsləri dəstəkləyir".

Millət vəkili Musa Qasımlı və başqaları da yeni yaradılmış portalın, o cümlədən mədəniyyətin uşaq və gənclərin mükəmməl və hərtərəfli inkişafında, onların yüksək mənəvi dəyərlərə malik şəxsiyyət və cəmiyyətimizin layiqli üzvü kimi formalaşmalarında rolundan söhbət açıb.

S.MÜRƏTQIZI

Cenifer Lopez:

"Azərbaycana səfər mənim üçün çox böyük şərəfdir"

"Azərbaycanda keçiriləcək qadınlararası dünya çempionatının bir hissəsi olmaqdan şərəf duyuram. Həmin günü səbirsizliklə gözləyir və artıq Bakıya yola düşürəm". Bu sözləri Bakıya qastrol səfərinə gəlməzdən öncə dünya şöhrətli müğənni Cenifer Lopez öz rəsmi internet səhifəsində yazıb.

Müğənni sentyabrın 22-23-də Bakıda yadda qalan və gözəl bir səfərdə olacağını qeyd edib: "Mən Azərbaycana ilk dəfə səfər edəcəyəm. Bu, mənim üçün çox böyük şərəfdir. Belə bir idman çempionatının bir hissəsi olmaqdan şərəf duyuram. Eyni zamanda seviniyəm ki, idman tədbirinə bütün dünyadan güclü və insanı ruhlandırان خانیملار yığısacaqlar. Hər kəsə uğurlar arzu edirəm. Bakıda görüşürük!"

Artıq Bakıda olan Cenifer Lopez bu gün - sentyabrın 22-də Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionunda keçiriləcək "FIFA U-17 Qadınlararası Dünya Çempionatı-2012"nin rəsmi açılış mərasimində çıxış edəcək. Sentyabrın 23-də isə müğənni "Baku Crystal Hall" səhnəsində solo-konsert verəcək.

Bakı gündəlikləri

İngilis zabitləri ermənilərə təlim verir

dirərək yazırdı: “ Bilirsiniz ki, son altı ayda mən Bakının müdafiəsinə yardım göstərmək üçün yollar axtarırdım. İyulun sonunda bolşevik hakimiyyəti devrildi və Bakıya dəvət olundum. Həmin dövrdə ixtiyarımda məhdud sayda qoşun hissələri vardı. Lakin İranda cərəyan edən mürəkkəb hadisələrə və Kiçik xan hərəkətinə görə hətta onların da yalnız az bir hissəsini Bakıya göndərə bildim. Bir müddət sonra Kiçik xanla sülh bağladım və sərbəst qalan kontingenti də vaxt itirmədən Bakıya göndərdim. Eyni zamanda Bağdadla teleqraf əlaqəsi yaradaraq oradan gələn hərbi hissələrin mütəmadi şəkildə sizin sərəncamınıza verilməsini təmin etdim. Onu da unutmamalısınız ki, Bağdadla Ənzəlinin arası 900 verstdir, yollar pis vəziyyətdədir. Belə yollarla qoşunların hətta avtomobillə hərəkəti çox ciddi çətinliklərlə bağlıdır”.

Daha sonra Densterville etibarlı mənbələrdən aldığı məlumata görə həmin dövrdə Bakıda 15 000 nəfərlik müttəfiq hərbi qüvvənin mövcudluğunu, onların normal təlim görmədiklərini, amma yetərinə yaxşı silahlandıqlarını və şəhəri qorumaq üçün əzmkarlıq göstərməyə hazır olduqlarını yazır. Onun fikrincə, bu şərtlər daxilində artilleriya ilə təchiz edilmiş 2-3 min nəfərlik ingilis hissələri yerli qüvvələrlə əlbir şəraitdə Bakının müdafiəsinə ciddi töhfə verə bilərdi.

“Təəssüf ki, Bakı rəhbərliyi əsassız yərə ən azı 16 000 nəfər ingilis əsgərinin gəlməsini gözləyirdi, - deyər Densterville yazırdı. - Hərbi biliklərinin son dərəcə məhdudluğu ucbatından onlar bu qədər çoxsayı qoşun hissələrinin öz silah və sursatları, intendant xidməti, geyim, ərzaq ehtiyatı və s. birlikdə 900 verst məsafəni qət etmələri üçün necə çox vaxt tələb olunduğunu ağıllarına da gətirmirdilər. Onlar düşüncədən ki, həmin qüvvələr şəhərin müdafiəsi üçün yetərlidir (əslində bu, həqiqətən də belə idi), yerli hissələr isə ön xətdən arxaya çəkilərək hərbi təlimlər keçə bilərlər. Eşitdiyimə görə bizim gələcəkdə şəhər əhalisini dərin kədəre qərq etmiş və müttəfiqlərin onları aldatması ilə bağlı söz-söhbət başlanmışdı. Amma əvvəlcədən də razılaşdırdığımız kimi qoşunların sayı ilə bağlı mənə heç bir dəqiq rəqəm tələb olunmamışdı”.

Türk ordusu yalnız Bakı uğrunda savaşa kifayətlənirdi. Həmin günlərdə Həmədan və Qəzvin yaxınlığında da

britaniyalılara qarşı hücum əməliyyatları aparılırdı. Bu da Denstervilin manevr imkanlarını məhdudlaşdırır, onu Bakıya gətirilməsi nəzərdə tutulan bir sıra hissələri İranda saxlamağa məcbur edirdi. Türklər Bağdaddan qərb istiqamətdə də silahı yerə qoymamışdılar. Təsadüfi deyil ki, Bakı savaşı üçün əsas simalarından sayılan Xəlil Paşa iki il əvvəl Bağdad çevrəsində ingilislərə sarsıdıcı zərbə endirmiş və qələbə qazandığı yerin adı ilə tarixə “Kut-əl Amara qəhrəmanı” kimi daxil olmuşdu. Bağdadda türklərin yeni qələbəsi Denstervilsu faktiki mühasirə vəziyyətinə sala bilərdi.

Lakin bununla belə, Densterville mübarizəni davam etdirmək əzmində idi. O, Bakı rəhbərliyinə yazırdı: “Belə şəraitdə biz müdafiə xəttini daha arxada, demir yolundan cənub tərəfdəki yüksəkliklərdə qurmalı olacağıq. Yeni manevr müdafiə xəttini əhəmiyyətli dərəcədə qısaldacağıq. Amma bunun da öz üstünlüyü var: tutduğumuz mövqə geriye çəkilməyimizin son həddü olmalıdır, çünki onun əldən verilməsi artıq həm də şəhərin itirilməsidir. Bu yeni mövqə türklərə şəhərdən şimala və şərqə doğru bütün Abşeron yarımadası tutmağa və üç istiqamətdən ürəyi istədiyi vaxt Bakını bombardman etməyə imkan verəcək”.

Denstervilin fikrincə, hətta bu şəraitdə də şəhəri və dəniz limanını qorumaq mümkün idi. Amma bir şərtlə ki, Bakı qoşunları İndiyə qədər özlərində çatışmayan zəruri keyfiyyətlərə yiyələnsinlər: yeni cəsarətlə vuruşmağı və həlledici anda döyüş meydanından qaçmağı bacarsınlar. Əks-təqdirdə Bakının təslimi yalnız an məələsinə çevriləcək. Bu isə nəticə etibarlı ilə çoxlu insan itkisi ilə müşayiət olunacaq. “Mən öz qoşunlarımla birlikdə sona qədər mübarizə aparmaq niyyətindəyəm. Lakin vuruşmaq istəməyən əsgərlərlə savaş meydanına getmək hədəf işidir” - deyər o, məktubuna ümitsizlik notları ilə yekun vurmuşdu.

Avqustun 31-də axşam saat 8-də general Dokuçayev hərbi şuranın iclasını çağırırdı. Britaniyalılar tərəfdən toplantıda Densterville, polkovniklər Kletterberq və Stoks (Bakı qoşunlarının qərargah rəisi kimi o, həm də Sentrokaspi hökumətinin təmsilçisi idi), kapitan Brey iştirak edirdi. Bakı hökuməti tərəfdən ordu və donanma komandanları, “diktatorlar”, tam tərkibdə erməni Milli Şurası üzvləri, müxtəlif komitələrin nü-

mayəndələri də hərbi şuranın iclasına çağırılmışdılar. General Dokuçayevin sözünü tez-tez sırası əsgər və matrosların, hətta mülki şəxslərin kəsdici iclasda Densterville sona qədər oturma bilməmişdi. Bu anarxiyaya etiraz əlaməti kimi Hərbi Şuranın iclasını yarımçıq tərk etmişdi.

Sentyabrın 1-də təhlükəli vəziyyətlə əlaqədar Bağdaddakı Britaniya ordusu qərargahından general Lyuin aeroplanla bir günlüyə Bakıya gəlmişdi. İki yüksək rütbəli ingilis hərbiçisi mövcud situasiyanı müzakirə edərək şəhərin bundan sonrakı müdafiəsinə lüzumsuz saymış və Denstervilsu qüvvələrinin Ənzəliyə qaytarılması ilə bağlı qərar vermişdilər. Bu barədə Sentrokaspi diktaturası rəhbərliyini məlumatlandırmaq üçün “Avropa” otelində fəvqəladə toplantı keçirilmişdi. Həmin toplantıda Densterville iki həftədən bəri ürəyində yığılan bütün narazılıq və hiddəti Bakıya ağılıq iddiasında olanlara çatdırmışdı.

Əsas tezislərini gündəliyinə köçürdüyü çıxışında o, demişdi: “Artıq Bakının taleyi ilə bağlı ciddi qərar qəbul etmək vaxtıdır. Güman və ümidlər bir tərəfə buraxılmalıdır. Ancaq faktlarla hesablmalıyıq. Faktlar belədir: vuruşan yalnız mənim əsgərlərimdir. Onların sayı isə cəmi 900 nəfərdir. Bundan sonra heç bir əlavə qüvvə olmayacaq. Türklər bütün hücumlardan qalib çıxırlar. Deməli, həlledici savaş üçün özlərində kifayət qədər cəsarət tapan kimi şəhərə girəcəklər. Dünyə generalların planının adı matros tərəfindən rədd edildiyi hərbi şuranın iştirakçısı oldum. Hələ onu demirəm ki, belə planların ümumiyyətlə heç bir mənası yoxdur! Bu gün səhər isə Binəqədi təpəsinin türklər tərəfindən ələ keçirildiyi döyüşü müşahidə etdim. Düşməni oradan vurub çıxarmaq üçün kiçik bir həmlə kifayət idi. Amma əvəzində sizin əsgərlərin arxalarını düşməne çevirib əllərini ciblərinə qoyaraq Bakıya tərəf yol aldıklarını müşahidə etməli oldum. Bundan sonra yenidən baş komandanla görüşdüm. Bir daha planları müzakirə etdik. Mənə elə gəlir ki, artıq hər şey aydındır. Yaxşısı budur özünüz fikirləşin: əgər hücum əmri verildə əsgərləriniz həmişə qaçmağa fürsət axtarırsa, xəritələri öyrənməyin, yaxud yeni, möhkəmləndirilmiş istehkamlarla bağlı müzakirələr aparmağın nə mənası var? Əgər ordunuz döyüş meydanından qaçmaqdan başqa bir şey bacarmırsa, bu can çə-

General Lionel Çarlz Densterville

kışməsini uzatmaq və dinc əhalinin həyatını daim təhlükə altında saxlamaq nəyə lazımdır? Mən bundan sonra qəhrəman əsgərlərimi boş yerə ölüme göndərmək istəmirəm. Krasnovodska gedəcəyəm, Türkünstanda yeni, daha faydalı işə başlayacağam. Məsləhətləşmələrinizi davam etdirmək üçün sabah səhərə qədər gözləyəcəm. Dərhal ağı bayraq qaldırın və şəhərin təslimi ilə bağlı aşağıdakı şərtləri irəli sürün (amma əvvəlcə mümkün vasitələrlə müdafiə xəttini möhkəmləndirməyi yaddan çıxarmayın): “Əgər 48 saat ərzində bütün qadın və uşaqları, eləcə də bizim hərbi qüvvələri çıxarmağa imkan yaradırsınızsa, o zaman Bakını heç nəyə zərər toxundurmadan, dağıntılara yol vermədən sizə təslim edirik. Əks-təqdirdə, son patrona qədər vuruşacağıq. İtkiləriniz çox ağır olacaq. Bütün elektrik stansiyalarını və Batumiyə neft vuran nasos stansiyalarını partladacağıq. Bu da nəticə etibarlı ilə şəhəri ələ keçirməyə göstərdiyiniz bütün cəhdlərin üstündən xətt çəkəcək. Qələbə qazansanız da, tam bir məğlubiyyətlə üzləşəcəksiniz”.

Sentrokaspi diktaturasının rəsmiləri, hərbiçilər və erməni Milli Şurası üzvləri əvvəlcə Denstervilin dedikləri ilə razılaşsalar da, bütün gecəni davam edən müzakirələrdən sonra fikirlərini dəyişmiş və britaniyalılara əks ultimatum göndərmişdilər. Sentrokaspi “diktatorlarının” hamısı tərəfindən imzalanan həmin sənəddə deyilirdi: “Qorxaq təklif etirazımızı bildiririk. Vəziyyət nəzərə alınmalıdır. Siz də güzəştə getməməlisiniz. Əgər tək bir gəmi də dənizə çıxsa, batıracağıq. Sonra isə topları sizin piyadalarınıza qarşı çevirəcəyik. Şəhərin müdafiəsi bütün vasitələrlə davam etdiriləcək”. Öz növbəsində “müdafiə naziri” general Baqratuni Denstervilsu yenidən Ənzəliyə qayıtmasına prinsip etibarlı ilə etiraz bildirməsə də, bu qərarın icrasını təxirə salmağı xahiş etmişdi.

Müttəfiqlərin bir-birlərinə qarşı çıxmaları üçün münbit şərait yarandığı anda Denstervilin müəyyən dərəcədə güzəştə getməsi qarşıdurmanı səngitdi. Nəticədə ingilis hərbi hissələri daha iki həftə Bakıda qalmalı oldu. Lakin “Denstervilsu”un komandanı özünün əks tələblərini də irəli sürmüşdü. Sentyabrın 3-də general Dokuçayevə göndərdiyi məktubda o, heç bir hərbi təcrübəsi olmayan “diktatorların” əmrlərini yerinə yetirməyəcəyini, ordusunun kiçik hissələrə bölünməsinə yol verməyəcəyini bildirdi. Eyni zamanda ön atəş xəttindəki Britaniya zabitlərinə müstəqil qərarlar qəbul etmək, hətta zəruri saydıqları anda cəbhədən çəkilmək səlahiyyəti verilmişdi. Densterville bunu özünün son xəbərdarlığı adlandırır və yeni diskussiyalara lüzum görmədiyini bildirirdi.

(Ardı var)

Gəncədə Nizaminin 870 illiyinə hazırlıq işləri müzakirə olunub

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətində dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin 870 illiyi ilə əlaqədar keçiriləcək yubiley tədbirlərinə hazırlığın yekun mərhələsi müzakirə edilib. İcra hakimiyyətindən verilən məlumata görə, tədbiri giriş sözü ilə şəhər icra hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyev açaraq, bu mötəbər yubileyin keçirilməsi üçün artıq son hazırlıq işlərinin yekunlaşdığını

diqqətə çatdırıb. O, iştirakçıları yubiley tədbirləri ilə tanış edib: "Sentyabrın 28-dən etibarən Gəncə şəhərində möhtəşəm yubiley tədbirlərinə start veriləcək. Nizami Gəncəvinin məqbərəsi ətrafında və şəhərin mərkəzi meydanında dahi şairə həsr edilmiş sərgilər nümayiş olunmaqla, şairin yaradıcılığını əks etdirən guşələr yaradılacaq, zəngin konsert proqramları təşkil olunacaq, ədəbi-bədii kompozisiyalar nümayiş etdiriləcək. Yubiley tədbirlərinə paytaxt Bakı ilə yanaşı, xarici ölkələrdən 150-dən artıq alim qatılacaq. Dahi söz ustasının bir sıra əsərləri yenidən tərcümə olunub. Şairin əlyazmalarının nüsxələri Rusiya, Fransa, Misir və digər ölkələrin kitabxana və muzeylərindən Gəncəyə gətirilərək kitab halında çap edilib. Bunların içərisində XIII əsrə aid nəşrlər də var. Ümumilikdə Nizami irsinin öyrənilməsi və təbliği ilə bağlı aparılan işlərə 45 elm və siyasi xadim, o cümlədən 30-dan artıq Nizamişünas alim cəlb edilib. Bundan əlavə, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Nizami Gəncəvinin əsərlərindən ibarət iki kitab da nəşr edilib ki, bütün bunlar da yubiley tədbirləri günlərində nümayiş olunmaqla qonaqlara hədiyyə ediləcək".

Tədbirdə şəhərin mədəniyyət, təhsil, səhiyyə və digər idarə və təşkilatlarının yubiley hazırlığının yekun mərhələsi ilə bağlı hesabatları dinləndikdən sonra müvafiq tapşırıqlar verilib.

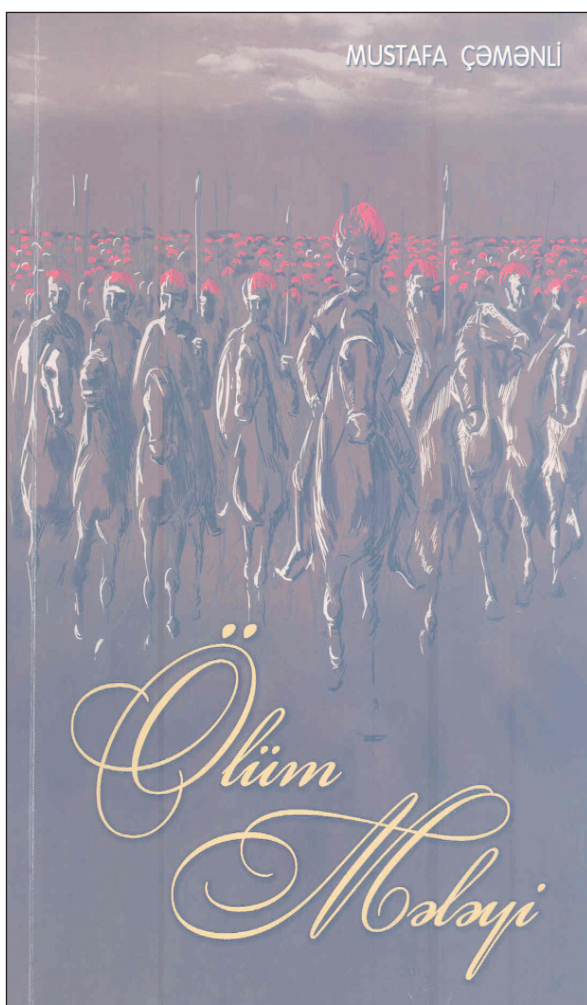
S.MÜRƏTQIZI

Mustafa Çəmənlinin "Ölüm mələyi" romanı nəşr edilib

Tanınmış yazıçı Mustafa Çəmənlinin "Ölüm mələyi" tarixi romanı işıq üzü görüb. "Xallı gürzə", "Səs qərib olmur", "Fred Asif", "Ruhların üsyanı" və başqa dəyərli kitabların müəllifi olan yazıçının "Ölüm mələyi" əsərində Azərbaycan tarixinin çox mürekkəb və ziddiyətli bir dövründən söz açılır. Romanda Səfəvi hökmdarı I Təhmasibin ömrünün son günləri, onun on doqquz il altı ay iyirmi bir gün Qəhqəhə qalasında dustaq etdiyi oğlu İsmayıl Mirzənin hakimiyyətə gəlməsi və fəaliyyəti öz əksini tapıb. "Ölüm mələyi" romanının süjet xətti və məzmunu tarixi romanlara xas ənənəvi döyüş səhnələri ilə deyil, saraydaxili ziddiyyətləri, insan münasibətləri, hakimiyyəti əldə etmək və onu qorumaq uğrunda mübarizə üsullarının təsviri ilə səciyyələndir.

Əsər Şah İsmayılın oğlu I Təhmasibin çox ağır bir xəstəliklə yatağa düşməsi ilə başlayır. Romanın sonrakı gedişatı Təhmasib şahın ölüm yatağında keçmişini xatırlaması ilə davam edir. Müəllif Təhmasib şahın anadan olduğu ildən ta hakimiyyətə gəlməsinə qədər olan hadisələri özünəməxsus tərzdə - maraqlı təhkiyə və axıcı təsvirlərlə qələmə alıb.

Mustafa Çəmənli bu romanda Şah İsmayıl Xətai ilə Osmanlı sultanı Sultan Səlim arasında baş verən çekişmələri, iki böyük türk sərkerdəsinin bir-birinə düşmən mövqeyində dayanmasını da çox dolğun şəkildə oxucuya çatdırıb. Romanda "Çaldıran" döyüşünə qədər iki hökmdarın bir-birinə göndərdikləri məktublardakı sərt ismarıqlar diqqəti xüsusilə cəlb edir. Sultan Səlimin Şah İsmayıl kəşkül, təsbəh göndərərək "sən get dərvişliyini elə", Şahın da Sultana göndərdiyi tiryəklə "sən də get tiryəkini çək, nəşələn, sultanlıq sənə yaraşmaz" kimi sataşmalarla iki dövlət arasındakı düşmənçilik atəşini daha da alovlandıraraq Çal-

dıran döyüşünə gətirib çıxarmaları əsərdə qarışıq şəkildə öz əksini tapıb. Səfəvilər xəndanının böyük bir dövrünü əhatə edən bu romanda bir sıra tarixi şəxsiyyətlərin dolğun obrazları yaradılıb.

GÜNEL

Ramil QASIMOV

AzTV-nin musiqi kollektivlərinin bədii rəhbəri

Təşəkkürlər və arzular

Tarixin dünənə nəzər saldıqda görürük ki, elə şəxsiyyətlər var, tarixi elə onlar özləri yazıblar. Azərbaycan professional musiqisinin banisi, dahi Üzeyir Hacıbəyli məhz belə şəxsiyyətlərdəndir! Doğrudan da dahilər heç vaxt ölmürlər!

Mən peşəkar musiqiçiyəm. Azərbaycanın adı, onun mədəniyyəti mənim üçün hər şeydən önəmlidir. Mən həmişə cəmiyyətə faydalı olmağa çalışmışam. Ümummilli lider Heydər Əliyevin "Mən fəxr edirəm ki, Azərbaycanlıyam!" sözləri mənim üçün həyat kredosudur! Daim məqsədim Azərbaycan mədəniyyətini dünyanın müxtəlif ölkələrində layiqincə təmsil etmək, təbliğ etməkdir. Müasir Azərbaycanımız gündən-günə inkişaf edir. Sürətli inkişaf, bu tərəqqi biz gəncləri sevindirir və ruhlandırır. Çünki ölkə rəhbərliyinin, Prezident İlham Əliyev gənclərə daima böyük diqqət, qayğı göstərir. Milli irsimizin, milli musiqimizin keşiyində duran, sənətə dəyər verən Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, millət vəkili Mehriban Əliyevanın da yüksək diqqəti gəncləri işə daha məsuliyyətlə, ürəklə yanaşmağa həvəsləndirir. Bu gün Azərbaycanda yaşadığımız, fəaliyyət göstərdiyimiz üçün böyük qürur duyuruq. Bu inkişafın, bu qayğının müqabilində nə qədər də çalışsaq, yenə azdır.

Hazırda mən Azərbaycan Televiziya və Radiosunun musiqi kollektivlərinin bədii rəhbəriyəm. İşimlə fəxr edirəm. Bu etimadı doğrultmağa çalışıram. Ölkə rəhbərliyinin apardığı məqsədyönlü və uzaqqören, dövlət gənclər siyasəti imkan verir ki, biz inamla deyək: - 2020-ci il Azərbaycan Gəncləri İli kimi dünyaya səs salacağı!

Son zamanlar doğma televiziya və radiomuzda gedən inkişaf efiyərdə də özünü göstərir. Sədrimiz, millət vəkili Arif Alışanov burada gənclərə böyük imkanlar yaradır. Belə ki, son 6 ayda təkcə musiqi kollektivləri ilə bağlı 30-a yaxın gənc işə qəbul olunub. Bu bizə olan qayğıdan xəbər verir. Bu nəcibliyə görə mən bir daha bizə dəstək verən insanlara minnətdaram. Üzeyirbəyin vaxtı ilə yaratdığı bu kollektivlər bizim milli dəyərlərimizə xidmət edir.

Sənət məbədgahı, sənət ocağı olan Azərbaycan Televiziyası və Radiosunun musiqi kollektivləri, milli irsimizi daim yaşadır. Əməkdar Kollektiv, Səid Rüstəmov adına Xalq Çalğı Alətləri Orkestrinin 80 illik yubileyi ərəfəsində bu orkestrin tarixinə aid kitab işıq üzü gördü. Müəllifi olduğum bu kitabın çıxmasında roluna görə televiziya rəhbərliyinə və "Azercell" şirkətinə minnətdarlığımı bildirirəm.

Həmçinin Cahangir Cahangirov adına Xorun CD albomu buraxılıb. Peşəkar musiqiçiləri, istedadlı gəncləri vaxtaşırı lentə alan Azərbaycan Televiziya və Radiosunun bədii rəhbəri, əməkdar incəsənət xadimi, rejissor Etibar Babayev tərəfindən ifalar çəkilir və tarixə həkk olunur.

80 illik yaradıcılıq yolu keçmiş Səid Rüstəmov adına Xalq Çalğı Alətləri Orkestri, Niyazi adına Simfonik Orkestr, 75 illik yubileyi ərəfəsində olan Cahangir Cahangirov adına Xor ən yüksək mədəni dəyərləri özündə əks etdirir. Bizim işə borcumuz bu dəyərləri gələcək nəsillərə ötürməkdir.

İnzibati işdə işləməkdən öncə mənim ən böyük arzum Qarabağda, Şuşada, Cıdır düzündə Koroğlunu oynamaqdır. İndi bir arzum da var. Mənə canım qədər əziz olan Azərbaycan musiqisini özündə əks etdirən bu musiqi ordusu ilə Azərbaycan musiqisini dünyada inamla təbliğ etmək!

AĞACA DÖNƏN ZƏRDÜŞT!

PƏRVİN

*“Yaxşı yazmaq bir az da ölüm kimidi -
Sonra hamı sənə rəhmət oxuyur...”*

Zərdüşt Şəfi

“Başqa adamlar” kitabının təqdimat mərasimində düşüdüklərimdən yazmaq istəyirəm. Kiminsə sevincinə şərik olmaq, xoş hadisələrdən yazmaq daha rahatdı, ona görə. Niyətim gerçəklikdən qaçmaq deyil. Yaxşı başa düşürəm ki, ölüm geri qaytarılması mümkün olmayan kino lentidir. İtkiyə ağlamaq lazım olduğunu da bilirəm. Ən azından içindəki ağrını yuyub təmizləmək üçün. Əslində ölüme yazılan əsərlərin məğzində bu durur: Ağlatmaq! Xalq da ağılar qoşub, yas mərasimlərinə “ağladan”lar çağırmaqla bilir nə edir... Amma bütün bunlar yaxınımız, dostumuz haqqında xoş söz demək üçün ölümü gözləməyimizə bəraət qazandırır. Hə, Zərdüştün nə qədər fərqli və müsbət auralı olduğunu “Başqa adamlar”ın təqdimatında deməli, kitabı oxuyanda yazmalı, Şabrandakı imza günündə çıxışında vurğulamalıydım. Məhz müsbət. İnsan beynində çox qəribə bir filtr var. Yeni mühitə düşürsən, hamını eyni rəngdə görürsən, hər kəsə eyni cür baxırsan. Amma bir müddət keçir, dəyirman işə düşüb yeni tanışları arıtlayır - müsbətləri, mənfiləri hərəsini öz yerinə qoyur. Əvvəlcə bunun fərqində olursan, amma bir müddət özünə hesabət da verirən. Və əslində “Adam seçmə” cihazını kiçik hadisələrin, ani məqamların hərəkəti gətirdiyini anlıyorsan...

...“Gənc Ədiblər Məktəbi”nə qoşul-

duğum ilk vaxtlarda Zərdüşt başqalarından o qədər də seçilmirdi. Yeni onun “Başqa adam” olduğunu bir neçə ay sonra müşahidə edəcəkdim. Əyri-üyrü yerışı, saqqal saxlamağı, bəzən eynəkdən yaxşı görmək yox, xarizmanı artırmaq üçün istifadə etməyi ilk baxışdan özünə vurğun yeniyetmə təəsüratı yaradırdı. Amma birinci Milli Kitab Mükafatının təqdimat mərasimində ona aid fikirlərim tamamilə dəyişildi. “Park Inn” otelindəki tədbirdə yanaşı oturmışduq. Elxan Qaraqanın qalib gələcəyi ilə bağlı qızğın müzakirələr edirdik. Müsəbiqənin onluğuna düşən əsərlərdən danışanda Zərdüşt elə bir cümlə işlətdi ki... **“Əgər mən yazmağa başlamazdan əvvəl Fəxri Uğurlunu oxusaydım, əlimə heç vaxt qələm almazdım...”** Paxıllar cəmiyyətində, gənclərin az qala Nizamiyə, Füzuliyə “Dahidir, amma məndən sonra...” dediyi bir zamanədə belə fikir eşitmək Abşeronun neft mədənlərinin ortasında yamyaşıl meşə görmək kimi idi... Zərdüşt təəccübdən ayılmağa imkan vermədən “Vallah yazmazdım!” - deyərək əlavə etdi. Fəxri Uğurlunun hekayələrindən şövqlə, heyranlıqla xeyli danışdı, ağız dolusu təriflədi. Sonralar Zərdüştün yazılarında da yaxşısını görə bildim, dəyərləndirmək, qızırğanmadan təbliğ etmək xüsusiyyətini duydum. Elə Fəxri Uğurlu haqqında da düşüdüklərini təkcə mənə, 3-5 dostuna deməklə kifayətlənməmişdi. “525-ci qəzet”də çap olunan “Fəxrini oxumasaq” məqaləsində də yazmışdı:

“...Mən onsuz da Fəxrini oxuyandan sonra bildim ki, məndən yazıçı olmaz. Ancaq əzizlərim, Fəxrini oxumasanız, sizdən də oxucu olmayacaq...”

Zərdüşt kimisə özündən daha istedadlı görə bilirdi... Elə bu xasiyyətiylə də **Başqa** idi... Sonralar onun yaxınının, dostunun xoş gününə sevinməsinə, son dərəcə tərbivəli, iddiasız, sakit, təmkinli davranışını müxtəlif tədbirlərdə, səfərlərdə müşahidə etmişdim. O, “Modelyani” filminin rejissoru Maykl Devis haqqında hansı rəğbətlə danışardısa, gələcəkdə ona rəqib ola biləcək birimizin uğurlu hekayəsini də eyni “tonallıqda” tərifləyirdi... “Sevimli...Zərif...Mənim”in çap olunduğu şənbə Zərdüşt 2 dəqiqəlik təbrik zəngi ilə hekayəmə münasibətimi tamamilə dəyişmişdi.

Amma Zərdüştü daha yaxşı tanımaq imkanım Şabranda onun “Başqa adamlar” və mənim “Qar yağacaq” kitabımın imza günündə yarandı. Təəsüf ki, mən onun həmin günkü davranışının mahiyyətini ölümündən sonra anladım. Ukraynada bir neçə ay “vuruşub” qayıtdığı xəstəliyi barədə sual verildə mövzunu dəyişirdi. Rəşad müəllimin artıq öyrəşdiyimiz “yazın”, “oxuyun”, “tənbəllik etməyin” əmrlərini o qədər nikbin, həm də itaətkarlıqla qarşılayırdı ki, kiməsə onun əslində nə düşündüyünü təsəvvürünə gətirməzdi. Yolboyu zarafatları, dünya kinosuna, ədəbiyyatına adi dedikləri, oxumaq istədiyi kitablardan, baxmaq planlaşdırdığı filmlərdən, yazmalı olduğu heka-

min gün!

... Rejissorluq öyrənməsinə ehtiyac yox imiş. Artıq həmin gün Zərdüşt əsl sənətkar idi. Baş qəhrəmanı olan xəstəliyi gizlətmək üçün onu elə qrimləmişdi, o qədər gözəl fon, rənglər seçmişdi ki... Kimsə bu qrimin altından ölümün çıxacağını, al-əlvan fonun an içində tündləşəcəyini, ssenarinin ortada qırılacağını ağına gətirməzdi. Bəlkə elə Əzraili də qəzəbləndirən bu idi...

“... belə bir gecəyə düşdünsə, qorxma, ölməyəcəksən, ən azından ona görə ki, sabaha qədər davam edən bu əzab Əzrailə daha çox ləzzət verir, nəinki sənə canını almaq...”

Ölümündən üç il əvvəl **“Əzrailin ləzzət aldığı gecə”** essesinde yazmışdı bunu. Gecədən sübhə kimi özünə yer tapa bilməyən, əzab çəkən adamın halını təsvir edib, sonda bu nəticəyə gəlmişdi. Bəlkə də təklidə, kimsənin başı üstündə olmadığı saysız-hesabsız gecələrdə bu cür ləzzəti Əzrailə çox yaşatmışdı. Amma bu əzabını, dərini heç bölüşmədi bizlərlə.

Zərdüştün ölüm xəbərini oxuyanda Azərbaycanda deyildim. Nə yas mərasimində iştirak edə bildim, nə dostlara qoşulub ağlamaq imkanım oldu... Saytlardan birində meşədəki son mənzilinin şəklini gördüm. “Gənc Ədiblər Məktəbi”nin əklili vardı qəbri üstündə.

yələrdən necə həvəslə danışması heç yadımdan çıxmır. Necə də uydurmuş hamısını... Ölümün görüşünə hazırlaşdığını ustalıqla gizlədirdi! Rəşad müəllimin yazmaq tələb edəcəyini də hesablamışdı. **“Bir müddət yazılardan dincəlib rejissorluq öyrənmək istəyirəm...”** - deyirdi. Bir sözlə onun danışığından, jestindən, davranışından, vida əhval-ruhiyyəsi zərrə qədər duyulmurdurdu. Yolüstü Şabran Diyarşünaslıq Muzeyini də ziyarət etmişdik. Əyalet muzeyinin əməkdaşları üçün Bakıdan gənc yazarların gəlişi maraqlı idi deyəsən. Qızlar xüsusi canfəşanlıqla eksponatları göstərirdi, məlumat verir, bizimlə bərabər şəkillər çəkirdirdilər. Muzeydən çıxanda Zərdüşt fotoaparatomdakı şəkillərə baxıb gülə-gülə dedi: **“Pərvin, 20 il sonra biz çox məşhur yazıçı olacağıq, camaat bu şəkillərə baxıb yanımızdakı adamları axtaracaq...”**

20 il yaşamaq planlaşdırmış hə-

Qoderzi Çoxeli yadıma düşdü. Zərdüştün sevdiyi yazıçı idi. Ötən il onun haqqında **“Su üzündə hekayələr”** essəsini yazmışdı:

“Qoderzinin hekayələri içində bir çox hekayənin əsas mövzusu insanın insanlıqdan imtina etməsi və təbiətin bir hissəsinə çevrilmək istəməsidir. Bu bəzən qəhrəmanın ruh halı ilə bağlı olursa, bəzən də cəmiyyətin mənfi yükləri artıq qaldırıla bilməyəcək hala gələndə baş verir.

İnsan özündən çıxıb başqa nəyəsə çevrilmək istəyir və çevrilir: balığa, marala, qartal, ağaca. Qoderzinin hekayələrində bu ildırım qədər təbii hadisə kimi görünür...”

Esseni yenidən oxudum və anladım! Buna görə nikbin imiş Zərdüşt. Bilirmiş ki, ölməyəcək. Sadəcə, Bum kəndindəki meşədə bir ağaca çevriləcək.

Ruhu şad olsun!

ORALARDA KİMLƏR VAR: ƏLİFBAMIZI DÜŞÜNƏNLƏR-2

BİZ BU BARƏDƏ NEÇƏ İLDİ YAZIRIQ (2001-2006)

ÖNCƏ BİR XƏBƏR

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) prezidenti Mahmud Kərimov Azərbaycan əlifbasının dəyişdirilməsi ilə bağlı səslənən təkliflərə münasibət bildirib. AMEA prezidenti APA-ya açıqlamasında deyib ki, hələlik rəhbərlik etdiyi qurum Azərbaycan əlifbasının dəyişdirilməsi ilə bağlı təkliflər verməyəcək: "Azərbaycan dilinin inkişafı ilə bağlı Dövlət Proqramının layihəsi artıq hazırlanıb və yaxınlarda Azərbaycan Nazirlər Kabinetinə təqdim olunacaq. Əlifba ilə bağlı təklif etməyi düşünmürük. AMEA-ya belə bir tapşırıq da verilməyib. Bununla bağlı sərəncam və tapşırıq olsa, AMEA təkliflərini hazırlaya bilər".

AMEA prezidenti deyib ki, Azərbaycan əlifbasının tam şəkildə dəyişdirilməsinin tərəfdarı deyil: "Amma "ə" kimi bəzi uğursuz hərflər dəyişməlidir. Belə hərflər həqiqətən problemlər yaradır. Bunun əvəzinə başqa işarə tapmaq daha məqsədəuyğun olardı. Bu hərflərdə iki nöqtə olan "a" kimi verilərsə, yaxşı olar. Mənə elə gəlir ki, bu haqda düşünmək lazımdır".

"Ç" və "Ş" hərflərinin qrafemlər şəklində işlədilməsinə gəlincə, M. Kərimov deyib ki, bu hərflər kompyuterlərdə, internetdə müəyyən problemlər yaratsa da, hər halda onların işarəsi artıq qəbul olunub: "Amma "ə" hərfi mənə heç münasib gəlmir. İstifadəçilərin kompyuterlərdən istifadəsini daha rahat etmək üçün bu hərfi dəyişmək məqsədəuyğun olardı".

KOMPÜTER DÜNYASINDA ƏLİFBAMIZ VƏ YAXUD "Ə" "C" VƏ "J" QOVĞASI

Təbii, bu hal artıq deyək ki, bizim kimi həvəskar kompyuter sahiblərinin problemi deyil və hətta bu sahədə çalışan mütəxəssislər belə artıq bu problemə üz-üzədir. Onlardan birinin təklifi ilə sizi tanış edirik: F.B.İmranov, C.M.Məmmədov - AMEA Riyaziyyat və Mexanika İnstitutu "Hesablama Riya-

ziyyatı və İnformatika" şöbəsinin əməkdaşlarının yazısının qısaltılmış bir hissəsinə göz ataq. Onların ŞRİFT ÇEVİRİCİSİ adlı yazısında oxuyuruq:

"Bu proqramın vəzifəsi kiril qrafikası ilə yazılmış mətnləri yeni Azəri-latin qrafikasına (və əksinə) konvert etmək, yeni çevirməkdir. Lakin bu şriftlər zahirən Azərbaycanda hazırda rəsmən qəbul olunmuş məlum latin şrift sistemində tam oxşasa da, məzmunca ondan xeyli fərqlənir ki, bu fərq də, əsasən, aşağıdakılardan ibarətdir:

1) Azərbaycanda hazırda qəbul olunmuş məlum latin şrift sistemindən fərqli olaraq bu şriftlər universaldır və onların oxunması üçün konkret olaraq yeni bir azərbaycan şrifti yaratmağa və ya bu şriftlə yazılmış mətnləri başqa bir yere göndərəkən (yaxud, onu bir başqa kompüterdə açıb oxuyarkən) mətnlə birlikdə onun şriftini də göndərməyə heç bir ehtiyac yoxdur. Belə ki, dünyanın istənilən ölkəsində yaradılan şriftlərin böyük əksəriyyəti bizim şrift sistemimizlə yazılmış azərbaycan dilli mətnləri oxumaq üçün yararlıdır. O jümlədən, konkret olaraq "Windows" proqramının standart baza şriftlərindən olan və "Windows"un quraşdırıldığı bütün kompüterlərə avtomatik olaraq düşən "Arial", "Times New Roman" və s. şriftləri də bu şrift sistemi ilə yazılmış azərbaycan dilli mətnləri tam normal əks etdirə bilirdi.

2) "Internet" şəbəkəsində Azərbaycanda hazırda qəbul olunmuş məlum latin şrift sistemi ilə yazılmış mətnlərin (daha doğrusu, bu mətnlərdəki Azərbaycanın milli hərflərinin) düzgün əks olunması ilə bağlı ciddi problemin mövcud olduğu da məlumdur, hansı ki, bizim təqdim etdiyimiz bu şrift sistemində olan mətnlərin "Internet" şəbəkəsində əks olunması ilə bağlı da, yenə də heç bir problem yoxdur və buna da "Unlimited.az" saytı əyani nümunədir;

3) Bir sıra hallarda (məs., Azərbaycan dilli "WEB" səhifələri oxuyarkən) Azərbaycanda hazırda qəbul olunmuş məlum latin şrift sistemi ilə yazılmış mətnlərin düzgün əks olunması üçün "WINDOWS -2000" və ya "WINDOWS-XP" eməliyyat sistemləri tələb olunur. Bu eməliyyat sistemlərinin kompüterdə quraşdırılması üçün 500 Mb-a yaxın ümumi, 40-80 Mb-sa operativ yaddaş tələb olunur ki, bütün bu gün Azərbaycanda belə imkanlara malik kompüterlərin ümumi sayı, bəlkə də, 25 faizdən artıq deyil. Azərbaycanda işlədilən kompüterlərin böyük əksəriyyəti Pentium-1 və Pentium-2 seriyalardan olan kompüterlərdir ki, onların da heç bir parametri "WINDOWS -2000" və ya "WINDOWS -XP" eməliyyat sistemlərini işlətmək

Tofiq ABDİN,
abdin41@mail.ru
tofigabdin.com

üçün yaramır. Və yaxın 5 ildə də, Azərbaycanda Pentium-3, 4 və s. versiyaların geniş yayılacağına söyləmək çətindir. (DİQQƏT! DİQQƏT! BU MÜTƏXƏSSİSLƏRİN SÖYLƏDİYİ Pentium-3, VERSİYASI ŞƏXSƏN MƏNDƏ VAR VƏ BU YAZINI DA MƏHZ HƏMİN VERSİYADA YAZIRAM) Bizim şrift sistemimizdə tərtib olunmuş ixtiyari mətnin, o cümlədən WEB səhifələrin normal oxunması üçün "Windows"un ixtiyari versiyası (hətta 1995-ci il versiyası) belə kifayətdir;

4) Azərbaycanda hazırda qəbul olunmuş şrift sistemi ilə kompüterin açılan standart məlumat pənjərələrində hansısa azərbaycandilli məlumatı əks etdirmək mümkün deyilsə, bizim təklif etdiyimiz şrift sistemi ilə azərbaycandilli istənilən mətni bu pənjərələrə çıxarmaq mümkündür;

5) Bu şriftlər standartdır, yeni bu şriftlərlə yazılmış mətni istənilən şriftdə açıqda hərflərin yeri dəyişmir və s."

Baxın, BU MÜTƏXƏSSİSLƏRİN YAZDIĞI yazıda mən heç nəyi dəyişmədən təqdim edirəm və problemin iç üzünü görünür. Bu yazının orijinalı Times Roman AzCyR şrifti ilə yazılmışdır.

Və beləliklə, dostlar artıq məmləkətimiz dünyanın bir hissəsinə çevrildiyi üçün bizim üçün heç də balaca olmayan problemin həlli çox gecikir və bizim qəzetlərimizdə və saytımda olan yazılarımızın başqa ölkələrdə və ya dünyanın o biri üzündə rahat oxunması problem olaraq qalır. Və çox zaman da bir yazımızı başqa bir redaksiyaya aparanda CİBİMİZDƏ O YAZINI YAZDIĞIMIZ ŞRİFTİ DƏ daşımaları oluruq.

Bunu bilənlər bilir.

"E" HƏRFİMİ QƏDİMMİ, YOXSA "Ə" HƏRFİMİ?

Öncə kiçik bir xəbər: "Ə" HƏRFSİZ YAZILAN ROMAN

Tanınmış fransız yazarı Qeorqi Pereç bir dəfə də olsun "E" hərfindən istifadə etmədən bir roman yazmışdır. "Qeybolmaq" adıyla çap olunan bu roman, yenə də içində "E" hərfi olmadan da türk dilinə çevrilmişdir. Əsəri türkcəyə Cemal Yardımcı çevirmişdir. Kitab "Ayrıntı" yayınevində çap olunmuşdur.

Türkiyədə daha çox "Həyatı yaşamaq nişangahı" adlı romanıyla tanınan ünlü fransız yazar Qeorqi Pereç elə bu roman kimi də məşhur ola biləcək yeni "Qeybolmaq" əsəri ilə daha bir yeniliyə imza atmış və Cemal Yardımcı da yazının bu üslubunu eynən saxlayaraq əsəri türk oxucularına çatdırmışdır. Cemal Yardımcı işinin çətinliyini belə anlatmışdır: fransızca da "E" hərfini istifadə etmədikdə bu yazı dili 30-40 faiz söz imkanını azaldır. Türkcədə isə bu faiz dörd dəfə artır.

Yazarın "E" hərfindən istifadə etmədiyi elə-belə havadan asılı bir şey deyil. Fransız faşist təşkilatının alman faşistlərlə əlbir olaraq fransızları öldürdüynə və əsir düşərgələrində olan əsirlərdən birinin də yazarın anası olduğuuna işarətdir. İddialara görə Pereç özü bu barədə danışmaya qədər heç bir tənqidçi bu əsərin "E" hərfisiz yazıldığına fərqi görməmişdir.

Hind-Avropa dillərində on illər boyu "E" hərfi üzə-

rində mübahisə gedib. Qeyd etdiyimiz kimi F.Bopp və digərləri iddia edirdilər ki, kök dildə "E" hərfi olmayıb, çünki sanskritdə və digər Hind-İran dillərində bu hərflər təsadüf edilmir. Nəhayət, palatalizasiya qanunu sayəsində müəyyən edildi ki, sanskritdə əvvəl "E" hərfi varmış, lakin onu sanskritdə "A" hərfi sıxışdırıb çıxarıbmış. Türkologiyada isə "E" haqqında mübahisə hələ təzəcə qızışdırılıb, belə ki, ne Orxan-Yenişeri abidələrində, ne də uyğur yazılarında "E" aşkar edilməmişdi, buna görə də iddia edilirdi ki, həmin sahit yerli - dibli olmayıb, bu hərflər sonralar "Ə" hərfi əsasında yaranıb.

Yunan filosofları hərdən bir özlərinə sual verirdilər: "Görəsən mən səbəblə nəticəni qarışıq salmıram ki?"

Bu sual yunan fəlsəfəsinin və təbiətşünaslıq elmlərinin inkişafına təkən və istiqamət verirdi. Lakin türkoloqların ağına da gəlmirdi ki, heç olmasa nəzəri cəhətdən bu iki məchul cəmiyyətin "Ə > A" "E > A" deyişib bundan ən alınacağına baxsınlar. Bu türk fonetiki və morfologiyasındakı bir sıra dolaylıqlıq, məntiqsizlik və qanunauyğunsuzluqları izah edə bilərdi. Bəzən nüfuzlu alimlərin hədsiz düzgün müddəası elmi surətdən salır, ləngidir, açıq-aşkar məntiqsiz nəzəriyyənin bütün binasına zidd olan müddəası isə, gözənilmədən elmə təkən verib onu irəliyə aparır.

A. Şerbak bir neçə yüz praformanı (yəni ana türk dili sözlərini) bərpa etmişdir. Bu sözlərin heç birində

"E" yoxdur.

Uzun illərdən bəridir ki, Türkiyə türkləriylə bizim aramızda olan "E" və "Ə" çəkişməsinin də bu iki eyni dilə və danışq formasına nə qədər mane olduğunu əyani surətdə sübut edir. "E" ya da "Ə" - bunların hansının daha vacib olduğu bu gün qədər dilçi alimlər tərəfindən bir yerlərdə çıxarılmayıb. Və bu nədənle bir çox əksikliklərlə üzləşirik ki, günü günə sətərəq ləng tərpenirik. Və ya ən mühüm və ciddi addımı ata bilmirik. Dediymizdən və indicə misal gətirdiyimiz örnəkdən bu anlaşılmasın ki, bizim türkcənin Ə-si türk dili üçün daha doğma imiş, nəinki Türkiyə türklərinin "E" hərfi. Yazımın ikinci bölümündəki elmi araşdırma əsasən yazılan fikirlər böyük türkoloq Oljas Süleymenova məxsusdur və unudulmaz tərcüməçi Natiq Səferovun tərcümə etdiyi AZ VƏ YA kitabındandır. Bu fikirlərə baxdıqda böyük türkoloq və yazar Oljas Süleymenov öz soyadındakı "E" hərfləri də onu incitməmiş olmalı ki, həqiqətən gözünün içine düz baxmışdır. Bu nədənle fransız yazarın "E" hərfini istifadə etmədən bir roman yazması və bir türk yazarın "E" hərfi olmadan onu türkcəyə çevirməsi bizə heç də oyun və əlləməçilik kimi görünməməlidir.

Mən dilçi deyiləm, amma bu yazını işlədiyim anda ağımdan belə bir sual keçdi: əcəba, "E" hərfimi qədimmi, yoxsa "Ə" hərfi?

Şamxal

**Süd əmmişəm döşündən,
ana qarğıışı tutmaz,
Bircə biləydim məni kimin
qarğıışı tutdu.**

Onun tək bu yox, o illərin yadigarı olan başqa şeirlərində də, zahiri parıltısı göz qamaşdıran o həyatdan xırda bir nişanə belə yoxdu. Yəni, qonum-qonşunun, bezi tanış-bilişin tanıdığı o buruqsaçlı, kefcil oğlan Şamxal deyildi. Əsl Şamxal ara-sıra yazdığı, ürək kövrəldən şeirlərindən görünən Şamxal idi.

Oqtay Şamil və Şamxal bizdən aralıda, ağac altında söhbət edirdilər. Mən Şamxala haqq qazandırmaqla məşğul idim. Kişi razılaşmırdı: - yemək - içməyin də bir təhəri olar da. - İlk dəfə gördüyüm İslam kişinin mənimlə belə doğma və məhrəm bir adam kimi danışmasından kövrəlmişdim. O, sanki ailəsinin ən yaxın adamı ilə dərdləşirdi:

- Heç bir zalım qızı onda oturmaz. Əmisi qızı olduğu üçün onunla yola gedir...

Oğlunun- yeganə övladının əlinə arabir pul düşdüyünü İslam kişi bilirdi. Şamxalın hərdən ingilis şahzadəsi kimi gün keçirməsi, təbii ki, atasında bir umu- küsü yaradırdı. İslam kişi sonra, elə bil, sıxılan kimi oldu:

- Bilirəm, arada əlinə beş- üç manat düşür, amma çox bədxərkdir, sonra da özünə haqq qazandırılmış kimi işləməkdən cadar- cadar olan əllərini irəli uzatdı,- Vallah gücüm çatmır,- dedi. Bir qədər susdu, sonra da əlavə etdi- ay oğul, belə danışmağıma baxma, bunları hələ indiyə kimi onun üzünə çəkməmişəm.

Şamxalın əlinə yaxşı bəhanə düşmüşdü. Bu hadisəni "yumaq" üçün rayon mərkəzinə yollandıq. Məclisimizin sonunda Şamxalın təzə dünyaya gələn qızına ad seçdik- Sevinc...

Hardasa, Şəmkir səfərimizdən 10-12 il keçmişdi. Bakıda avtobus dayanacağına təsadüfən Şamxalı gördüm. Söhbət əsnasında:-

Sevinc artıq böyük qız olar, yəqin,- deyər soruşdum. - Şamxal təəccüblə üzümə baxdı:- nə Sevinc?- Ona neçə il əvvəl Şəmkiyə getdiyimiz günü xatırlatdım. Şamxal şirin- şirin güldü:- Sevinc nədir? Elə ad olar? Adını Əsmər yazdırdım.

Gördüm ki, həmin Şamxaldı. Yalan- palan etiketlərlə, komplekslərlə, ağilla yox, ürəyinin səsi ilə yaşayan Şamxal.

Sözümə qüvvət olaraq bu yerdə Şamxal Rüstəmin bir şeirini də vermək istəyirəm:

**Vaxtında gəlibdi ürəyə ağrı,
Saçımın dəni də vaxtına düşüb.
Dünyada heç nədən gileylənmərəm,
Dünyaya gəlişim ağ günə düşüb-
Siz məni heç nəyə tələsdirməyin.**

**Vaxtında boşalar hər dolan bulud,
Şimşəklər nə bilər çaxmaqdan özgə.
İnsan sevincinə gecikmək olar,
İnsan harayına çatmaqdan özgə-
Siz məni heç nəyə tələsdirməyin.**

**Şöhrət tamarzısı deyiləm axı,
Axı nə yazmışam, axı nəyim var?
Dağ yüklü bir ömrün enişindəyəm,
Hələ zirvələrlə döyüşməyim var-
Siz məni heç nəyə tələsdirməyin.**

**Vaxtında gəlibdi ürəyə ağrı,
Saçımın dəni də vaxtına düşüb.
Tələdən hərəyə bir pay düşəndə,
Mənim də gecikmək baxtım düşüb-
Siz məni heç nəyə tələsdirməyin.**

Bir dəfə yenə metroda gördüm onu. Qırımı xoşuma gəlmədi. Ordan-burdan danışib deyəcəyim əsas sözün üstünə gəldim:

- Sən Allah, Şamxal, içmə!
- Bu sözü mənə evdə deyirlər, heç olmasa, sən demə.

Dediyimdən peşman oldum, hətta bu cür "Dədə Qorqud"luq etdiyimə görə bir az da utandım. Bir sözlə, Məşədi İbadın "həna" məsələsi. Nə isə.

Bayaq dediyim kimi, Şamxalın çox macəraları olub. Bəlkə də onların içində improvizə olunanları da var, deyər bilmərəm. Hər halda, onlar Şamxalın adı ilə bağlıdır. O, bu macəralarda bütün koloriti ilə göründüyü üçün bir - ikisini dilə getirməliyəm.

Şamxal tez- tez işdən qaçaq düşürdü. Bir gün yenə də qeybə çəkilir. İş yoldaşları tanış- bilişdən soraqlaşırlar, amma nəticəsi olmur. Hardasa, bir həftədən sonra redaksiyanın telefonuna Şamxaldan zəng gəlir. Dəstəyi qaldıran iş yoldaşı Demir Gədəbəyli tez soruşur:

- Bir həftədir harda itib- batmışan?

- Moskvadayam.

- Moskvada nə itin azıb?

- Moskvaya getməmişəm, burdayam. Pəncərəni aç, çölə bax, məni görə bilərsən.

Demir Gədəbəyli beşinci mərtəbədəki otaqlarının pəncərəsini açır... və üzbəüz "Moskva" mehmanxanasının eyvanından ona əl eləyən Şamxalı görür. Demə, Şamxalın əlinə bəbat pul düşübmiş. Gedib o vaxtın "bərkgedən" mehmanxanasında bir lüks otaq kirəliyə, bala- bala dincəlməmiş.

Düşünürəm ki, bir də Şamxal haqda yazı yazas deyiləm, qoy onun işdəklərindən birini də deyim. Bir gün Şamxal dostlarından biri ilə yaxşı yeyib- içir. Və o dövrün dili ilə desək, ictimai asayışı pozurlar. Onları tutub polis bölməsinə gətirirlər. Polis serjanti bölmə rəisinə məruzə eləməyə edir. Şamxalgil də gözləmə otağında oturub gözləyirlər. Şamxal ilk dəfə dəniz gören uşaq marağı ilə dostundan soruşur:

- İndi bizi neyləyəcəklər?- Bu söz ağzından çıxar- çıxmaz meşin qapı açılır. Şamxalı gören bölmə rəisi qışqırır:

- Ə, sən nə abırsız adamsan! Keçən həftə getmədin burdan?

Şamxal Rüstəm portretinə güzgü tutan bir əhvalatı da deyim, bəsd. Çünki Şamxalın həcv yazmaq üçün göynəyən qələmindən qorxuram.

Şamxal "Elmi kommunizm" fəninindən dövlət imtahanı verməlidir. Hamı bilir ki, diplomun taleyi bu imtahanından asılıdır. İmtahana üç gün qaldığı və qrup yoldaşlarının gecəgündüz, ürəyi əsə- əsə imtahana hazırlaşdığı bir vaxtda Şamxal dostu Baba Vəziroğlunu da götürüb arın-arxayın şəkildə Şəmkiyə gəlir... və

bir həftədən sonra qayıdırlar. Şamxal diplomu on ildən sonra alır, ancaq "Elmi kommunizm"dən imtahan verib- vermədiyini deyər bilmərəm...

Heç görmüsünüz yaz köhnələ? Çəpərin dibindən cincilim yığan bir kənd uşağı üçün də, min ilin damdaşına söykənib, gözü yol çəkən qoca üçün də yaz həmişə təzədir. Şamxal Rüstəm də bütün "kələ- kötür" işlərinə baxmayaraq, elə bil, bir yaz ovqatı gəzdirir özündə. Təbəsümü, gülüşü, zarafatı, səsi qulağına dəyəndə, əhvalın yaxşılaşır. Bizim kənddə belə deyirlər:- elə bil, yağışdan sonra Gün çıxıb. Yaşadığı çətin həyatın içində bu cür işıqlı qalmağın, görünür, ayrı sirri var. Yazımın bu yerində, bir vaxtlar Şamxalın öz həyatı ilə bağlı danışdığı bir məqam yadıma düşdü:

- 50- ci illərin əvvəllərində atamı demiryolçu kimi Ağstafanın Muğanlı kəndinə işləməyə göndərirlər. Bura köçəndən bir həftə sonra mən anadan olmuşam. Doğulan uşaq ailəmi zə sevinc yox, kədər gətirirdi. Çünki məndən əvvəl doğulanların heç biri iki aydan çox yaşamayıb. Vəziyyəti bilən qonşuluqdakı gürcü gəlin (Muğanlı Gürcüstanın sərhəddində yerləşir) anama məsləhət görür ki, uşağa başqa millətə məxsus, yaxud qeyri-adi bir ad qoysa, şər qüvvələri azdırar və uşaq sağ qalar. Və gürcü gəlinin təklifi ilə uşağa "Şanxay" adını qoyurlar. (ilk şeiri çap olunana kimi o, bu adla yaşayır). Bəlkə də, o şər qüvvələri qovan işığın- ilahi gücün nəzəri yenə də Şamxalın üstündədir. Bəlkə də Şamxalın işıqlı aurası daha çox ondan qaynaqlanır? Bilmərəm. Bircə onu bilirəm ki, Şamxal-la görüşəndə ürəyim işıqlanır...

Bu yazını qaralayıb qurtarandan sonra Şamxala zəng edib bir cavanlıq şəklini istədim və ondan gözlədiyim cavabı aldım: yoxdur.

- Necə yoxdur?

- Hamısı orda- burda, kirədə qaldığım evlərdə itib- getdi.

Sonra Azərbaycan radiosunda 10 il qədər bir yerdə işlədiyi jurnalist Aybəniz Məmmədəliyevaya zəng elədim. Sualımı eşidən kimi:

- Ay Qorxmaz, Şamxal heç işə gəlirdi ki, şəkil də çəkdirə?- dedi,- bəlkə Şəlalə Əlibəyliyə olar, o da uzun müddət bizimlə işləyib...

Daha sizi yormağ istəmirəm. Gördüyünüz bu şəkli bir aya- Baba Vəziroğludan tapdım. Bəli, Şamxalın şəkli belə tapılmalıydı - əziyyətlə.

+++

Şamxalı sonuncu dəfə yenə də təsadüfən, bu ilin iyulunda gördüm-axırını görüşümdən təxminən bir il sonra. Bilirdim ki, Şamxalğilin Dəllərdəki evlərində təkə atası qalır, anası dünyasını çoxdan dəyişib.

Şamxal çox çalışsa da, atası Bakıya gəlmir. Ona görə də o, az qala, hər həftənin sonu Şəmkiyə gəlir. Bütün bunları Şamxal bir il əvvəlki görüşümüzə danışmışdı. Ancaq mənə elə gəlirdi ki, o görüşdən cəmi iki- üç həftə keçib. Ona görə də çox sakitcə:

- Atan necədir?- deyər soruşdum.

- Bu ilin martında rəhmətə getdi. Doxsan dörd yaşında.

İslam kişinin səsinə eşitdim. Onun cadar- cadar əllərini gördüm. O yarımçıq, barısı quş yuvaları ilə dolu ev gəlib durdu gözümlə qabağında.

-O yarımçıq evi tikdimi?

Şamxal doluxsundu:- yox- dedi.

Avqust, 2012- ci il

də taleyin yox, təbiətin müdrikliyinə heyranlıq və pərəstiş var. Burada müdrik nəsihəti, hikmətli və ibrətli qənaətləri təbiətdən lövhələr-bədii peyzaj evəz edir. Qartal qiyyəsi, çiçək təbəssümü, durna qatarı, çay nəğməsi, bulud karvanı olan dördlülər formaca da, dil-ifadədə də folklor, təbiətə doğmalığı ifadə edir" (Yaşar Qarayev). "Şairi təbiətlə bağlayan hansı mənadir, hansı istək, hansı idealdır? Əlbəttə, yalnız onun gözəlliklərindən estetik zövq almaq deyil. Belə olsaydı, şairin təbiətə münasibəti təmənna niyyət daşıyardı. Əslində isə şair təbiətin varlığında tükənmez, təmənnaşız səxavətə heyrandır. Təbiətin bütövlüyündə, süniliyin ona yad olmasında mənalar axtarır. Təbiətə qovuşmağı, onunla birliyi arzulayır, poetik şəkildə ideallaşdırır" (Camal Mustafayev). "Hüseyn Kürdoğlunun poeziyası ana təbiətdəki tarazlığı, harmoniyani vəsf edir. Hüseyn Kürdoğlunun şeirə gətirdiyi Laçın, Xaçın, Qırqız, Yeddi qardaş, İşıqlı, Kirs...- bu poetik obrazlar müəyyən bir yurdun, ulusun təkə adları yox, bütövlükdə Azərbaycanın poetik rəmzidir" (Cavanşir Yusifli).

**Səhər-səhər şəh düzümü boynunu əyən
Göy otların yarpağı da titrədir məni.**

+++

**Gedirəm, salamat qalın, meşələr,
Dağlar qoynundakı qalın meşələr.
Ürkək maralları gizlədin barı,
Otların qaydına qalın, meşələr.**

+++

**Çırpınar, döyüşər yel yıxan ağac,
Sızlar balta ilə əl yıxan ağac.
Baxın, həlak olmuş igid deyilmə
Daşqın çay üstündə sel yıxan ağac?**

Belə misalların sayını qat-qat artırmaq olar.

Hüseyn Kürdoğlu şeirləri mövzuca rəngarəng idi. İndi bunları bir-cə-bircə təsnifləndirmək, bölgülərə ayırmaq fikrindən uzağam. Ancaq bir məsələni qeyd etməyi lazım bilərəm: O, bütün şeirlərində səmimi idi. Həmişə axtarışda idi, onu tutduğu şeir yolundan, ənənələrdən ayırmaq mümkün deyildi. Bəzi yaşidlərinin və cavanların bir çoxunun poetik dəblərə uyduğu bir zamanda H.Kürdoğlu yenə ilk şeirlərindən birində dediyi kimi yalnız "öz qəlbini tutub çalır". Dərk edir və anlayırdı ki, qaynaqlandığı xalq şeirinin potensial imkanları hələ tükənməyib, hələ bu çeşmənin suyu gur axır. Akademik Bəkir Nəbiyev haqlı olaraq yazırdı ki, Hüseyn Kürdoğlu müasirləri arasında dördlüyün, bayatının, təcnisin əsl ustası idi.

... Hüseyn Kürdoğlunun mənə bir bulağı xatırladı. Həmişə gur, duru bir bulağı. Əlbəttə, o bulağın suyu qurumayıb və nə qədər ki, Azərbaycan poeziyası var, o bulaq da qurumayacaq.

Hüseyn Kürdoğlunun qoşmaları, gəraylıları, rübai və bayatılarının içində artıq klassik nümunəyə dönməyən şeirlər də az deyil. Mən onun "Laçın bənövşəsi yadıma düşdü" qoşmasını XX əsr Azərbaycan poeziyasının ən gözəl incilərindən biri kimi qiymətləndirirəm. BƏNÖVŞƏ obrazı Qurbanidən üzü bəri neçə şairin ürəyini dilləndirib, amma bu sırada parlaq nümunələr o qədər də çox deyil. H.Kürdoğlunun Bənövşəsi isə ..heç nə demirəm, baxın, bu Bənövşə Dərdimizin bənövşəsidir.

**Dərdim səhər-səhər bağçadan səni,
Gətirdim ad günü yara, bənövşə.
Laçın bənövşəsi yadıma düşdü,
Qanadı bağrımda yara bənövşə.**

**Yetdi dövrümüz yaman illərə.
Qırqızın göz yaşı döndü göllərə.
Özünü qayadan atdı sellərə,
Neçə əsir düşən Sara, bənövşə.**

Sonda qayıdıram o yuxuya. Hüseyn Kürdoğlunun üzünə mənə tutub "Dağlar azaddı" dediyi o Söz. Yuxudu bu, bəlkə H.Kürdoğlu ruhu bu yuxudan xəbərsizdi. Onun ruhu Laçının, Şuşanın, Kəlbəcərin, Xocalının başı üzərində dolaşır. Deyir ki: "Hər gecə Sarıbaba yuxuma girir mənə, bir ovuc torpaq verir, ah çəkər, dönür gedir". Deyir ki: "Gözlerimdən axır indi Həkəri, Dağ həsrəti dağdan ağır sələmdir".

"Dağlar azaddı" dedi Hüseyn Kürdoğlunun ruhu. O dağlar bizim, biz də o dağların həsrətindəyik. O dağlar azad olsun, -deyirəm. Onda o dağlarda, o meşələrdə H.Kürdoğlunun ayaq izləri də bizim yol yoldaşımız olacaq.

Sentyabrın 21-i Azərbaycanın tanınmış şairəsi Nurəngiz Günün doğum günüdür. Şairə 1938-ci ildə Bakıda ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. Azərbaycan Dövlət Teatr İnstitutunun məzunu olan Nurəngiz Gün Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsində diktor vəzifəsində çalışıb. Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetində səhnə danışığı və nitq mədəniyyəti kafedrasında müəllim işləyib. Ədəbiyyata "Tanrı" povesti ilə gələn şairə "Tanrı bəşər övlədir", "Ağ qanadlar", "Günəşə dua", "Yol gedirəm", "Xocalı simfoniyası" və başqa kitabların müəllifidir. Nurəngiz Günün şeirləri bir çox xarici ölkələrdə - Türkiyədə, Estoniyada, Özbəkistanda, İranda, İraqda, keçmiş Yuqoslaviyada çap olunub. Şairə müxtəlif vaxtlarda xarici ölkələrin ədəbi mükafatlarına layiq görülmüş. Öz əsrarəngiz şeirləri ilə ilqimli sevgiləri xatırladan, poeziyası azadlıq, ümid, kədər və məhəbbət ətrinə bəllənən Nurəngiz Günün ömrünün 74-cü payızı münasibətilə təbrik edir, şairəyə payız bərəkətli uzun yaradıcılıq ömrü və cansağlığı arzulayırıq. "525-ci qəzet" in oxucularına şairənin poeziya bağçasından seçilən əlvan çələngi təqdim edirik.

Nurəngiz GÜN

Yol gedirəm

Dodaqlarımda təbəssüm,
Bəbəklerimdə ümid və qürur,
İçimdə ağlamaq ehtiyacı...
Yol gedirəm, yorulanadək.

Ovcumda sirr,
Barmaqlarımda qabar,
Ürəyimdir... varım-yoxum
Yol gedirəm, saplağından qırılanadək.

Saçlarımda rüzgarım,
Ruhumda ana laylası,
Başımda məğlub eşqim
Yol gedirəm, sinəm qaralanadək.

Önümdə silsilə dağlar,
Sərt qayalar, soyuq dəniz
Qərib canla, bu tək cana, qürub çağı
Yol gedirəm, öləziyib saralanadək.

Arxamda sarp enişlər,
Çiyimlə Günəş tayası,
Ağuşumda Jaləm və titrəyişim...
Yol gedirəm, yol olanadək.

Ağlama, Zaur, ağlama

(Əvəzsiz sənətkarımız, respublikanın Xalq artisti Fuad Poladova, "Təhminə və Zaur" pyesindən aldığı təəssüratla)

... Firəngiz neyləsin?
Gümüş tabut kimi ömür edir, gümüş pillələr.
Firəngizin dünyası məlum -
Zəncir hasar arxasında gümüş yuxular.
Zaurun başında başqa qayğı var...
Firəngizin əlləri çatmaz,
yatır ürəyində ölü qorxular;
Gözəl Zaur - özgə tikəsi!
Zaur daş pillələrdə əsrin müti mələikəsi!
Zaur birdən daş qapını açdı bilər,
Zaur birdən baş götürüb yolunu,
yollar boyu qaça bilər.
Zaurun çəpəri çarpaz çəkilib. Bu sədd qayım olmalı.
Əsir düşmüş Zaur bu gün. O qız sayıq olmalı!

Zaurun qandalı əllərindədir -
Zaurun ürəyini budağından üzəcəkdir.
Tapıbdır haqqın yolunu. "Hə. Yox. Yaxşı."
Zor məsələ. Zaur buna alışacaq, dözəcəkdir!
Zaur bu göl, bu ölü sularg içrə su zambağı!
Büllur ləçəkləri çirklənəcək.
Zaur dev yuxusunda. Bir gecə...
Yuxuları çiləklənəcək.

Ayılınca,
O sahilə bir daha harayı yetməyəcək!..
Gölün üstü örtülüdür. Bu tərəfdə,
Günahlar örtük altında. Bilinməyəcək.
Gizli-gizli, hər şey gizli.
Ah, yazıq Təhminə!
Təkə sənin tüstün... belli! -
Qorxdu, çəkildi Zaur -
Aydan arı, sudan duru "bəyazları"...
Zəhərleye bilirdi, Təhminənin tüstüsü,
O gölün çirkablarını
Ləkəyə bilirdi, Təhminə qüssələri!..
Mərhəmətlər içindəymiş Təhminə.
Mərhəmətlər dünyasından qəfil qopdu Təhminə.
Qeyb oldu, qəfil uçdu, qəfil köçdü,
Bulud oldu, su oldu,
buludlara hopdu Təhminə! Zaur!..
...Təhminənin rəsmi göy üzündədi.
Ala gözlər alacalanıb.
Baxır, baxır, hey baxır, yer üzünü seçə bilməyir.
Kırpıqları teyxa qarmış!.. Göy üzü hüzüdüdü!..
Göy üzü qəlbidi. Göy bizdən hündürdədi!
Endir Zaur, endir qolların göydən aşağı,
Ağlama daha, ağlama!
Çayxana müdiri fin aboyu gətirdi,
Sənin kədərini anlamayacaq. Fərqi deyil.
Fərqi deyil
Nə ellər, nə də sellər! -
Təkə Təhminə üşüyür!.. Bax, yaxşı bax,
uçur mərtəbəsinə,
Qanadında sənin inci yaşların... Uçur qübbəyə sarı.
Qanadını eşq yandırır, sinəsində ağrı vardır.
Bax, yaxşı bax, saçları sozalıb, ayaz vurub, don vurub,
rəngi ağappaq ağarmış...
Alıb heysiz qanadlarına, aman Allah, səni də...
Səni də aparırmış!..
Ağlama, Zaur bala... ağlama daha, ağlama!

1985

Döydüm qapını

Şəngülüm, Şüngülüm
bir Məngülüm var, bir bəmbəyaz gülüm var.
Qürbətdən gəlirdim.
Döydüm qapını, utana-utana.
Oxudum mahnımı, mən yana-yana:
- Məngülüm! Aç qapını, mən gəlirəm.
Döşümdə ağrı getirmişəm,
başımda təzyiq...
Buynuzlarım ki, yoxdur?
Olsaydı, ot yox,
At gətirdim, həyat gətirərdim,
At ucaldıq, həyat - qanadlı bir nağıl!..
At gətirərdim, həyat gətirərdim.

1978

Boşluq

Bomboş bir səssizlik,
bomboş...
Boşluqda nə sevgi, nə nifrət, nə səadət,
nə hiss, nə səs!
Atlıydım. Bəs hanı? Qamçım vardı, bəs hanı?
Atım sizə qalsın. Qaytarın qamçımı!
Qamçılamaq istəyirəm
bu boşluğu!

Ruslan Abışov: "Yəqin ki, rəhbərlik bununla bağlı ölçü götürəcək"

- "Simurq" a bu cür məğlubiyyət gözlənilməz olmadı?

- "Neftçi"yə uduzduqdan sonra bu oyuna ciddi hazırlaşmışdıq. İstəyirdik ki, qələbə qazanaq. İlk hissədə "Simurq" demək olar, hücum eləmədi. Qarıya cəmi bir zərbə getdi, o da qol oldu. Ancaq ikinci hissədə biz hesabda geridə olduğumuzdan irəli atıldıq ki, rəqib də bundan istifadə edib əks-hücumlarda epizodlar qazanmağa başladı. Nə deyə bilərəm, sanki komanda da istək, qələbə əzmi yoxdu. Mən öz adımdan danışaraq deyim ki, çox istəyirəm qələbə qazanaq. Ancaq meydançada cəmi üç azərbaycanlı var, qalanları legionerdir.

- Sənə elə gəlmir ki, legionerlər yerli futbolçulardan fərqli olaraq, oyuna az can yandırır, daha məsuliyyətsiz oynayırlar?

- Bilirsiniz, rəqabət olmayan yerdə futbolçu da meydançaya arxayın çıxır, istənilən oyunu oynadır. Yəqin ki, rəhbərlik bununla bağlı ölçü götürəcək.

- Qapıçı probleminin həll olunmaması da təsirini göstərir. Bununla razısan?

- Orxan Sadıqlı gənc qapıçıdır, səhv etməsi də normaldı, hamımız o yolu keçmişik, səhv edə edə öyrənmişik. Bu mənada hamımız Orxana dəstək olmalıyıq. O,

Azərbaycan Premyer Liqasının təxirə salınmış IV tur matçında "Simurq" a 0:2 hesabıyla məğlub olan "Xəzər Lənkəran" ın və Azərbaycan millisinin müdafiəçisi Ruslan Abışov Qol.Az-a müsahibə verib.

Azərbaycan futbolunun yetişməkdə olan qapıçısıdır. Ancaq Kamranın qayıtmasını istərdim.

- Komandanızın baş məşqçisi Yunis Hüseynov oyundan sonra istefa verdiyini açıqladı. Buna münasibətin?

- Düzü, çox təəssüfləndim və hələ də buna inanmıram. Çox inanmaq istərdim ki, Yunis müəllim istefasını geri

götürüb komandaya qayıdacaq.

- Necə düşünürsən, "Xəzər Lənkəran" uğursuzluq zolağından çıxıb biləcək?

- Əlbəttə. Futbolda çox belə hallarla üzləşmişəm. Burada əsas yük futbolçuların üzərinə düşür. Məşqçi tapşırığını verir, onu meydançada futbolçular icra edir.

Anar XANLAROV

TƏBRİK

Yollar dünyada çoxdur, Sayı-hesabı yoxdur. Bostan yolu, bağ yolu, Aran yolu, dağ yolu. Bir yol var ki dünyada, Onu getməzsən hədə, Həmişə düşər yada: Lap qocalana qədr. Bax, uşaqla doludur, Bu yol - Məktəb yoludur!

İstəklili balamız, sevimlimiz Sevil! Şagird adın, məktəbli adın mübarək! Məktəb yollarında atdığı bu ilk addımlar xoşbəxt gələcəyinin möhkəm təməli, günəşli sabahlarının müdafiəçisi olsun! Sənə sağlamlıq, gözəllik diləyir, ucalığa və səadətə aparan işıqlı yollar arzulayırıq! Atan Eminin, anan Günəlin, bütün doğmalarının və istəklisi olduğun hər kəsin şirin arzusu, üvlü diləyir bunlar!

Uğurlar olsun Sənə, Sevil!

Elan

Quba rayonu I Nügədi kənd sakini Hacıyev Fərhad Məmməd oğluna məxsus Azərbaycan Respublikasının ƏMDK yanında DƏDRX tərəfindən 31.07.2010 tarixdə verilmiş qeydiyyat nömrəsi 2810004000 olan reystrdən çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba rayonu I Nügədi kənd sakini Hacıyev Fərhad Məmməd oğluna məxsus JN1538F kod 30319018 nömrəli Torpağın mülkiyyətinə verilməsinə dair şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Rəşad Məcid, Yaşar Əliyev, Yusif Rzayev, Seyfəddin Hüseynli və Aydın Bağirov Mustafaya Çəmənliyə əmisi

Əsgər xan Mustafayevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Ənvər Əhməd, Ramiz Məmmədzadə və Şəmsi Vəfadar Mustafaya Çəmənliyə əmisi

Əsgər xan Mustafayevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Rəşad Məcid Akif Nağıya və Asif Rüstəmliyə əzizləri

Oqtay Nağıyevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Rəşad Məcid, Yaşar Əliyev və Yusif Rzayev Vaqif Bayatlıya qayınanası

SURA xanımın

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ELANLAR

Kurslar

Dizayn studiyası kurslara dəvət edir: İnteryer Dizaynı (mənzil, ofis, ev). Landşaft Dizaynı. Mebel Dizaynı. Geyim (paltar) Dizaynı. Projekt qrafikası (çertyoqların hazırlanması və çəkilməsi). Ali məktəblərə bu ixtisaslar üzrə hazırlama. Dizayn və Arxitektura rəsmxətti (AutoCad, ArhiCad, 3 D Max). Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

T. (012) 566-88-96; (012) 491-14-62 (050) 463-30-09;
www.iiib.az-baku.com

Qadın paltarlarının Biçmə-Tikiş, Dizayn və Modelledirmə kursları. Müəllim — yüksək səviyyəli usta (qadın), rəssam, modelyer, dizayner. Fransız biçmə metodu. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun diplomu verilir.

T. (012) 566-88-96; (050) 310-70-17;
www.iiib.az-baku.com

MÜHASİBAT kursları (2ay) həmçinin Beynəlxalq və Kompüter mühasibatı. Bank işi. Tədris proqramı mühasibatın ən əvvəl-

lindən başlayaraq balansın tərtibinə qədər keçirilir, məşğələlər praktiki xarakter daşıyır. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

Tel: (012) 566-88-96, (012) 491-14-62 (050) 463-30-09,
www.iiib.az-baku.com

Kişi və Qadın BƏRBƏRİ kursları. Kurslar praktiki şəkildə keçirilir. Dərsləri yüksək səviyyəli profesional kişi və qadın ustaları keçirir. Dərslər şəhərin mərkəzində "İçəri Şəhər" metrosunun yanında keçir. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

Tel: (012) 430-34-49,
(012) 491-14-62,
www.iiib.az-baku.com

Kosmetologiya, Aparat kosmetologiyası, Vizac, Manikur, Tatuac və Pirsinq kursları. Azərbaycan və rus dillərində. Şəhərin mərkəzində, fərdi və qruplarda. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

T. (012) 555-22-23;
(050) 344-15-51,
www.iiib.az-baku.com

Masac kursları. Masacın bütün növləri praktiki şəkildə öyrənilir. Dərsləri böyük təcrübəsi olan professional həkim-masacist keçirir. Dərslər qruplarda 3 ay, fərdi 1 ay keçir. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun Diplomu verilir.

T. (055) 320-08-72;
www.iiib.az-baku.com

AŞPAZ, QƏLYANALTIÇI (xolodnitsa) və ŞİRNİYYATÇI Kursları. Azərbayn, türk və Avropa mətbəxinin xörəklərini bişirmək və qəlyanaltı (zakuska) hazırlamağı öyrədirik. Həmçinin tort və pirocna hazırlamaq və gözəl bəzəmək.

Telefon: (012) 566-88-96, (012) 491-14-62 (055) 320-08-72; www.iiib.az-baku.com

Kurslar: MOBİL Telefonların təmiri; Kompüterlərin təmiri; Sistem icrayəsi (sı-admin) və Kompüter şəbəkələri. Bütün lazım olan avadanlıq və cihaz var. Dərslərin keyfiyyətinə təminat verilir. Tezlaşdırılmış kurslar da təşkil edilir. Asan işə düzəlmə və yüksək əməkhaqqı! Beynəlxalq İxtiraçılıq

və biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir:

Tel: (012) 566-88-96, (012) 491-14-62 (055) 562-13-09; www.iiib.az-baku.com

TRANSPERSONAL PSIXOLOGİYA — kurslar və treninglər. Trans-motor öz-özünü idarəetmə, Aktiv təsviretmə seansları, Parapsixoloci nevrozlar, Psixosintez və Dərin psixanaliz. Stres, depressiya, fobiya, qorxu, qeyri-adi, anlaşılmaz duyğu və hisslərdə, şəxsiyyətlərə münasibətlərdə və seksual problemlərdə yardım. Psixoloq-tələbələr psixoterapiya, məsləhət təcrübəsi və Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMUNU əldə edir.

Tel: (012) 571-13-96, (050) 740-90-06;
www.iiib.az-baku.com

İngilis dilli uşaq bağçasına iş stacı 3 ildən az olmayan, Azərbaycan, rus, ingilis dilini mükəmməl bilən tərbiyəçilər işə qəbul olunur.

Tel.: (012) 465-01-80; (012) 465-70-56; (050) 729-25-80.

Blatter: "Cenifer Lopez Bakıya gəlib, bundan gözəl nə ola bilər?"

- Sentyabrın 22-dən oktyabrın 13-ə kimi Azərbaycanda təşkil olunacaq 17 yaşadək qızlar arasındakı dünya çempionatının yüksək səviyyədə keçəcəyinə inanıram. Azərbaycan və onun paytaxtı Bakı bu çempionatı keçirməyə tam hazırdır, görülən işlər, təşkilatçılıq FIFA olaraq, bizi qane edir. Bu, çox mötəbər bir turnirdir, Azərbaycan üçün də çox böyük önəm daşıyır. AFFA yarışı ən yüksək səviyyədə təşkil etmək üçün bütün şəraiti yaradıb. Təsəvvür edin, Cenifer Lopez kimi müğənni bu açılışda iştirak edəcək. Bundan gözəl nə ola bilər? Ümumiyyətlə, son illər dünyada qadın futboluna maraq xeyli artıb. Mən İngiltərədə keçirilən çempionatı qeyd edərdim. Orada oyunlara 600 min bilet satılmışdı. Bunun özü artıq böyük göstəricidir. Yenidən Bakıdakı təşkilatçılığa qayıdaraq, qeyd edirəm ki, bu-

rada hər şey FIFA-nın tələblərinə uyğun həyata keçirilib. Nisbətən kiçik stadionların seçilməsi də müsbət haldır. Çünki biz Yaponiyada keçirilən çempionatda gördük ki, böyük tutumlu stadionlarda tribunalar tam dolmamışdı. Bu mənada nisbətən kiçik tutumlu stadionlarda oyunun ajiotajı daha böyük olur. 15-20 minlik stadionlarda oyunu keçirmək daha böyük zövq verir.

- Bu çempionatı yüksək səviyyədə təşkil etmək Azərbaycanın AÇ-2020-ə ev sahibliyi etmək şansını artırma bilər?

- Azərbaycanın AÇ-2020-ə təşkilatçılığını irəli sürməsi çox müsbət haldır. 17 yaşadək qızlar arasındakı dünya çempionatının yüksək səviyyədə təşkili Azərbaycanın AÇ-2020-ə ev sahibliyi etmək şansını artırır.

- Budəfəki çempionatda Avropa-

Bu gün Azərbaycanda start götürəcək U-17 qızlar arası dünya çempionatı öncəsi FIFA prezidenti Yozef Blatter Bakıda mətbuat konfransı keçirib. Qol.Az-ın məlumatına görə, öncə giriş nitqi söyləyən FIFA prezidenti daha sonra jurnalistlərin suallarını cavablandırıb.

dan cəmi üç iştirakçı ölkə var. Bu, sizi narahat etmir ki?

- Ümumiyyətlə, burda elə sistem qurulub ki, bütün qitələr dünya çempionatında təmsil olunsun. Burada əsas kəmiyyət yox, keyfiyyətə üstünlük verilir.

- Təşkilatçılıq Azərbaycana verməkdə çoxmu düşündünüz?

- Bizim üçün rahat qərar oldu, heç bir çətinlik olmadı. Çünki AFFA dörd il idi bizə müraciət edirdi. Biz də Azərbaycanın səylərini, cəhdlərini yüksək qiymətləndirib ev sahibliyi onlara verdik.

- Bildiyiniz kimi, oyunlar təkə Bakıda yox, Lənkəranda da keçiriləcək. Bu şəhərə səfər etmək planınız var?

- Təəssüf ki, FIFA-dakı işlərimlə əlaqədar Azərbaycanda çox qala bilməyəcəyəm. Cəmi üç oyunu izləyəcəyəm. Sabah burda olacağam. Amma sabah Lənkəranda oyun olmayacaq. İmkanım olsa, böyük məmnuniyyətlə gedib izləyərdim. Ancaq dediyim kimi, təəssüf ki, vaxtım olmayacaq.

- Azərbaycanın qrupdan çıxmaq şansını necə görürsünüz?

- Mən peyğəmbər deyiləm ki, öncədən nəse deyim. Əgər hansısa proqnozum düzgün çıxsa, bu hardasa təşkilatçılıq üçün dağıdıcılıq olar (gülür). Qrupdan çıxmaq bütün komandalar üçün çətin olacaq.

- Bu ili Azərbaycan üçün uğurlu saymaq olar. "Neftçi"nin Avropa

Liqasının qrup mərhələsinə vəsiqə qazanması da buna bariz sübutdur. Sizin də bu haqda fikirlərinizi bilmək maraqlı olardı...

- Bu uğur münasibətilə sizin həminizi təbrik edirəm. Əlbəttə, "Neftçi"nin Avropa Liqasının qrup mərhələsinə düşməsi böyük uğurdur. Bu, eyni zamanda Azərbaycanda klub futbolunun da inkişaf etdiyini göstərir.

- Süni meydançalarla bağlı narazılıqlar günü-gündən artır. FIFA nə vaxtsa buna qadağa qoyacaq?

- Süni meydançalardan istifadə etmək olar. Təbii ki, istənilən komanda bundan imtina edə bilər. Ancaq bugün İngiltərədə, İtaliyada süni örtüklü meydançalar var. Təkcə İtaliyada 1300 süni meydança var. Təbii, söhbət keyfiyyətdən gedir. Elə örtüklər var ki, sintetik örtüklə təbii örtüyün qarışığıdır və səhv etmərsən, Milandakı məşhur "San Siro"da bu sistemdən istifadə etmək istəyirlər.

- Sizcə, müasir futboldakı hakim səhvlərinin qarşısını almaq üçün yeni texnologiyadan istifadəyə ehtiyac varmı?

- Bunu Yaponiyada tətbiq etdik. Ancaq təəssüf ki, özünü doğrultmadı. Lempartın Almaniya - İngiltərə matçında qeydə alınmayan qolundan sonra dedim ki, bu, belə davam edə bilməz. Odur ki, qərara aldım ki, iki sistemdən istifadə edək. Qarşıdan gələn növbəti Konfederasiyalar kubokunda bundan istifadə edəcəyik.

Saşa Stamenkoviç: "Partizan"ın baş məşqçisi məni xilas etdi"

Avropa Liqasının qrup mərhələsinin ilk oyunu çərçivəsində səfərdə "Partizan"la görüşdən sonra (0:0) təzyiqlə üzleşən "Neftçi"nin qapıçısı Saşa Stamenkoviç baş verənlərə münasibət bildirib.

Qol.Az-ın məlumatına görə, Serbiya mətbuatına danışan Stamenkoviç rəqib futbolçu Aleksandr Mitroviçlə arasındakı insidenti belə şərh edib:

"Hələ oyundan öncə mənə qarşı böyük təzyiq var idi. Azarkeşlərin məni fite basması normal haldır. Ancaq oyundan sonra rəqib futbolçu Aleksandr Mitroviçin hərəkəti mənim üçün gözənilməz oldu. Oyun başa çatan kimi əllərimi yuxarı qaldıraraq bir xal qazanmağımızı qeyd etdim.

Həmin anda Mitroviç mənə yaxınlaşdı və əl-qol hərəkətləri etməyə başladı. Doğma meydan-da heç-heçə etmələrinə baxmayaraq, Mitroviç özünü ələ almalı və gənc komanda yoldaşları Milan Smilyaniç və Saşa Markoviç

kimi yaxşı davranmalı idi. "Partizan"ın baş məşqçisi Vladimir Vermezoviç aranı sakitləşdirdi və məni xilas etdi. Buna görə də ona təşəkkür edirəm".

Qeyd edək ki, matçın final fi-tindən sonra "Partizan"ın hü-cumçusu Aleksandr Mitroviç Sa-şa Stamenkoviçin üzərinə hü-cum çəkmişdi.

Elxan Məmmədov: "Gərək qızlar böyüsün ki, çempionat keçirək"

Bu gün Bakıda start götürəcək U-17 qızlar arası dünya çempionatı öncəsi təşkil olunan mətbuat konfransında iştirak edən AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədov Azərbaycanda qadınlar arasında futbol üzrə ölkə çempionatının keçirilməməsinə aid verilən sualı cavablandırıb.

Qol.Az-ın məlumatına görə, Məmmədov bunun üçün zamana ehtiyac olduğunu bildirdi: "Bizdə hazırda iki yaş qrupu üzrə çempionat keçirilir. Söhbət 15 və 17 yaşlı qızlardan gedir. Ümumiyyətlə, qadın futbolu yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Böyükler arasında çempionat keçirməyə gəlincə, qızlar gərək böyüsün ki, çempionat keçirək. Bunun üçün bir qədər zamana ehtiyacımız var".

